

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

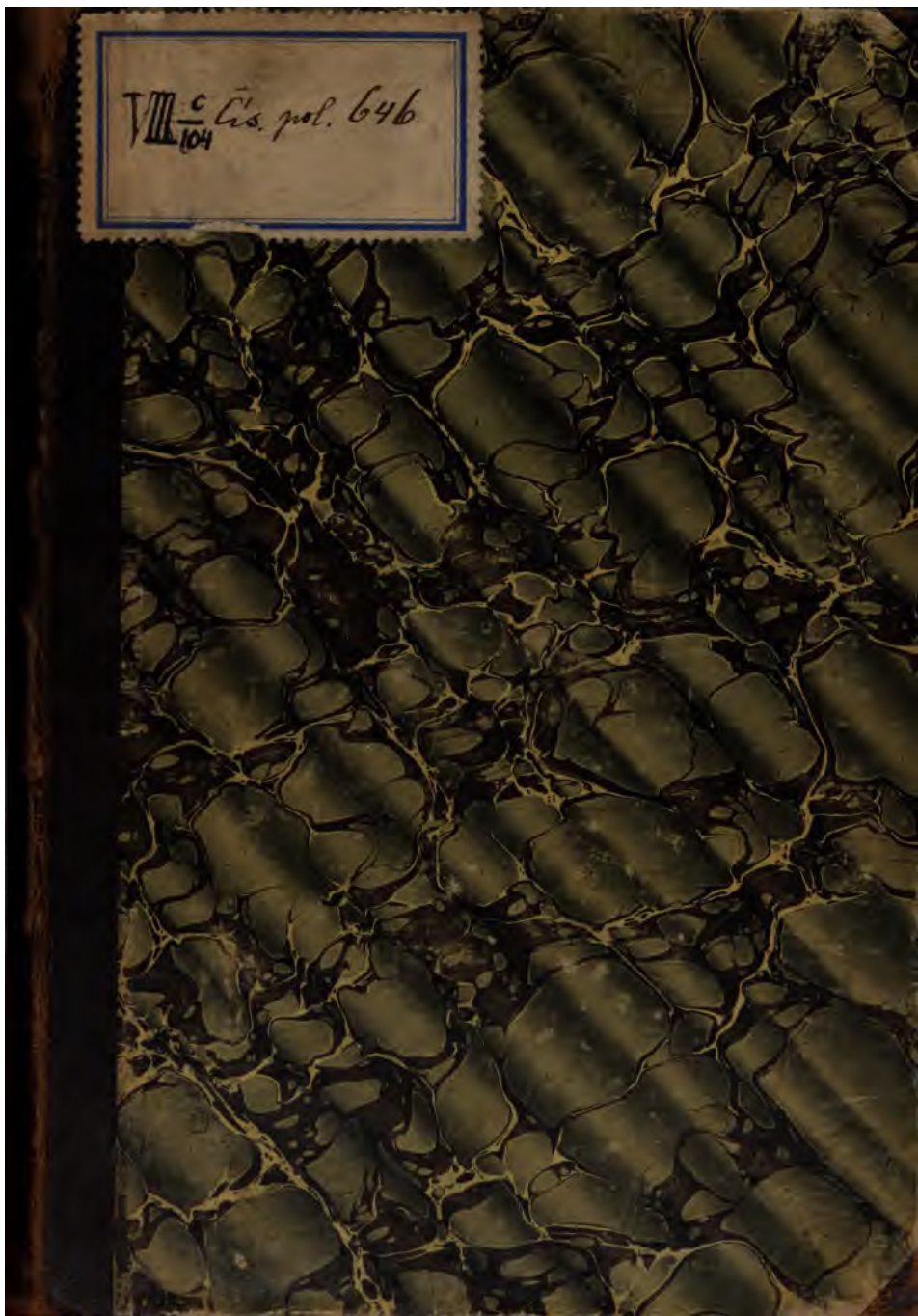
We also ask that you:

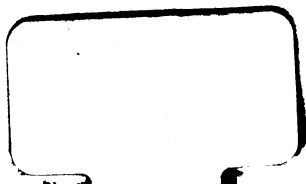
- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

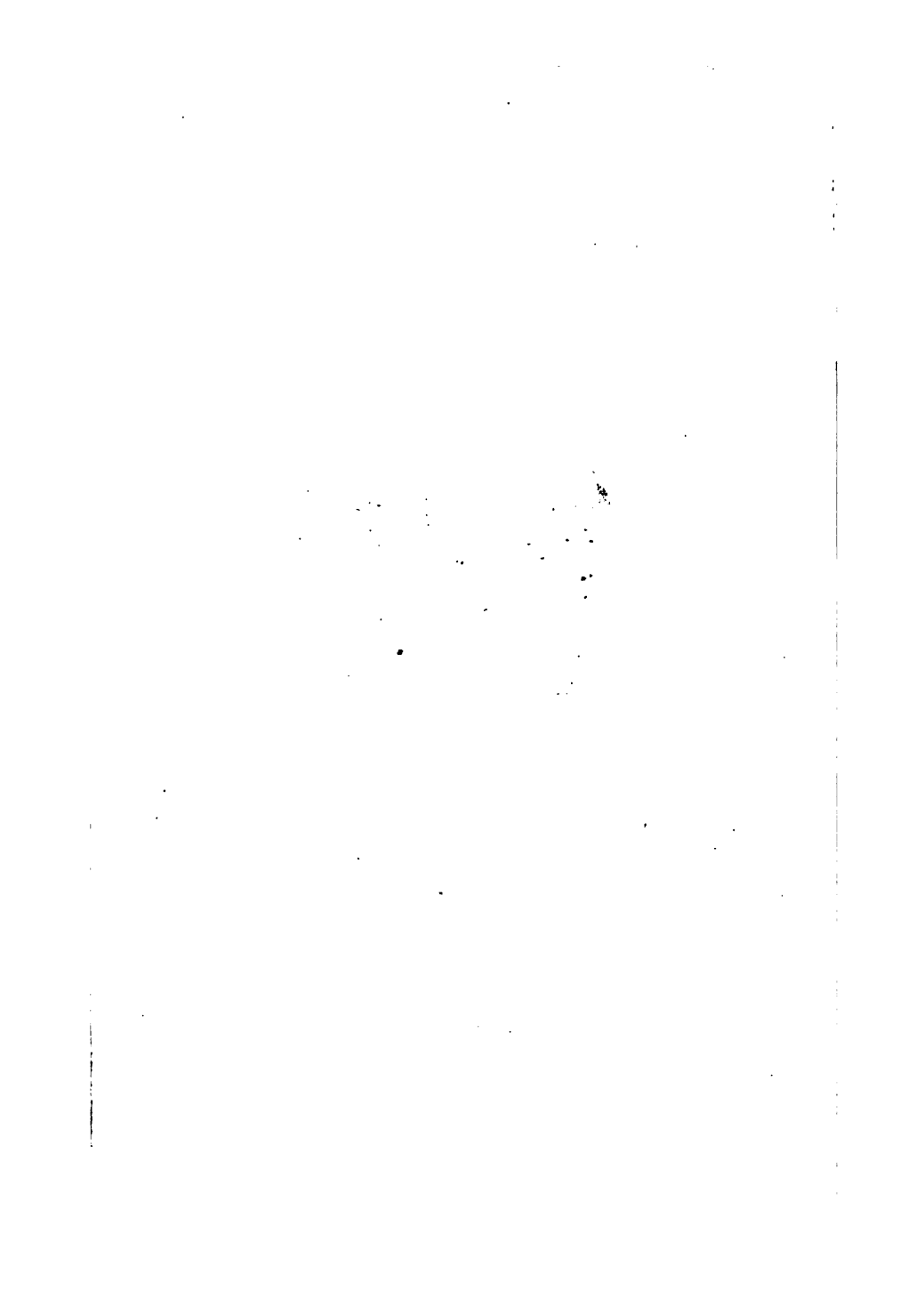
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

VIII^c / 104
Cis. pol. 646

David
6. 30. Za Ter lac
53. sinovi prax
60967 jedim
a miel
1910

ILIRSKI SLOVENCI

1910
Zvezdica

*Ljubov k svojemu, rodnemu ... jest nastojajčij ključ k istinnomu
prosveščeniju, vèrnomu samousovršenstovaniju, istočnik živni živov, plodo-
nosnoj, samostojatel'noj, svojcobrannoj svojevremennoj, svojestihijnoj, vsero-
gonnoj, polnoj, vèčnojunoj.*

J. BODJANSKY.

605
605
27

NARODNE PÍŠNI ILIRSKU,

KOJE SE PĚVAJU

PO

ŠTAJERSKOJ, KRANJSKOJ, KORUŠKOJ I
ZAPADNOJ STRANI UGÁRSKE.

—•••••—
SKUPIO I NA SVĚT

IZDAO

STANKO VRAZ.

RAZDĚLAK I.

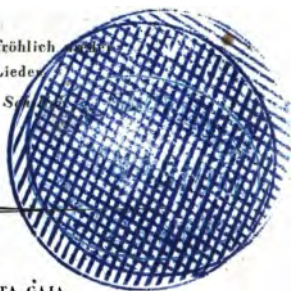
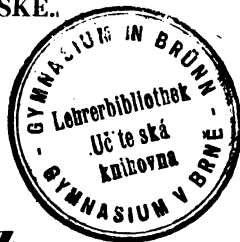
Wo man singt, da lass Dich fröhlich sein.
Böse Menschen haben keine Lieder.

S.

—•••••—
V ZAGREBU.

K. P. ILIR. NAR. TISKARNA DRA. LJUDEVITA ĀAJA.

1839.

SHARPA

PG

1910

1917

6L
3992445
SOSLA
9-23-86

UČENOMU

G O S P O D I N U

VUKU STEFANOVIĆU KARADŽIĆU,

Sarbljiniu Jadraninu,

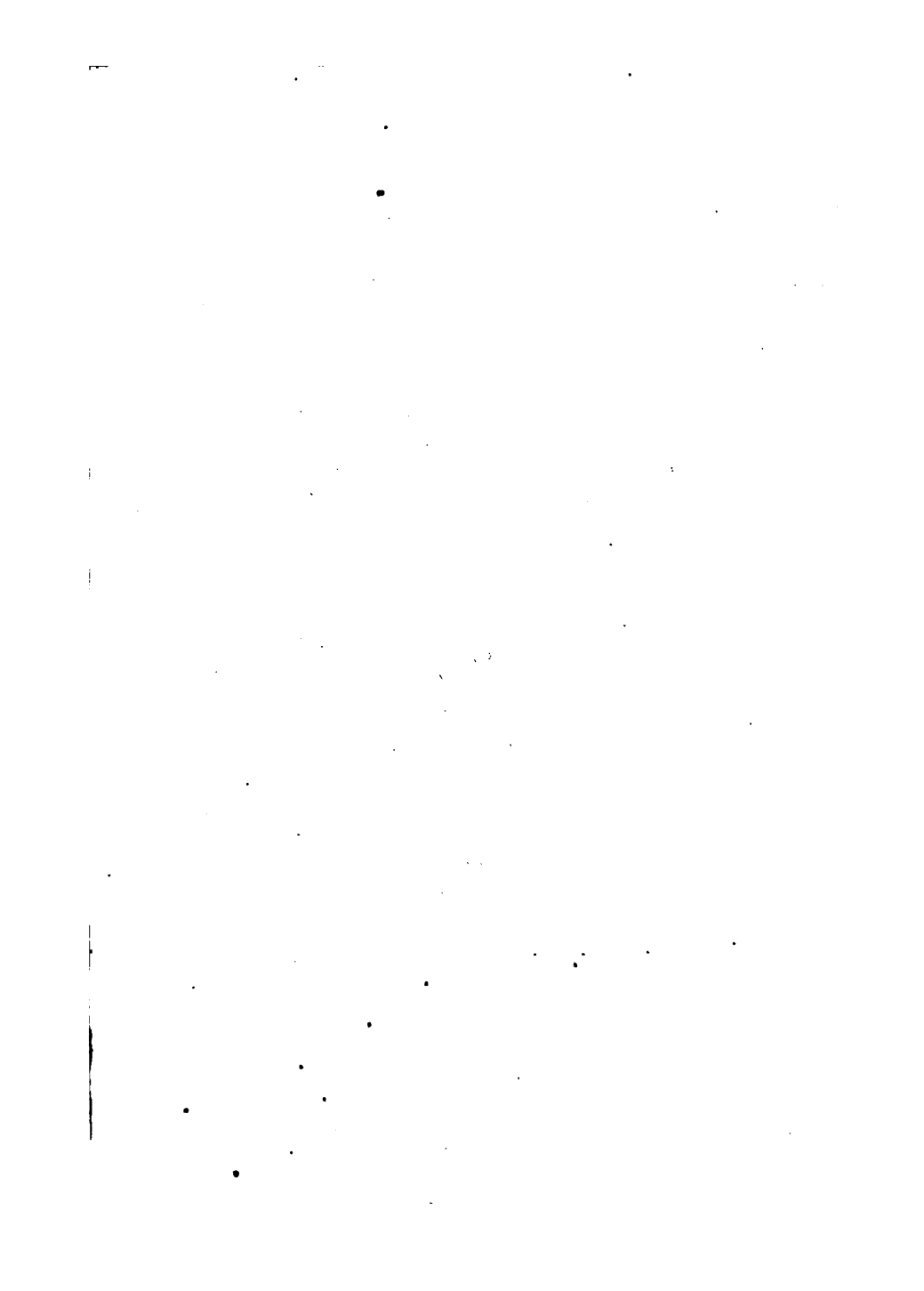
mudroljubja i krasnih umětnostih doktoru, učenih družstvah: Petrogradskoga voljnoga ljubitelja ruske slovesnosti, Krakovskoga, Türingsko-sasonskoga za iztraživanje otačbinske starine; kr. göttingskoga i Moskovskoga historie i starine ruske članu dopisatelju i pr. i pr.

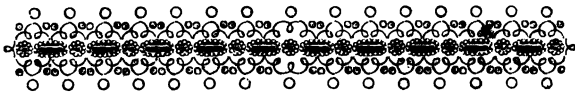
o v u k n j i g u

u znak harnosti za ugodne nauke,
koje prima čitanjem njegovih narodnih dělah,

posvetjuje

Stanko Jozipović Vraz,
Slovenac Cerovčanin.

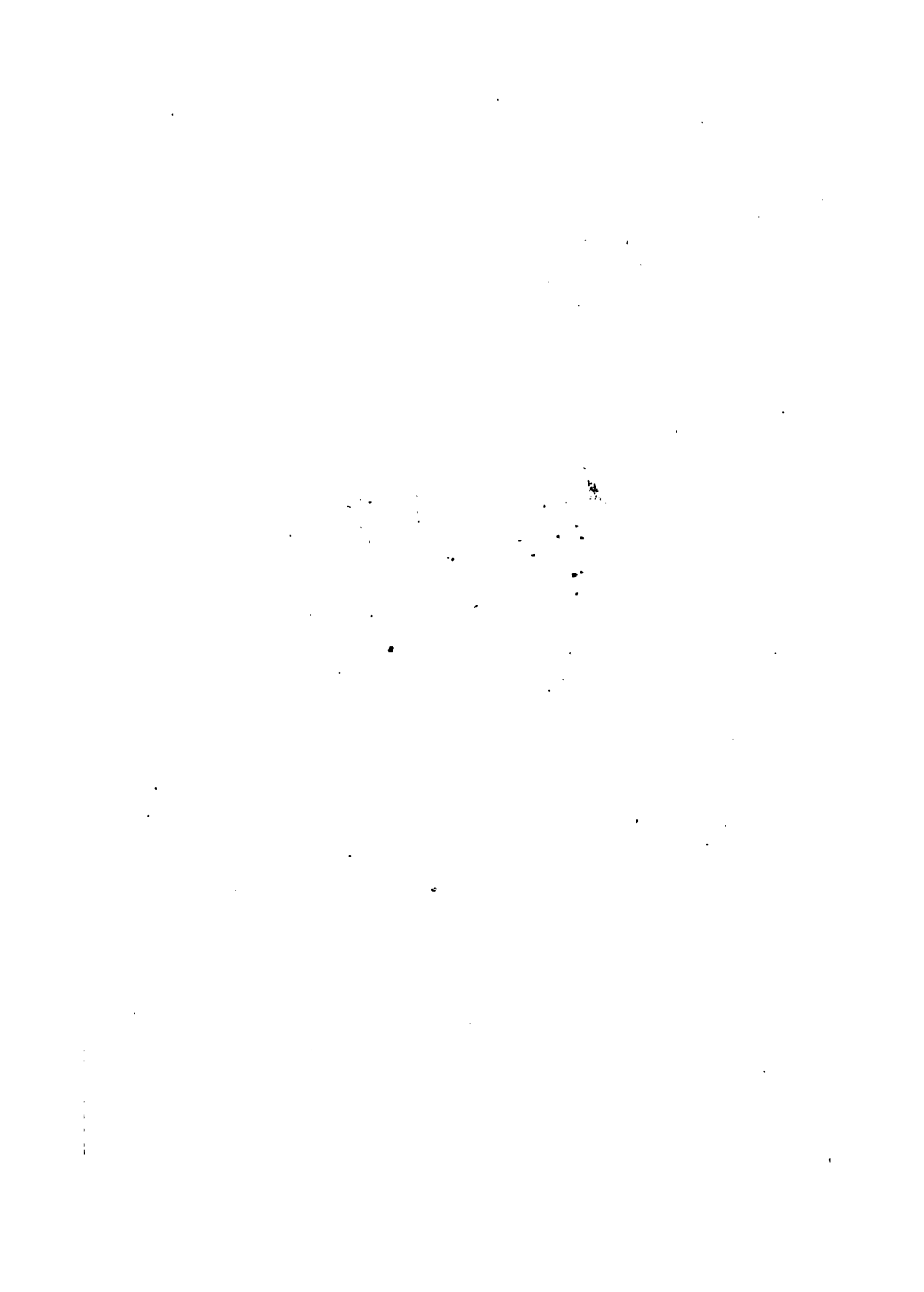

PREDGOVOR.

 OZNATA je medjusobna mårzost, koja se tečajem nesrećnih vrėmenah kao ljuta guja u raznih slavjanskih plemenih unjedri, te mnogo jednorodne kårvi posisa. Nu odakle ovaj jed, ova mårzost? Od nikuda, već od nepoznanja ili kriva poznanja svoje srodne bratje. Slavjani bo ćarpaše vėsti o ostalih svojih jednoplemenikah po sve iz knjigah ili od nevėstih ili zlobnih inostranacah spisanih, koji natårpaše svoja dėla samimi basnami i Bogu mårzkimi porugami, za poniziti Slavjane u oći ćitajućega svėta.

Već su odåvna razboritė glave naroda nařeg spoznale, da za izkorenit slavjansku neslogu, nevalja srodnu bratju na krive naoćare tudjinacah gledati, nego narodni njihov život iztraživati, i polag pravoga ih znaćaja razsudjivati. Na putu svojega iztraživanja srėtoše naravno najprije narodne pėśni, budući da su one (tako rekuć) na povårřju na-

ovako vapie: »Šta Vi... Slavjani, koji prebivate na plodonosnih bržinah Save i Drave i drugih mĕstih? Obdĕlavate li vi mukom zamuknuti polja vaša? Gonite li vi bez pĕsamah na pašu stada vaša? Zar bez pĕsamah sprovadjate danke života? Nalazilo bi se bez dvojmbje i kod vas pĕsamah, nu neima koĭ bi ih tražio.« Istina, g. Ćelakowski, prava istina! Mile naĕe sestree na Muri, gornjoj Dravi, i gornjoj Savi (o tima bo je govor) pĕvale su, i sveudilj joĕter pĕvaju il plĕvile, il žito žele, ili tårle, ili prele, ili stada pasle, il vodu ili travu nosile. Ne zamnĕva samo zaviĕaj njihov od ranoga jutra do mårkle noĕi od slovenskih veselih pĕsamah, dapaĕe oživljuju one ŝ njimi s jedne strane gradove i varoĕi Horvatske, a s druge opominjaju nevĕrne brĕgove Blatnoga jezera na davno minule vĕke. — Nu, žalibože, ne rodi se ĕovĕk, koĭ bi ove iz duĕe izlazeĕe glasove prikupljao; uredjivao i svĕtu saĕuvao bio. Hleptile su slovenske uĕene glave, nimalo nema-rec za priproste pĕsni naroda svoga, po tudjih perivojih za tudjim voĕem, i ĕårpile iz gårĕkih, latinskih i drugih tudjih izvorah, te gorko žalile izginutje starodavnih nĕkojih klasiĕnih pĕsamah viĕuĕi na muhamedånsko surovost Omara, i glupost i nepomnju nĕkojih samostanskih pisarah. A drugi uznoseĕi predivni ures *Rukopisa Kralodvorskoga* jadikovaĕe, ŝto su nĕkoji komadi u njem

*Ljubov k svojemu, radnomu . . . jest nastojaičij ključ k istinnomu
prosvědčěniju, věrnomu samousvěřěništvovaniju, istočnik činni živoj, plodo-
nosnoj, samostajateljnoj, svojcobrasnoj svojevrěmennoj, svojestihijnoj, vsesto-
ronnoj, polnoj, věčnojunoj.*

J. BODJANSKY.

NARODNE
PÍŠNI ILIRSKA,

605
605
27

KOJE SE PĚVAJU

PO

ŠTAJERSKOJ, KRANJSKOJ, KORUŠKOJ I
ZAPADNOJ STRANI UGÁRSKE..

—•••••—
SKUPIO I NA SVĚT

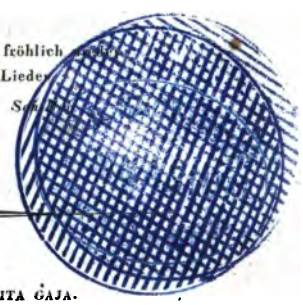
IZDAO

STANKO VRAZ.

RAZDĚLAK I.

Wo man singt, da lass Dich fröhlich gehn,
Böse Menschen haben keine Lieder.

—•••••—
V ZAGREBU.

K. P. ILIR. NAR. TISKARNA DRA. LJUDEVITA ČAJA.

1889.

biraoci ne prelaziše granice Kranjske, i kao dĕlo samoga diletantizma ostà trud njihov ponajviše u rukopisih, i tako obćenij potreboći neodgovori. Svestranoj ovoj potreboći težio je pàrvi zadovoljiti Poljak *Milan Korytko*. On došavši god. 1837 u Ljubljanu prigàrli cĕlom dušom taj poso, zato upravi na Krajnce proglas jedan (vid. *Ilirisches Blatt* Nr. 23. 1838), u kojem on obeća, da će sve blago na narodnom polju sakupiti. Njemu izručiše i gg. *Smole, Rudež, Dr. Prešern, Kastelic i Ravnikar* svoje rukopise. Nu vatrenoga toga mladića preteče nemila smàrt (Sĕčnja 1839). Iz nekoliko meni od njegove sbirke priobćenih pĕsamah razabrah, da se on, neznajući narav narĕčja gornjoilirskoga i njegovih mnogobrojnih razliĕnostih u proizgovaranju rĕĕih, kojega znanje ne samo iztraživanje od više godina, nego i znanje ostalih narĕĕjah slavjanskih iziskuje, zavesti dade od nekøjih nepozvanih pomoćnikah. Ima bo rukopis njegov mnogo krivih (njemu za narodne podmetnutih) pĕsnih, — a od ostalih su mnoge izkrivljene, i izopaĕene polag posebnih naĕelah, po sve prikrojene polag kojekakvih pravilah jednostranih slovničarah. Na koliko je u ostalom Korytko u svom poslu uspĕo, šta li se je iz njegovih pisamah sbilo, neznam. *) — Na toliko se za-

*) Baš prie nedĕlju danah dospì nam u ruke jedna knjiĕica pod imenom: *«Slovenske pĕsmi krajnskiga naroda, sve-*

GL
3992445
SOSLA
9-23-86

UČENOMU

G O S P O D I N U

VUKU STEFANOVIĆU KARADŽIĆU,

Sarbljinu Jadraninu,

*mudroljubja i krasnih umětnostih doktoru, učenih
družstvah: Petrogradskoga voljnoga ljubitelja ruske
slovesnosti, Krakovskoga, Türingsko-sasonskoga za
iztraživanje otačbinske starine; kr. götingskoga i Mos-
kovskoga historie i starine ruske članu dopisatelju
i pr. i pr.*

o v u k n j i g u

u znak harnosti za ugodne nauke,
koje prima čitanjem njegovih narodnih dělah,

posvetjuje

Stanko Jozipović Vraz,
Slovenac Cerovčanin.

je nam poznato, ozbiljski neprihvati sabiranja duševnoga narodnog blaga. Samo dvě koruske

tiskano je *l*, premda se polag našega znanja *nigdi u gornjoj Ilirii tako neizgovara*, nego ili *a*, ili *o*, ili *u*, ili *v* ili *w* (*bia*, *bio*, *biu*, *biv*, *biw*), koje *w* glasi kao engl. *w* u rěčih: *will*, *wear*, *was*.

Ni měrilo (metrum) nećini nam se posve praviono.— Narodne balade gornjoilirske sastoje iz samih verzih od četiri, redko kad od pet stopah — *jambih*, koji se po volji pěvaoca s *anapesti* měnjaju. Nu u ovoj knjizi u baladi «*Majerca*» (str. 103) čita se:

*Stoji, stoji beli grad,
Nōtri sta shlahten gospod.
Shlahtna gospa.
Mlada sta obedva.*

A malo niže:

*Majerca je shla plenice prat,
Pustila sinzhika v beli pristavici.*

Isto se to kazati može i od komadah: *Povodnji mōž* (str. 79.), *Desetnica* (str. 82.), *Kraljeva vmorjena* (str. 94.), od *Rimske grofinje* (str. 100.), *Marjetica* (str. 109.) Po tome se očevidno vidi, da sabiratelj prepisujući ove pēsni nije ih pěvati, nego kazivati čuo. Nu oni, koji pēsni kazuju, nisu (što već i Vuk napominja) ljudi, na koje bi se sabiratelj naslanjati mogo: oni bo pēsni kazuju, kako im na jezik dodju, gdě naprotiv oni, koji ih pěvaju, vodjeni od metra, koi uvěk s napěvom jednakim korakom teče, niti rěčce suviše dometnuti nemogu. Bez naměre: uvrědjat gospodina *Blaznika*, dolažemo mimogred ovdě želju, da bi se on o sadašnjem stanju i teženju slavjanske literature bolje uputit izvolio, te pri izdavanju dělach, koja se Slavjanstva *in genere* tiču, i zahtěvanju sadašnjeg, staru jednostranost mārzećeg vrěmena slavj. zadovoljit nastojao. Mi scěnim, da i u Krajnskoj, gdě jošte u svih stališah toliko narodna ponosa i trězne ljubavi za uzvišenje Slavjanštine vlada, kroz zdrave reforme nemože ni najmanje sgubiti. A mimo toga

pěsni, u Čelakowskoga I. knjizi narodnih slavjanských pěsamah (Slowanské národní pjsně) nastampane, bile su dosada poznate učenomu světu. Pěsni u knjigama: *Posvetne pesmi med Slovenskim narodom na Stajarskem (v Radgoni 1827)* i *Pesme po Koroškim ino Štajerskim znane (V Celovci 1833)* nemogu se medju narodne brojiti *). Eto na krat-

uvěřit ga možemo, da si tim načinom pohvalu mnogobrojnih inoslavjanských kupacah, južnih i severnih, pribavio bude. Nu čemu toliko řeči? G. Blaznik bo se o tome najlaglje pri izdanju drugoga svezka obavěstit može.

*) Izmedju pěsamah opomenute knjige: *Posvetne pesmi etc.* koju je pomnjivi pučki slovenski spisatelj pr. g. *Petar Dainko* izdao, nahodi se jedna jedina narodna, i to 114: «*Nesrečni turški snoboki,*» nu i ta je već (tako rekuć) bez *oprave narodne*. Šafarik o čěni ove knjige ovako sudi: *Posvetne pesmi med Slov. nar. na Staj.* itd. vlastně nikoli půwodně národní, ale od wydawatele a snad i giných básnikůw pro národ složené, na mnoze jalowé pjsně s přjdawkem pohadek a g. (Časop. m. česk. 1833 II. s. 169). Vidi i Čelakowskoga sud *Krajnske Zbhelice* (Časop. m. česk. 1832 IV. s. 444). Izmedju 200 priklopljenih zagonetakah ima ponajviše narodnih. To se isto kazati može od 33. pěsme koja se pod naslovom: *Lavdon pod Belim Gradom* u knjizi Achazelnovoj: *Pesme po Štaj. ino Korošk. itd. znane*, nalazi. Gsau to ledagaké, galowé a bezchutné čmaraniny něgakého poluučěného tkadlice a giných žákůw p. *Achaele*, nikoli národní pjsně, kteréž ale pan wydawatel do neba welebj, osupiř se při tom na zpěwy vlastně národní, kteréž pry sám pekelní čert skrze své pomocnjky na swět vychrlél a mezi lidi gak kaukol mezi pšěnici, rozsil. . . Slowencům jest powinnost tuto neočěkawanau pohanu gegich národního básnictwj a tūdiž i národu brzo, a sice negpriřlušněgi sebranjm a wydánjm dobrých ná-

kom historie o sabiranju dragocénoga blaga od duševnoga života ilirskih Slovenacah iliti Ilirah, prebivajućih u Štajerskoj, Krajskoj, Koruškoj i zapadnoj strani Ugarske; iz koje se lahko razviděti može, da za razaganje starih predsudah o tih predělih, za slogu i ljubav sveilirsku u tom ogledu nijedan još javni korak učinjen nije.

Za skinuti bratji s očuh onu staru koprenu; za iztrěbiti tudje lažljive věsti; za razvedrit istinu; za podkrěpit narodnu ljubav; za dovodit jednoplemenost gornje i dolnje bratje; za priložiti barem kamenćak k slozi sveilirskoj, odlučio sam, da sastavim jedno zrcalo, u kojem će polag mogućnosti sakupljene biti sve zrake narodnoga života gornjih Ilirah. U obavljenu teškoga ovoga děla pomaže me: 1) Znanje jezika onih predělah, koje kao ključ do sārca naroda vodi. 2) Dugovršeno obćenje s gornjimi Iliri. Čitanjem drugih narodnih pėsamah slavjanskih počeo sam već god 1833. sabirati po mojem zavičaju (malom Štajeru) iz ustih mladjih ljudih narodne pėsni zajedno s napěvi, a iz ustih stariih pověstice, poslovice, jedra prirěčja i ostale stvari, koje se na

rodnjch pjsnj, gakověž se u nich gistotně nalézagi, s obogho swesti (Šaf. časopis m. českého 1833 str. 451.)» Takov sud proiznese učeni Šafarik varhu ove knjige, nu sa svim time se je ona već po drugi put tiskala, znamenje da je g. Ahacel svoju svārhu postigo.

narodni život pretežu. God. 1834 i 1837 po Krajskoj i Koruskoj, a god. 1838 po zapadnoj Ugarskoj putujući nastojah sbirku moju s novim cvětjem umnožati, u čem mi někoja gospođa domorodci pripravnimi rukami priskočiše. Zatim stadoh nakupljeno blago razrěšivat i uredjivati. — I tako nakon toga posla evo Ti, ljubezni štioče, pàrvoga dēla od pēsamah, za kojim će (ako Bog i srēća dade) i ostalo slēditi.

Za da polag mogućnosti odgovorim zadaći mojoj, odabrah si načelo: narisati obraz naše bratje Slovenacah tako, kakav jest: predstaviti stvari u prirodjenoj njihovoj ili naravnoj opravi, bez ikakva umětna bēlila ili fumenila, t. j. bez da išto silom vrēmena izopačeno polēpšam, n. pr. da u pēsnih i koju tudjinsku reč izostavim, da takovu s pravom slovenskom nadoknadim itd.

Znam da se za naše vrēme, gdě se za narodni zavět predkovah sa toliko razjarenih nepriateljah boriti imamo, gdě se dakle ono Tacitovo: » *sine ira et studio* » višeputah prekāršiti mora, — savāršeno takovo dēlo sastavit nemože; nu opet uvēriti mogu obćinstvo slavjansko, da će moje knjige sadāržavati čisto gradivo, od kojega će ma koi naslědnik moj slobodno i u miru vērni i podpuni obraz od narodnoga duševnoga života Ilirskih Slovenacah sagrađiti moći; i tako dakle prinosisim slobodnim sàrcem ove plodove truda

mojega u sveti hram matere Slavie, gdje već *Kiršej Danilov, Saharov, Snegirev, Čerteljev, Maksimović; Vuk, Kačić; Kollár, Čelakowski, Wacław z Olěska, Wojcicki i ost.* svoja dēla položise.

Znam, da bi trēbalo, za neodsudit ih pre-
 naglo, da potankō ovdi izvedem cēli tečaj ne-
 srētnih vrēmenah, kojim gornji Iliri izvārženi
 biahu; čudio bi se tada ljubezni čitatelj, kako
 je moguće bilo, da su naša bratja pod udarci
 hude srēće i jednu samo rēčcu ilirsku zadār-
 žati, kud li više, da su čitave knjige narodnih
 svojih pēsamah u pameti sačuvati mogli; znam
 da bi trēbalo, za cēnit ih pristojno, da o nači-
 nu ovih pēsamah, i o savezu, u kojem one s
 pēsami svojih srodnikah i inostranih susēdah
 stoje, jednom rēčju: da o naravi njihovoj govo-
 rim: nu, buduće mi prostora nestalo, odlažem
 ova na prikladnie mēsto. Za olakšati ipak raz-
 umljenje stvari dolnjoilirskomu štioću, kako po-
 lag mogućnosti i ostalim slavjanskim štioćem, scē-
 nim, da je neobhodno potrebno, da redom na-
 vedem nēkoje gornjoilirske samo- i suglasnike s
 uzporedjenjem, kako oni književno-ilirskim i o-
 stalim slavjanskim samo- i suglasnikom odgova-
 rajū. — Rēčnik od neobičnih rēčih pridat će se
 tek drugomu razdēlku.

Gornjo-ilirski (pučki).	Dolnjo-ilirski (književno).	Ruski.	Poljski.	Česki.
e, é: den, kratek, <i>Št. Ug.</i> ¹⁾ . .	a: dan, kratak .	e, o,	e, ie	e
i: sim, pevic, <i>Kr.</i>	a: jesam, pévac,	e, o,	e, ie	e
' : ven'c, Krajn'c, <i>Kr.</i>	a: vénac, Kraj- nac	e, o,	e, ie	e
é: lépo, mésto, <i>Št. Kr.</i>	ě (<i>ie</i>): lépo, mé- sto	ě	ia, ie, io	ě, j, (i)
ej: bejli, vejnac, <i>Št. Kr. Ug.</i> . .	ě (<i>ie</i>): běli, vénac	ě	ia, ie, io	ě, j, (i)
e: lepò, belò <i>Kr.</i>	ě (<i>ie</i>): lépo, bélo	ě	ia, ie, io	ě, j, (i)
ie: biéwi (biéli), cviet, <i>Kor.</i> . .	ě (<i>ie</i>): běli cvět	ě	ia, ie, io	ě, j, (i)
i: biži, sidi, <i>Štaj.</i>	ě (<i>ie</i>): běži, sědi	ě	ia, ie, io	ě, j, (i)
ie: sviéti (san- ctus) težki <i>Ug.</i>	e: sveti, težki . .	ä	ia, ie	a
i: lídi, písti, gíbi <i>Št.</i>	u: ljudi, pusti, gubi	u	u	a, i
o: bélo, roko, (accus.) ²⁾ . .	u: bělu, ruku .	uju adj. u subs.	q adj. ę subs.	au adj. u subs.
ó: róka, minóti, ²⁾	u: ruka, minuti	u	ę, q	u, au
ó: z beló, rokó, (instr.) <i>Kr.</i> . .	om: bělom, ru- kom	uju, oj	q	uu
oj: z béloj, rokoj, (instr.) <i>Št. Kor.</i>	om: bělom, ru- kom	uju, oj	q	au
ov: z bejlòv, ro- kov, (ins.) <i>Ug.</i>	om: bělom, ru- kom	uju, oj	q	au
oa: droaga, moati <i>Ug.</i> u Večisla- vcih žel, varm.	a: draga, mati .	o, a	o, a	a

¹⁾ *Št.* znači Štajerski, *Kr.*: Krajski, *Kor.*: Koruski, *Ug.*: Ugarski; a ²⁾: Štajerski, Krajski, Koruski, Ugarski.

Gornjo-ilirski (pučki).	Dolnjo-ilirski (književno).	Ruski.	Poljski.	Česki.
<i>ou: Boug, goura, Ug</i>	<i>o: Bog, gora . .</i>	<i>o</i>	<i>o, ó</i>	<i>o, ů</i>
<i>ou: dougo, žouto Kr.</i>	<i>u: dugo, žuto .</i>	<i>ol, l</i>	<i>l, t</i>	<i>l</i>
<i>u: pun, vuk, Št.</i>	<i>u: pun, vuk . .</i>	<i>ol, l</i>	<i>l, t,</i>	<i>l</i>
<i>ü: üti, strüna, Št.</i>	<i>u: čuti, struna .</i>	<i>u</i>	<i>u</i>	<i>u</i>
<i>y: mydva (vü), vy Kr., Kor.</i>	<i>i: midva, vi . .</i>	<i>y</i>	<i>y</i>	<i>y</i>
<i>y: grady, zlaty, Št., souzy Kr.</i>	<i>e: grade, suze .</i>	<i>y</i>	<i>y</i>	<i>y</i>
<i>d, j: med (inter) meja, rojeni *</i>	<i>dj: medju, medja, rodjeni</i>	<i>kd</i>	<i>dz</i>	<i>z</i>
<i>g: günak, güneç, Ug.</i>	<i>j: junak, junac .</i>	<i>j</i>	<i>j (?)</i>	<i>g (j)</i>
<i>j: praj, daj na- šij, Ug.</i>	<i>h: prah, duh, na- ših</i>	<i>h</i>	<i>h</i>	<i>ch (h)</i>
<i>č: srěca, več *</i>	<i>č: šrěca, več . .</i>	<i>šč</i>	<i>šč</i>	<i>št', c</i>
<i>č: sači, dečwa, Kor.</i>	<i>k: svaki, děla</i>	—	—	—
<i>k: sviekli, Ug. .</i>	<i>t: svetli</i>	<i>t</i>	<i>t, c</i>	<i>t</i>
<i>n: tan, k nan, Št. Kor.</i>	<i>m: tamo, k nam</i>	<i>m</i>	<i>m</i>	<i>m</i>
<i>v: vōza, voča, vučiti Št.</i>	— <i>uza, otac, u- čiti</i>	—	—	<i>uv</i>
<i>w: vože (laglje) birva Kr., Kor.</i>	<i>l: laglje, bila .</i>	<i>l</i>	<i>t</i>	<i>l</i>
<i>w: čėv, pisav, birv, Kor. . . .</i>	<i>o: čėo, pisao, bio</i>	<i>l</i>	<i>t</i>	<i>l</i>
<i>z: z toboj, ze- zvati *).</i>	<i>s: s tobom, sa- zvati</i>	<i>s</i>	<i>z</i>	<i>s</i>

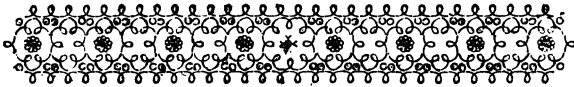
Evo ti i osobita načina, kojim se u Marborskotaru Štajerske prip. glagolj *bém, bôš, bó* (*budem, budeš, bude*) itd. pokratjuje, kada se po njem čini buduće vrēme (futurum) kojega god glavnog glagolja. Kao naime Poljaci svoj *jestem, jesteš, jest, jestešmy, jestešcie, sa* pokratjuju u — *m, — š, — šmy, šcie, —*; te ga, kada minulo vrēme (perfectum) hoće da čine, vežu s pričastjem (participium) ili s kojom god drugom rēčju, — tako i Slovenci mēsto svojega *bém, bôš, bó; bóva (bóvé) bóta (boté); bómo, bóte, bódó*; metju pokratjena: — *m, — š, de; va (vé), ta (té); mo, te, dó, —* te kao enklitikon ili iza pričastja ili koje druge rēči postavljaju. *Jám knigo kupio*, ne znači dakle ono isto, što Poljsko: *Jam księę kupiř (emi librum)*, nego: *Ja będę księę kupiř (emam librum)*. U Celjskom kotaru kaže se mēsto *bém, bôš*, itd. takojer *óm, óš* itd. (vid. pēsmu »Sirote str. 135«).

Na svārsi ovih rēčih zahvaljujem svoj gospodi domorodcem, koji su me u sabiranju i izdaju ove knjige gradivom podpomogli, moleći ih da mi i u naprēdak svoje prijateljske ruke neuztegnu. Uzdajuć bo se na njihovu pomoć poduzeh ovo mučno dēlo, dobro uputjen, da takova dēla samo sjedinjenimi silami najblagovoljniih i najsposobniih muževah u narodu zadovoljnost občinstva steći, i na onaj se stupanj savāršenstva uzdići mogu, na kojem će kadra biti: pravi zna-

čaj naroda našega sa svimi zrakami izraziti, tma-
ste strane od značaja svojih jednoplemenikah raz-
vedriti, i tim priznanje i poštovanje svih iz-
obraženih pribaviti. Ova da obavim, moja je naj-
toplia požuda i teženje, nu podpuno savršenje
zavisi od pomoći domorodne učene bratje!

U Ilovcih na Malom Štajeru d. 15. svibnja 1839.

St. V.

Dobrovoljnima Slovencu!

L e to je tretja stran flovenskih narodnih péfmi, ki fim jih jes v okolizah Shtajerskih she l. 1833 sebirati sazhel, potlej pa she k temu po Krajnski, Korófhki in sahodni Vógèrski péfhize hodé jih nékaj sám pribral, nékaj pa she nabranih od písmo-uzhenih Slovencov sa isdanje dobil. Bilo bi jih sizer vezh, de bi mi vsi oni le po eno dali, ki só mi jih obilno obezhali. Kjer pa só mi jih nemogli vkup spraviti, sakaj eden si je kmetijo, drugi jarem volov kupil, itd. sa zhefar voljo se prè vsaki more starati, ne pak sa prasnimi povetnimi flovenskimi posli gledat. Prosim Te, ljubesnivi dóbrov. Slovenec, sprizhaj me s tim, zhe se Ti ova moja shirka preflaba vidila bóde, ter mi s Tvojimi dobrovoljnimi prinefki (*Beiträgen*) drugi ino tretji svesik pomnoshit ino podpolniti dobrotno pomori. Prosim Te tudi, nesaméri mi, de nesim kjèr kjèr bi mogel, péfmiz na lépshi sgladil, postavim: vse tuje ali pokvarene beséde isrinil, temozh jih v oni opravi puftil, v kteri só se mi pred ozhi stavile. Jes fim to storil, sakaj

de sim bil to dolshen storiti istini, kero t rjate od takšnih knjig historia ino ethnografia, s tim vezh, ki sim bravšhi ruske, zheške, poljske in ilirske, po S rbskim ino Dalmatinskim itd. sebrane, p fmi vidil, de s  jih sberazhi vse idiotisme i provinzialisme jim pustili.

Dobro v m, ljubi slovenski prijatelj, de se Ti neb fh zhudil, ko b fh saglednil te p smi v enim oblazhili, v kakvim she nobena slov. knishiza shtampana ni, t. j. de b fh vidil jo v ilirskim pravopisi (*Orthographie*) kjer je postavljeno:

c	nam�sto	stariĝa	z,
s	»	»	f,
z	»	»	s,
�	»	»	zh, Daikoviga q
š	»	»	sh, » 8
ž	»	»	sh, » x,

sakaj jes v m, de tudi Ti s shalostnim f rzam gledajozh pravopisne rasp rtije hlepeni h sa vpelanjem sdraviga, spametniga in stalniga (*haltbaren*) pravopisa v nashih gornjih krajah; v m, de si tudi Ti bral m dre bes de preflavniga *Shafarika*, ki t rdi, de je ilirski pravopif, v kerim se je shtampal *Ka i *, *Vukotinovi * ino drugi, v kerim se shtampaj  *novine ilirske* ino *Danica ilirska*, ne famo narl pšhi ino narp rvejšhi od v h slovenskih (*slavisch*) temozh od v h Europejskih pravopifov; — bral si, pravim, m dre bes de, s kterimi perporozhuje, de bi se v i jushni Sloveni (*S dslaven*) v ta imeniti pravopif sjedi-

nili.*). Sa to fe mi vidi nepotrěbno od tega s
 • Tobo dolshe befědo šhiriti; Tvoj biftri um ino
 Tvoje dobrovoljno fěrze slovensko mene bres te-
 ga she děrshita sa sprizhaniga.

Drugo je prafhanje, sakaj fim jes, rojen ino
 odrejen med Shtajerskimi Slovenzi, predgovor v
 vifhji ilirskim narězhji ali dialekti, ki se sa na-
 fhih danov spet omlajuje, pifal? She pred né-
 koliko létami previshan (*überzeugt*), de je vse
 pifanje v flovenskim (*wendisch*), kar nije sa pro-
 sti polk, ampak sa isobrashene odlózheno, ni-
 zhemérno dělo; pifal fim ta predgovor, ki nije sa
 prost temozh sa isobrasheni svét Slovenstva odló-
 zhen, v lépim ino bogatim narězhji ilirfkim, ki
 v njem she klafizhnih knjig obilno slosheno je; v
 onim narězhji, ki od vfih Slovenov pod imenom
 narljuboglafnejfhi (*wohlklingendste*) ino narboga-
 tejfhi narězhja flovenfkiga (*slavisch*) posnan ino
 fhtiman je, — v onem narězhji, ki obezha tudi nam
 ono prirodno dufhevno (*geistige*) hrano, kero mi v
 nafhim proftim flovenskim narězhji zaťoljo manj-
 kanja pifzov (*Schriftsteller*) in bravzov nemamo, neti
 nikol s tega sroka meti nemremo; — ono prirodno
 hrano, rezhem, ktero mi v tujim dufhevnim fa-

*) Wir haben schon früher diese organische Orthogra-
 phie des Dr. Ludwig Gaj (in der Zeitschrift des böhm.
 Mus.) erwähnt, wo wir uns dahin erklärten, dass sie die
 einfachste und richtigste unter allen slavischen lateinischer
 Schrift, sey, und wir setzen hinzu, dass sie in Hinsicht auf
 Einfachheit und Richtigkeit nicht in ganz Europa ihres Gleich-
 chen findet u. s. w. *Schafarik Ost u. West 1839, Beil. Nr. 25.*

dovji sastónj ishemo. To só sroki ki só mene vodili pri vkup nošhenju ino isdanju le te knige. Snam dobro, de zhe nísim Te, od zhefar sim Te htél, previshal; nije timu rézh, ktero jes pred Tvojim bistrim umam branim, temozh moj flabi glaf kriv, sakaj Tebi, ljubi slovenški priatelj, priporózhujem slifhati mogózhne glafe *Shafarika* od kteriga uzheni svét pravi: »Man weiss nicht, was man an ihm mehr bewundern soll, ob den Menschen, oder den Patrioten oder den Gelehrten*)«; ki jih je on v zhafofifima: *museum českého* ino *Ost und West* (Prag, Redakt. R. Glaser) ino v knigi »Ein Wort an Iliriens hochherzige Töchter, vom Grafen Janko Drašković, **)« podignil; ino Ti bófh previshan, menc, zhe ne pred bistrim Tvojim umam, véndar pred dobrovoljnim slovenskim férzam Tvojim sa sprizhaniga dérshal; te obérnil vedro, bistro oko k jugu na bogato polje prelépe ino preshlahtne narodne poesie, kakorfhne v enaki obilnosti ino v enakim zvéti noben narod nema, k jugu v Dubrovazhke (*Ragusansisch*) vérté mile ino slavne literature ilirfke ino tam s obilno prirodno hrano krépil Tvojo vedro glavo, vefelil Tvoje shlahtno slovensko férze. Tam se zheva, zhe Bog ino frézhza dà, spet viditi. Do tega zhafa oftani s Bogom !

J. Z.

*) Žurnal minist. dla prosvěščenija St. Petersburg 1837, Juli S. 146 und die folg.

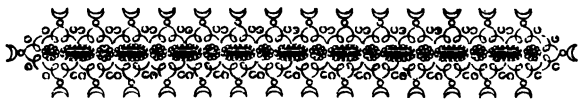
**) Agram 1838 bei Hirschfeld, Laibach bei Paternolli, Grätz bei Damian et Sorge Pr. 24 kr.

DAVORIE.

Po přemožení Avarů a podrobení windických Slovanů vláde mohutných Franků tratj se dějiny služebného poddanstva w blesku hrdinských činů gegich pánů, gimiž tito w bogjch swých na ugmu přemnohých okolajch národů se proslawili.

Šafarik. Starož. slav. čl. VI.

ŠTAJERSKE.

Marko ino Turki.

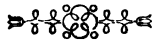
(Iz okolice Radgonske.)

Stoji na poli béli grad,
Po gradi špranjga Marko mlad.
On pa ma eno sestrico
Za svojo lúbo kúharco.
Türčini só pèrjahali,
Z konjičov dol zeskakali.
Sestrica njim je proti šla,
Bélo róko podavala.
Jim piti, jesti nosila,
Da se je miza trosila.
Türčini só se nahranili,
Za rajtingo só pitali. —
Jaz vam nedelam rajtinge,
Naj vam jó dela Marko mlad.
Al Marko sédi v kamrici,
No brúsi svétlo sablico.
Sabla dvanajset centov mà,
Je z zlatom, srebrom okovana.

Je z zlatom, srebrom okovana,
No z kačjim jezikom obžgana.

— — — — —
— — — — —

Ej devet Türkom glave proč,
Ej devet Türkom noge proč.

Mladi Marko.

(Iz *Viša na Pesnici.*)

Stoji stoji en skalen grad —
En skalen grad tega Marka mlad.
Po poli Türki jahajo,
Po mladem Marki barajo.
Ej hajla hajla Lenčica,
Jel ti Marka maš domà? —
Že ne včeraj, že ne gnes,
Že ne céli tjedem vès. —
Ej hajla hajla Lenčica!
Pènesi piti, jesti gor.
Pènesi jesti Lenčica,
Kaj de se miza žvujgnila. —
Pènesla jesti Lenčica,
Kaj se je miza žvujgnila.
Türki só jeli no pili,
Ki só se opijanili.

Da só se opijanili,
 Za rajt'ngo só pogervali.
 Jaz pa nevém rajt'nge delat,
 Naj vam jo dela Marko mlad,
 Naj vam jo dela Marko mlad,
 Ki je v svetli kamerci. —
 Marko je v svetli kamerci,
 No brüsi si svetlo sablico.
 Z žutim je mèdom mèdena,
 No s kačjim giftom giftana;
 Na Türke je zpominjena.
 Marko je prišâ fort domò,
 No ž njimi napraviâ rajtingo.
 Dvanajstem je vèrgâ glavo proč,
 Trinajsti se je pod mizo skriâ.
 On pa ga lépo je prosiâ:
 Püsti ti mene živega,
 Živega no zdravega. —
 Če te pistím jaz živega,
 Tè nepistím te zdravega.
 Odsekam ti pravo rokò,
 Odlomim ti levo nogò;
 Na konjiča te posadim,
 Te jahâ bóš pod Bèligrad,
 No praviâ, kaj je Marko mlad.

Kralj Matjaš pred peklom.

Stoji mi pole šüroko,
 Po poli steza vglajena.
 Po stezi pride kral Matjaš
 No se močno hüdo dërži.
 Njega pa sreje pótnik star,
 Pótnik star — sam véčni Bog.
 Pa kaj je tebi, kral Matjaš,
 Kaj se ti tak hüdo dërziš? —
 Bog vam plati na pitanje!
 Kaj se jaz nebi hüdo dëržâ!
 Ki že meni za dugo lét
 Moja lüba mërtva leži —
 Moja lüba mërtva leži,
 No düša joj v pekli gori.
 Oj nikaj, nikaj kral Matjaš;
 Le idi ti na senjem lép,
 Si küpi žute góslice,
 No pred peklom zaigraj.
 Da bõš igrâ minote trí,
 De tebe pitâ šatan vrag:
 » Čüješ ti igerc kral Matjaš,
 Káj pa bóm ti za plačo dá? «
 Ti pa mu odgovor daj,
 Ka bõš si plačo sam jemâ.
 Kral Matjaš gre na senjem lép,
 No si küpi žute góslice.

Te on ide pred pekel,
 No pred peklom zaigra.
 Da je že igra minote tri,
 Ga je pitá šatan vrag:
 Čüješ ti igerc kral Matjaš!
 Kaj pa bóm ti za plačo dá?
 Čüješ ti šatan peklenski kral!
 Jaz bom si plačo sam jemâ,
 On prime lübo za bélo rokò,
 No jo pela z pekla žarečega.
 Kak hitro jo pèrpela vün,
 Tak hitro lüba preguči:
 Nesréčen bódi pekel ti,
 Ka bóš, zdaj mogâ prazen bit!
 Kak hitro lüba preguči,
 Tak hitro nazaj v pekel zleti:
 Nesréčen bódi jezik ti!
 Ka nesi mogâ tiho bit.
 Zdaj pa na véke goriâ bóš,
 Zdaj pa na véke tèrpiâ bóš.

Turki v Limbuši.

Türski je baša v Limbuši;
 Vojsko si zbira od vseh krajov.
 Sam še nevê kam se podâ;
 On se obérne v ravno polè —

On se obèrne v ravno polè,
 V ravno polè, pod béli grad.
 Po ravnem poli vojska gre,
 Čüda da jo zemlja dèrži.
 Meni pa se tèrdno zdi,
 Ka je moj lübi naj napre.
 Tak čèrni klobücec ma,
 Ravno kak ga moj lübi ma.
 Za klobükom zelen püšlic ma,
 Ravno kak ga moj lübi ma.

Baron Balon.

Baron Balon je mlad gospod,
 On zbira si silno vojsko, —
 On zbira si silno vojsko,
 A sam neznà kam pojde ž njo
 On se podà v ravno polè,
 V ravno polè pod Béligrad.
 Pod Bélingradom vojska leži,
 Čüda kaj zemla njo obdèrži.
 Mladi Türčün v linjah stoji,
 No si gleda v ravno polè:
 Po ravnem poli vojska gre,
 Pred vojskoj ide mladi Balon:

Balon baron mladi gospod!
 Pa kaj si prišâ? kaj stojiš?
 Al si ti prišâ zajcov lovit?
 Al si ti prišâ mene častit? —
 Nesem jaz prišâ zajcov lovit,
 Al sem jaz prišâ tebe častit:
 Z čèrnim bóm pünfrom te kadiâ,
 Z žarečimi krüglami pa škropiâ. —
 Cesarski štüki dünkajo,
 No Bélihrad raznašajo.
 Cesarski bombe mečejo,
 Türki se z grada vlečejo.
 Cesarske puške pokajo,
 Türske se žene jokajo. —
 Türske se žene jokajo,
 Da si nevejo kam domo:
 Jočte se, al se nejočte vi;
 Cesar zdaj Bélihrad dobi.
 Cesarov je biâ, cesarov bó,
 Bélihrad še cesarov bó.

L a u d o n.

(Iz kotara Celjskoga.)

Ej stojaj, stojaj Béligrad!
Za gradom teče érdeča kri —
Za gradom teče érdeča kri,
De b' gnala mlinske kamne tri.

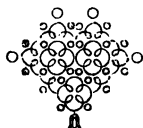
Tam Laudon vojvoda stoji,
Kèrvavi meč v rókah dèrži;
On hoče meti Béligrad,
In tursko vojsko dokončat.

Ošaben Turk se mu smeji,
In Laudonu tak govori:
Si prišò mene ti častit,
Al prišò zajce si lovit? —

NepriDEM jès zajce lovit,
Al prišò sem tebe častit:
Z svinčanim kuĝlam te škropiò
In z čèrnim punfram bóm kadiò.

Cesarske puške pòkajo,
Se turske gospe jokajo;
Cesarski bombe mečejo,
Se Turki z grada vlečejo.

Glej tak mogóčen Laudon je
Premagaó vse sovražnike;
In dokler Bélihrad stoji,
Naj slava Laudona slovi.

LEP A N U S I E B.

M a r k o.

Stoji silna skala, beli grad,
Notri se zhaja Marko mlad,
In mlada Alenčica,
Lepa turska devojčica.
Sta zjutraj zgodaj vstajala,
Veselo se zprehajala, —
Šla sta na ganke visoke,
Odperat line široke.
Tako Alenka govori:
» Gosta megla po polj' leži —
No kaj je to? kako je to?
Kaj, Marko, kol iz tega bo?«
Tako je rekû Marko mlad:
» » Tam ni obene megle znat,
Le turski konji tak sopó,
Ki k meni v gostje zdaj gredó.
Ko Turki pridejo pod grad,
Na proti pojdi jim do vrat;
Ko pa po meni vprašajo,
Po tursko se obnašajo,
Odgovor jim tako le daj:

Doma ni mlad'ga Marka zdaj,
 Ne bó ga tudi drevi še,
 In jutro večer javeljne. « «

Še só pod grad prijezdili,
 Samó odperat vidili.
 Z desnico jih sprejemala,
 Z levico jih objemala:
 »No, dobro jutro, Turki vi,
 Pri domu mlad'ga Marka ni.
 Nebó ga drevi tudi še,
 In jutro večer javeljne. «

K rumeni miz' jih posadi,
 Dovolj' da vina in jedi;
 Hiti orožje jim pobrat,
 Ga nese v hram sedemnajst krat.
 Tam Turkam je napivala.
 Si v nedrije ga zlivala.
 Si sablo brusi Marko mlad,
 De se potrese svitli grad.
 Tako en. Turek govori:
 »Koga na vèrhu tak gromi? .
 Gotovo Marko je doma,
 Na brusu svitlo sablo mà. «

Tako Alenka govori:
 »Zdaj mlad'ga Marka doma ni,
 Ne bó ga tudi drevi še,
 In jutro večer javeljne.

Tako le putice grebó,
Ko drobne jajčica nesó.« —

Turčine je vpijanila,
Si v nedrije ga zlivala.
Zdaj v hišo Marko pèrleti,
Iz nožnic sabla zazvoni. —
Turčine je posekaû vse,
En sam pod mizo skriva se:
Turčin tako zdaj govori:
Oj čakaj, čakaj Marko ti,
Oj čakaj, čakaj Marko mlad,
Ob glavo me nikar ne djat!
Me pusti živ'ga, zdraviga,
Te prosim jes junaškiga.
Od mene zvediû bode vsak,
Kakovi Marko je junak.«

Tako je rekû Marko mlad:
»Usmiljenje ti čem zkazat.
Jes hočem živ'ga te pustit,
Oj živ'mu pa ne zdrav'mu bit.«
Hiti ga zdaj zpod mize zleč,
Po svoje hoče mu postreč.
Polomiû mu je vse kosti,
Staknû mu potlej je oči.
Na bèrz'ga konj'ča ga je djaû,
Bandero svojo v roko daû —
Ga nesti caru turskimu.
Poročiû pa je biû njemu:

» Če se mu kaj do mene zdi,
 Naj pride k meni sam v gosti; —
 Se bova vkupej skusila,
 Bo vidiú on, kaj Marko zna! »

Turčin se vzdigne in leti,
 V Turčijo daleč prihiti,
 Pri oknu turski car sêrčno
 Zklicuje k sebi carinjo:
 » Oh le sim, le sim carinja!
 Vesela bo zdaj najina,
 Gotovo zad ga peljejo. «

Turčin pod grad prijezdiú biú,
 Se turski car je veselíú,
 Ne vtegama ga je sprašvaú:
 » Al si pri Marku se gostvaú? »
 Tako mu Turk odgovori:
 » Te bile čudne so gosti!
 Bil, car! pri Marku sim v gostéh
 (Bi zlodju raji biú v pestéh):
 Polomiú mi je vse kosti,
 Stakniú mi potlej je oči,
 Na bër'ga konj'ča me je djaú,
 Bandero svojo v roke daú;
 Poročítú je, če se ti zdí,
 De pojdi k njemu sam v gosti,
 Se bota vkupej skusila; —
 Boš vidiú ti, kaj Marko zna. «

Ženitba Matjaša kralja.

Se kralj Matjaž oženiû je
 Za Alenčico zaročiû je,
 Prelepo mlado deklico,
 Kraljico ljubo vogèrsko.
 Zadosti malo pri nji spi,
 Zadosti malo — tri noči.
 Mu pošlejo četèrti dan:
 »Na vojsko bèrž na mejo vstan'!
 Na kraj oblasti dunejske
 Dol na pokrajne vogèrske!« —
 Pokliče bèrž Alenčico,
 Proljubo k seb' kraljičico,
 Ji tako pravi, govori:
 »It morem bèrž se mi mudi,
 Na kraj oblasti dunajske
 Dol na pokrajne vogèrske.
 Bóš noć ti dolgo časvala,
 Otožnost te napadala,
 Preštevaj zlate rómene,
 Gradove varvaj zidane.
 Na vèrt naj te nevodijo,
 De Turki te nevhitajo.« —

Zajaše konja bèrzigaja,
 Zadirja z grada beliga,

Na kraj oblasti dunajske,
Dol na pokrajne vogèrske.

Vojaki šotor stavijo,
Matjažu ga napravijo;
Ko pride, mu zaukajo,
De onkraj Turki slišijo.

Po neb' priplava tičica,
Neznana drobna pevcica.
Matjaž jo vglèda, ostèrmi,
Mu trikrat šotor obleti,
Na zlat'mu jab'ku obsedi,
Zažvèrgoli, zagostoli:
Na konj'ča, konj'ča, kralj Matjaž!
Kaj ptuje vpravke v čisli maš?
Dežele méríš druge vse,
Ne v skèrb' dežele sam svojet.
Lej tvoja ni še mérjena;
Kraljica ti je vplénjena,
Turčini so prijahali,
Alenčico ti vhitali.

Ji tako reče kralj Matjaž:
»Kaj meni zavérat imaš?
Ne skušaj ptica se z meno,
Jes imam puško risanco.« —

»Če skušam ptica se z tebo,
Život mi vzami in glavo.« —

Kralj plane na konjičica,
Na vejico ko ptičica;

Predrobno domu zadèrči
(Oblak po neb' tak ne bèrži)
Do svojga grada zidan'ga,
Do svojga doma béliiga.

Hiti naprot mu družina,
Naj predaj grede mojškrica,
Vsi tèrnajo, zdihavajo,
Souzice točjo, vekajo.
Kraljič pa pravi, govori:
»Nebojte se, družina vi!
Dans tretji dan gotovo bóm
Kraljico daû vam spet na dom.« —

Po turšk' obleče se vsiga,
Ogèrne halo do petà,
Pripaše svétlo sabljico,
Na sablji vózo rudečo.
Pod halo skrije šmarni križ
Se nos' ko grom in blisk in piš;
Si zbere konj'ča iskriga,
Zasede Bèlča bèrziga.

Zaškèrtne podk'va, zapraši,
De pes'k in ogènj se kadi,
Skos mejo doli vogèrsko
V Turčijo doli glóboko.

Turčije v srédi glóboke
Stoje tri lipe zelene;

Pod prvo konjče vstavijo,
Na raj se bérhk' opravijo;
Pod drugo raj prodavajo:
Pod tretjo króglo rajajo.

Kraljič pri mizi rómeni
Tako jim pravi, govori:
»Po čim vi raje prodate?« —
Se turški baša zveseli,
Priazno pravi, govori:
»Jih je po zlatu rómen'mu,
Jih tud po zlatu bélimu;
Katér junak pa nam je kos,
Se tud brez plače naj obnaos'.«

Kralj seže v aržet svileni,
Po zlat rudečo-rómeni:
Po mizi mu ga zatoči,
De po nji trikrat obleti.
Pred bašam turškim obleži.
Mu baša reče, govori:
»Ta zlat je kova znaniga,
Matjaža kralja samiga.«
Pa reče, pravi kralj Matjaž:
»Povém ti jó, nebóde laž,
Sim ob život Matjaža djaû,
Mu zlato čisto vse pobraû.
Pa grede si divojko zbrat,«
In reče gódcam zaigrat.
Si mlado zvolj' Alenčico,
Alenčico kraljičico;

Róčice si podajata,
 Jo pèrvič króg zarajata :
 Pokaže pèrsten zlat ji svoj ;
 Pak ona: » Druže dični moj!
 Šim nadala se nužno te,
 Lejl trape sitne me pestè.
 Za mano vsi se slinijo,
 Zdaj brade naj obrisejo. «

Kraljič pa jame govoreč:
 » Nič teže v sèrci mi ni več!
 Še v drugo jo prirajava,
 Prot konjču se zasučeva.
 Pa urno bódem te pobraû,
 Odzad na Bèlča bóm te djaû,
 Kdar sékaû bóm na desno stran,
 Se dèrži ti na levo stran. « —

Jo vdrugo vkróg odplešeta,
 Prot konjču se zasučeta,
 Na bèrz'ga Bèlča puhneteta,
 Prot Savi jo zaprašita.

Zdaj Turki se spogledajo,
 Za njima v curki vderejo ;
 Že baša brado maže si,
 Zasméja se, zagovori :
 » Šim biû nekda pri njemu vjet ;
 Zdaj mojci h'tè mu glavo snet,
 Alenčico pa meni dat,
 K' jo mam tako prisèrčno rad. « —

V obojo kralj pa séka stran;
 V obojo druza mika stran:
 Po bliskovo mu sablja grè,
 Za žnjico snopje stavka se.
 Za koscam trava vred leti,
 Za njim po vèrsti Turk leži.
 Pa Belče vdir, de prideta
 Gor do kovača Vmazanca.
 Matjaž mu reče: »Kaj ti dam?
 De turški kuješ, si poznan:
 Bèrž konj'ča zbosi, preobuj,
 Naróbe podkov mu prekuj.« —

Turčin naróbe prekovaù;
 Pa kralj z levico zlat dajaù,
 Z desnico glavo proč mu djaù,
 Do Save konj'ča zapektaù:
 Se vdere va njo, rezgeta,
 Vé dobro, kaj na hèrbti ma,
 De nosi draga sebi dva:
 Matjaža kralja slavniga,
 In rešeno nevéstico,
 Alenčico kraljičico.
 Čez réko plava široko
 Na blaž'no zemljo vogèrsko.

Matjaš v vózi turski.

O Matijaž, o Matijaž!
 Lépa je króna ogèrska!
 Trikrat je že na vojski biú,
 Četèrtikrat je vlovljen biú,
 U turško ječo véržen biú.
 Nótri ostaú je lét' in dan,
 De ni vidiú bélga dne,
 In sóнца ne rómeniga.
 On vidiú ni nič družiga,
 Kokèr mlado Marjetico,
 Turškiga cara mlajši hčer.
 Ona je k njemu tekala,
 In kratek čas mu delala.
 Tak rekla je Marjetica:
 »Ak hočeš me Matjaž uzet,
 Čem réšit te iz vóze zle.«

Tako je rekú kralj Matjaž:
 »»Letà nebó, nemore bit;
 Doma imam svojo gospò,
 Trikrat je lépši kakor ti,
 Trikrat je mlajši kakor ti.
 Doma mam brata mlajšiga,
 Tega Matjaža ti čem dat,
 Ak hočeš ga Marjetca vzet?««

» O véra, véra, kralj Matjaž! « —
 » » O véra, véra, Marjetica,
 Turškiga cara mlajši hči! « —
 » O čakaj, čakaj, kralj Matjaž!
 De pride šent Marjetni dan,
 Naprav'la bóm velké gostí,
 Bóm Turke vse vpijanila,
 In mojga očeta stariga.
 Potlej bóm vkradla ključe tri:
 Pèrv'ga od konjske štalice,
 Druz'ga od svitle kamrice,
 In tretjiga od vóze zle.
 Vùn z kamre vzela bóm zlata,
 Žoútga zlatà, bélga srebrà,
 Kakor velika sva oba,
 Iz štale bódem spelala,
 Konjiče tri osedlala. «

Marjeta komej čakala
 De pride šent Marjetni dan,
 Naprav'la je velke gosti,
 Je Turke vse vpijanila,
 In očeta svojga stariga.
 Potle je vkradla ključe tri,
 In je spelala konjče tri.
 Na enga je djala zlatà, —
 Žoútga zlatà, bélga srebrà.
 Tì druga dva zasedita,
 Ino prehitro dirjata. —

Kamer predeleč prideta
K en'mu kovaču starimu:
»Gori, gori, stari kovač!
Bóš sluziú zdaj ti dobèr lon,
Bóš sluziú lon, sto célih kron.
Pojdi nam konje prekovat:
Naprej obèrni krampeže,
Nazaj obèrni gladko kov.«

Na konje hitro sedeta,
Do Dónave bèrž dirjata.

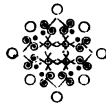
Tako je rekú kralj Matjaž:
»Kaj bóde zdaj Marjetica,
Ak èez vodó nemoreva?« —

Zlat pèrsten vèrgla je v vodó
Sta srèčno jo preplavala.
Za njima hitè Turki hudi:
»Nazaj, nazaj Marjetica,
Turskiga cara mlajši hói!«

Turki uprašajo: »Kako
Preplavala sta Dónavo?« —
Marjetca pravi, govori:
»Kamne na vrat privežite,
Lahko vodó preplavate.« —
Kamne si só privezali,
Na vrat se vsi potopoli.

Prišla sta pred Matjažov grad.
Njegà gospa v okni stoji:
»Le sim, le sim, mladi Matjaž,
Mladi Matjaž, preljub moj svak!
Drugo ženo Matjaž pelja;
Trikrat je lépsi kakor jes,
Trikrat je mlajši kakor jes.«

Matjaža só sprejemali,
Gèrdo Marjetco gledali.
Marjetca pravi, govori:
»Kaj hočem jes, kak hočem jes?
Naprej nevé, nazaj nesmé.« —
»»Le sim, le sim, mladi Matjaž,
Preljubljeni bratec moj!
Pèrpeljaû sim ti lépo gospo,
Turskiga carja mlajši hčer.« —
Ta čas po farja pošlejo,
De jih kój tamkej poročl.

Matjašova smèrt.

Stoji, stoji mésto bélo,
 Celje lépo in veselo,
 V Celji lipica zelena.
 Tam je post'lja narejena,
 Mehke pernice zrahljane,
 Bélo ruhe só oprane,
 In blazine in odeje
 Só iz drage turške preje.
 Tam leži pri bélim dnevi
 Kralj Matjaž, bolnik kraljevi:
 K lépi bóbnarci je laziú,
 Dokler ga je bóbnar spaziú,
 Ga obodú móž sèrditi,
 De nebó več zdrav morbiti.
 Vès obvezan, vès kèrvavi
 Kralj Matjaž sestrici pravi:
 »Rane mi poglej skeleče,
 Al so čèrne, al rudeče.
 Ak rudeče só, « ji reče,
 »Naj kdo po vráchnika teče,
 De mi grenko smèrt odvèrne!
 Če so moje rane čèrne,
 Sestra! več nebó mi bolje,
 Pošlji mi po sveto ólje.«

» Oh, do sërca só skopane,
Černe, bratec, tvoje rane!
Vedno, kralj, sim te svarila,
Ne lotit se žen, prosila:
»Sërčne rane žene ptuje.«

Kralj Matjaž tak beséduje:
» Tol'ko Bog daj zdravja meni,
De bóm v vás šou k lépi ženi!

Te beséde še ni zrekú,
Pot mértvaški je pritekú.
Zazvoni po Celji célim,
S petimi v zvoniki bélim
Pèr Šempetru so zvonili.

Bóbnar biú je pri kosili.
Mlada bóbnarca ga praša:
» Kdo je vmèrú, de se razglaša
Glas zvonov po Celji célim,
V Petrovim zvoniki bélim —
De zvonov petero poje?«

» Vém kdo vmèrú je, sërce moje!
Preden prišle stare léta,
Kralj Matjaž je šou iz svéta;
T'mu pojó zvonovi naši.«

Bóbnarca tako se vstraši,
De ji žlicá z róke pade.

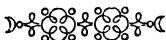
Bóbnar praša žene mlade:
»Kaj t' je padla z róke žlica?
Al je ujc biú, al sin strica?
Je mèrlič biú žlahte tvoje?« —

»Ni mèrlič biú žlahte moje,
Ni biú ujc, ni sin biú strica;
Mi je padla z róke žlica,
Ker sva skupej se učila,
Ino v cèrkev skup hodila.

Bóbnarju se jeza vname,
V róko ojtèr nož uzame,
In zabode svojo ženo,
Mlado ženo nepošteno.

Ko je ženo svojo vmoriú,
Tako k hlapcu je govoriú:
»Hitro, hitro hlapèc zvésti!
Dalj nesmém ostati v mésti,
Obsedlaj bèrž dva konjiča
Tako hitra ko dva tiča,
Enga za te, enga za me,
Vèrzi torbico čez rame,
In béživa pri ti priči,
De me nedobijo briči.«

Hlapèc pravi ino reče:
»To mi v glavo iti neče,
Béžat z doma zavolj žene,
Zavolj žene nepoštene!«

Alenčica Gregičova sestra.

Leži, leži stežičica
In ta pelja sréd Turškiga,
Kar vidi daleč mi okò,
V Turčijo nótri glóboko
Po nji pritekú je enkrat
Turškiga cara sluga mlad.
Bogme da! — de je ta, de veljá.

Stoji na prag' Alenčica:
Gregičova sestričica.
»No, sluga mladi! kam pa greš?
Al meni kaj povédát véš?
Kaj dobriga, kaj hudiga
Od mojga Gregca ljubiga.«
Bogme da! — de je ta, de veljá,

Odgovor tak ji sluga da,
Mlad sluga cara turškiga:
»Od Gregca mi nič znanga ni,
Od njega se negovori:
Zagledú ga jes nisém sam,
Pa sdaj ga tudi nepoznam.
Bogme da! — de je ta, de veljá.«

Tak rekla je Alenčica,
Sestrica svojga Gregica,
»Brat moj je vsak' mu Turku kòs,
Do pet pa doúgo halo nos',
Obilno rož na nji se vid',
In ze svilo je vès obvit.
Bogme da! — de je ta, de veljá.

Ko britva sablo ma ojstró,
In kakor sónce vso svitló,
Po srédi kača ji leži,
Na koncu ogènj z nje gorí,
Je v kačjim strupu kaljena,
Med Turke je namerjena.
Bogme da! — de je ta, de veljá.«

»Rudečo kapo má na glav',
Za kapo je tri pera djaú,
Žerjavove so pera té!
In sluga zdaj tako pové:
»Od Turkov biú enak je vbit,
Tvoj Gregic znaú bi tisti bit!
Bogme da! — de je ta, de veljá.

Zdaj kaj stori Alenčica,
Sestrica svojga Gregica?
Berž teče gori v kamrico,
Obleče doúgo halico,
Je doúga, doúga do petá,
Vsa taka, kakor Gregčova.
Bogme da! — de je ta, de veljá.

Jn vzame sablico ojstro;
In kako sonce tak svitlo:
Po srédi kača ji leži,
Na koncu ogènj ji gori,
Je v kačjim strupu kaljena,
Na Turke je namerjena.
Bogme da! — de je ta, de veljá.

Rudečo kapo na se dé,
Na kapi pera tri stojé.
Žerjavove so pera to,
Vse je, ko je pri Gregcu blo, —
In teče v štalico takrat
Si bèrz'ga konjča óbsedlat.
Bogme da! — de je ta, de veljá.

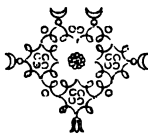
Na paúce se naslonila,
Na konjča bèrzno pèrhnila.
Ko tica daleč zdaj fèrči,
Kjer šotor turški mi stoji,
O Gregčova sestričica,
Junaškiga si sèrčica!
Bogme da! — de je ta, de veljá.

V šotorje dirja, dirja v skok,
Turčine séka vse okróg, —
Li tol'ko jih za njo leži,
Ko snopja za ženjicami;
Al drobne trave zpod kosà,
Ko Bog nam dobro lét'no dá.
Bogme da! — de je ta, de veljá.

Prí okni turški car stoji,
Ino tako le govori:
»Hudobe turške, vé, gèrdé!
Nič drujga ni vas ko lažé, —
Vi prav'te: »Gregca vbili smo!«
Sam vidim delat ga strašno.
Bogme da! — de je ta, de velja.

V šotorje dirja, dirja v skok,
In Turke séka vse okróg,
De tolko jih za njo leži
Ko snopja tamkej za ženci,
Al drobne trave zpod kosá,
Ko Bog nam dobro lét'no dá.«
Bogme da! — de je ta, de veljá.

Zdaj kaj stori Alenčica,
Sestrica svojga Gregica?
Junaško bližej cara gré,
Pokaže čèrni kiti dvé,
Dva lépa béla cuzika:
»Má take tvoja carinja?«
Bogme da! — de je ta, de veljá.

Ribniška Alenčica.

Stoji, stoji mi Ribnica,
Na srédi je dolinica;
V nji pa je lépa kamrica,
Je v kamrici Alenčica,
Katera prelepo teče
Pretanke riže žlaraste.

Prišoû je Turek hud po njo,
Potërkaû je na kamrico:
»Odpri Alenčica bèržno!«
Alenčica pa prav' takò:
»Brez matere jes neodprém,
Necoj k nobenimu negrem;
Šli mati pa so v Ljubljano
Po sukñjo meni svilnato.«

Potërka v drug': »Alenčica,
Odpri mi vidit bratica,
Saj je minilo petnajst lét,
Kar biû sim jes na vojsko vzét.«

Alenčica mu li odpre,
In v kamrico k nji Turek gre;
Po hiši se prešetata,
Za róke se sprejemata;

Prijeú je nizko jo pod pás,
Na konjča vèrže jo ta čas.

Alenka vpije na vès glas:
»Aubè! o slište, graf, letó,
Ste hotli meti me gospó,
Naj bóm ŷa vašo kuharcó!«

Še v drugo vpije premočno:
»Aubè! o slište, graf letó,
Ste hotli me gospó imét,
Za hišno dajte mene vzét!«

Še tretje vpije na vès glas:
»Aubè! o graf, to prosim vas,
Ste hotli me gospó imet,
Za svinjarico prosim vzet.«

Iz spanja graf se prebudi,
Tako mi pravi, govori:
»Bèrž, hlapci, konje osedlat!
Tak se mi hoče zazdevat,
De mlada vpije Alenka,
De njo Turčin zdaj proč pelja.

Konj grafov osedlan stoji,
Na njega graf se zaluči,
In proč močno s konjam dèrči,
De ogènj s podkovi leti.
Pridirja h Goričji vasi,

Turčina tam z njo zavhiti:
'Z za pása zdere svitli meč,
Turčinu vèrže glavó preč.
Si vidiú, Turk, no ti letò!
Si hotiú vzet Alenčico.

R a ù b a r.

To si volji turški baša,
Ki se Turkam prav obnaša,
Kak bi vojsko vkupej spraviú,
De bi Sisek pod se zgrabiú.
Sem ter tje po hiši hodi;
Misú se mu v glavi blódi;
Pa jo znajde voučja glava,
Meni: Ta bo nar bolj prava:
Svojo vojsko vkupej zbrati,
Jo pod Sisek célo gnati.
Pa ni moč čez Kópo priti;
Prašajo ga: »Kaj bo st'riti?«
Baša stópa o potoci,
Gromeč bóben nosi v róci,
Jézen tèrdo vanj teleba,
De razlega se do neba.
Ves togoten rohni baša,

Ki se Turkam prav obnaša:
 »Prék si vèrvi potegnite
 Koš po vèrhu naložite.«
 Só mu tako naredili,
 Préko Kópe se spustili,
 Pa pod Sisek se nabrali,
 Tam se v rove zakopali.
 Kaj stori pa turški baša,
 Ki se dobro jim obnaša? —
 Na tla sede, list napiše,
 Pošlje poglavarju v hiše:
 »Ala, ala, moj Adame,
 Siska vèrli poglavare,
 Al se hočeš mi podati,
 Al mi hočeš glavo dati?« —
 Mu odpisaù je Adame
 Siska vèrli poglavare:
 Nočem z lépo se podati,
 Nočem tudi glave dati;
 Hočem rajši se braniti,
 Siški poglavar še biti,
 Se mi bódete kasali,
 Kranjcov ne ste še poznali.—
 Kaj mi jame zdaj Adame,
 Siska vèrli poglavare?—
 Piše liste, da povelje,
 Nest jih reče v tri dežele:
 V Štajèrsko, Koróško, Kranjsko,
 V lépo zbornico Ljubljansko,
 De je prišoù turški blisek,

De nam hoče vzeti Sisek.
 Štajerci so list prebrali,
 Grenko, kisko se držali,
 Tresli vsi se, 'n omagvali,
 Ker Turčina só se bali: —
 List so tud Koróšci brali,
 Z enim glasom pa vsi djali:
 »Z Turkam noč'mo se vojskvati,
 Kaše vréle ne pihati.
 Turek ima velke hlače,
 Douge, douge pa mustače;
 Bi vratove naše vgladaú,
 Do vé, kaj bi nam povédaú?« —
 Béli list Ljubljanci brali,
 Med seboj so tako djali:
 »Išimo si pomočnika,
 »Zdaj je sila prevelika.
 »Turk će vzeú nam Sisek bóde,
 »Nam na róbe vse vse pojde,
 »Mést' Ljubljana bó pokrajna,
 »Kranjska d'žela Turska drajna.
 »Hitro si pomoč išimo,
 »Gospod' Raubarju pišimo,
 »Vé i zna on vojsko vodit,
 »Pred vojaki sprédi hodit.«
 Béli list so napisali,
 Ga na Krumperk mu poslali;
 Tam prebiva jaki Raubar
 Nepremagan konjski glavar.
 Raubar jutrej rano vstajaú,

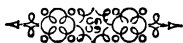
Se po gradu je sprehajaú,
Line hodiú si odperat,
Dol na zlato polje gledat.
Ozeravši se okoli,
Zdaj zagleda v ravnem polji
Mladga poba urno teči,
Béli list u róci nesti.
Raúbar si ob dlani póči,
Hitro mu na naproti skoči,
Béle liste bérž pregleda,
Bašu se na glas posmėja.
Stópi gori v svoje line
Do gospoje Katarine:
»Dvé nedélji bódi zdrava,
»Da jo z bašam zaigrava.«
Res de gospe Katarine,
Je plahota v taki sili,
Za gospoda se je bála,
K' mu je sablju pripasvala.
Glas gospodov hlapce kliče,
Osemnajste svoje Čiče.
»Zor je! zdramši se zdvigajte,
»Bérze konjče napajajte,
»Jih sedlajte, obèrzdajte,
»Koj na vojsko napravljajte;
»Hod'mo v zidano Ljubljano,
»Tèrdno, v'soko in prostrano.«
Hlapci konje zasedlali,
Pa vsi ročno zadirjali.
Pred se konjica nevstavi,

Še le pri zeleni Savi.
 Raubar klicati brodnike,
 Pod Černučami voznike:
 » Le na noge, le vstanite,
 » Nas prek Save predrožite.«
 Só brodniki še vsi spali,
 Zavolj vod se vozit bali,
 Save vel'ke prederóče,
 Čez bregove nastópjóče.
 Pravi Raubarju Andreje:
 » Voda seže že čez breje,
 » Mi nemoremo voziti.
 » Vi v Ljubljano pa ne priti.«
 Raubar še zakliče v drugo,
 Svitlih zlatov da obljubo;
 Si brodniki pomignili,
 Reko: »še ga bómo pili.«
 Kmal brodniki zakèrmili,
 Só Boga lepò prosili,
 De b' jih zdrave še vozili,
 Turške jašpre seb' služili.
 Zlate reče jim podati,
 Jadèrno pa zadirjati
 Préko polja do Ljubljane —
 Tèrdno, v'soko in prostrane.
 Gospod Raubar dram' Ljubljance:
 » Oj Ljubljanci, oj zaspanci!
 » Bèrž iz pernic ustajajte,
 » Bèrž na vojsko napravljajte.«
 Pa za Raubarjem hodile,

Só Ljubljanke ga prosile,
Srebra, zláta ponujale,
Družete si odkupvále.

Raùbar: » Tih gospè in mamke,
» Potèrpíte malo samke,
» Zdaj ni časa podkupvati.
» Meji žuga turški blisek,
» Hoče nam požreti Sisek;
« Turk če vzeù Sisek bóde,
» Nam na róbe vse vse pojde.
» Vam Ljubljana bó pokrajna,
» Stran Dolenska turška drajna.«
Bóbèn zdáj mu zaropoče,
De preslišat ni mogóče.
Raùbar si vojake zbere,
Dol pod Sisek z njimi vdere.
Tolk' je Turka na terišu,
Kolkor mravelj na mravljišu.
Naprej vdir je Raùbar tekù,
Velkmu hlapcu: » Stópi!« rekù,
» Zlez' na to visoko drevce,
» Gledaj dobro na banderce:
» Só banderci vidit béli,
» Tèrdo mójo bómo meli;
» Só banderci pa rudeči,
» Nič nebódimo boječi;
» Turka bómo pozobali
» Koker da bi češne brali:
» Pred mirù nebómo dali,
» Dokler ga ob tla nedjali.«

Hlapèc vidi vse rudeče,
Tó st'ri Kranjce vse goreče;
Tak se v Turke só zagnali,
De so vsiga posabljali.

Turki pred Dunajem.

Pred Dunajem tolk ljudstva leži,
Da ga komaj zemlja dèrži.
V Dunaj je pisaù hudi Turk,
K temu cesarju svitlimu:
Al se udarte, al se podajte,
Al daste ključe od Dunaja! —
»Daj nam odloga štirnajst dni!«
Svitli cesar je pisaù na vse strani,
Nobene jim pomoči ni. —
V Dunaj je pisaù hudi Turk
K temu cesarju svitlimu:
Al se udarte, al se podajte,
Al daste ključe od Dunaja! —
»Daj še nam odloga li tri dni?«
Svitli cesar piše na vse strani,
Al nobene mu pomoči ni. —
V Dunaj je pisaù hudi Turk,
K temu cesarju svitlimu:

Al se udarte, al se podajte,
 Al dajte ključe od Dunaja! —
 »Daj še nam odloga minute tri,
 Da svete maše minejo.
 Men' se že žolnirje milijo,
 Kì nobeden ne jedû ni piû ní,
 Dvajst dni na čérno zemljico sédiû ni.« —
 U velki cirkvi vkup zgoni,
 Pèr ljub'mu, svet'mu Štéfani.
 Usi Dunajci u cirku gredó:
 Zgonite in muzicirajte,
 Da nebó se slišaû ženski jok,
 Niti vrisk majhenih otrok. —
 Kadar je mašnik podignû,
 Proti ljudstvi se je obèrnû:
 Nič nemarajte Dunajci vi,
 Marija v oblakih v pomoč stoji:
 Močno proti Turki se préti,
 Hudga Turka v Dunaj nepusti. —
 Najprej je pèršoû Poljski kralj,
 Parski firšt, potler Golenderca, —
 Golendarca z svojo vojsko.
 Tak só se močno sékali,
 Da só zajezil' Dunavo.....
 Zahvalen bódi véčni Bog!
 Bog in Divica Marija!
 Da si nam pèršla na pomoč
 Da žihèr spali smo to noč.

Poljska kraljica.

O stražnik, Benečanjski stražnik!
Vstanite že, Benečani in kapetani,
Po morji se vozi Poljska kraljica,
Za sabo vleče tri sto bárk,
V vsaki barki tri sto vojakov,
Vsaki vojak ima svoj'ga sluga,
Vsaki sluga svojga podložnika.
Zdaj bo vzela Beneški tabor,
Svetiga Marka visoki turén.
Hitro so vstali Benečani in kapetani.
Naproti so tékli Poljski kraljici:
»O milost, milost Poljska kraljica!
Hočmo se podati, ti prebivališe dati;
Dati vojakom jésti in píti.«
Kraljica pravi: »Jes nemaram za jesti,
Za piti ne, vojaki moji imajo dosti: —
Če mi nedaste Španjskiga kraljiča,
Zdajzdaj bódem vzela Beneški tabor,
Svetiga Marka visoki turén.« —
Hitro so tekli po Španjskiga kraljiča,
Ino so ga peljali Poljski kraljici,
Mat' ga spremljala, se milo jokala.
Tako je rekla Poljska kraljica:
»Jes sim ga redila tri céle léta,
Pa si mi ga ukrala Španjska kraljica,
S njim si skočila sim na Benečijo.« —

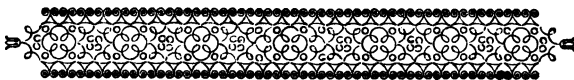
Tako je rekla Poljska kraljica:
»Kaj vam pravim moji soldatje:
Strélajte meni še na veselje,
Góдите meni še na veselje,
De dobila nazaj sim Španjsk'ga kraljiča.

BALADE, ROMANCE.

Zbiór ten, chociaż niemnogi, dla poezyi jakkolwiek pomoc przynieść może; a badacz dziejów znajdzie nie jedną myśl starą, która dotąd nieodmienna błądzi po szerokich dziedzinach wielkiej Słowiańszczyzny; nie jedną dumę, która brzmi dotąd w bratnich pokoleniach, i do wyświecenia charakteru jednostajnego posłuży. —

K. Wł. Wojcicki «Pieśni ludu itd.»

ŠTAJERSKE.

M l a d a V i d a .

(Iz Cerovca.)

Mlada Vida je proso pléla
Rano rano med zorjami.
Kak od konca je pèrplela,
Ztepeno je najšla roso.
»Da bi Bog dàj mojo bilo,
»Kaj nicoj je tód hodilo.« —

Da do konca je pèrplela
Si je najšla velko kačo, —
Velko kačo zaglavačo.

Kača je mela devet repov.
Na sakšem repi devet ključov.

Mimo je vlegla gladka steza ;
Po stezi jaše mlad štidèntič.

» Hala, hala, mlada Vida!
» Vtèrgaj si ti drobno šibo, —
» Vtèrgaj si ti drobno šibo,
» Ki za léto dni je zrasla.« —

Mlada Vida vtèrga šibo,
Ki za léto dni je zrasla;
Z šiboj vujdre velko kačo, —
Velko kačo zaglavačo.

Kak je lahko njo vujdèrta,
Z repa klüče njoj je zbila:
Kača pa se je zllilila,
V mlad'ga kraliça spremenila. —

» Hala, hala, mlada Vida!
» Kaj si želila, si dobila;
» Bila, prosta si ðiklica,
» Zdaj pa svétla bóš kralica.« —

L é p a V i d a.

(Od meje Medjimurske.)

Lépa Vida pleje proso
Rano rano med zorjami.
Pèrvo útro pleje proso,
No ztepeno najde roso:

» Da bi Bog daj mojo bilo,
» Kaj tódik je nicoj hodilo. « —

Drügo ütro pleje proso,
Ztepeno si najde roso:
» Da bi Bog daj mojo bilo,
» Kaj tódik je nicoj hodilo. « —

Tretjo ütro pleje proso,
V prosi najde velko kačo.
Kača ima devet repov;
Na sakšem repi devet klüčov.

» Nestraši se, lépa Vida!
» Kaj si prosila, si dobila;
» Saj sem ja ne hüda kača,
» Neg jaz sem ti mladi kralič, —
» Jaz sem ti en mladi kralič,
» Ki kralüje v bélem gradi.

» Ti boš šla po gladkoj stezi,
» Jaz pâm šla po góstem gèrmji;
» Zkonec steze va se zišla —
» Na poli pèr bélem gradi.
» Vtèrgaj si tri drobne šibe,
» Ki bojo tri léta stare. « —

Da kačo vujdre z pèrvoj šiboj,
Ona je od glave človik;
Da jo vujdre z drügoj šiboj,

Grata do pojasa človik;
Da jo vujdre z tretjoj šiboj,
Te že grata do pet človik:—

» Hala, hala, lépa Vida!
» Kaj si štéla, si dobila.
» Zemi zemi z onih repov,
» Z devet repov devet ključov,
» No odkleni béle grady,
» No poberi srebro, zlato.
» Če sem biô dozdaj kača,
» Pa sem ti zdaj mladi gospon,
» Ki kraljuje v devet gradih
» Z lépoj Vidoj nestrašljivo.«

N e v é s t a.

Anjčika po ganjki šetala,
Na visoke linje gledala, —

Na visoke linje gledala,
Sivo meglico zagledala:

» Oča, oča, lübi oča moj!
Po poli se meglica kadi.«

»»Anjčika prelüba moja či,
Po poli meglica se nekadi.««

»»To ti neje nikša meglica,
To je sama konjska sapica.««

»»V ogledy se tebi pelajo
Cara turskega najmlajši sin.««

»Nedajte me, oča, v türsko ni!«
»»Nikaj, nikaj, Anjčika moja či!««

»»Tam boš se po gradi šetala,
Srebro no zlato prebiralä.««

»Zlodi naj zeme türske ġradý,
Vse türske gradý, žute zlatý.««

Kočije se v dvor postavljajo,
Béle rühe se prestirajo, —

Béle rühe se prestirajo,
Kupice vinca se natačejo. — —

Hala hala, lübi oča vi!
Jel nam date Anjčiko al ni?

»»Ja sem Anjčiko vam obečâ,
Pa vam jo bom tüdi taki dâ.««

Kupice vina se natačejo,
Mladoj Anjčiki napajajo.

Gostje v kola se nalagajo,
No se v dalne kraje pelajo.

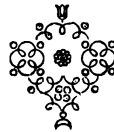
Ženihi je klobučec dol opâ,
Sneha je po klobučec segnola,

Sneha je po klobučec segnola.
Svetli nož v sêrce zabodnola.

Hala hala, mladi hlapčiči,
Pelajte mi Anjčiko domò!

Hlapci só hitro genoli,
Mèrtvo v béli dvor pèrpelali.

To na peldo oči, materi,
Ki tak daleč déco oženi.

Tri čeri.

(Iz Sèrdišća.)

Mati je mela čerke tri;
Vse tri je omóžila:
Pèrvo je omóžila
Daleč k sivem morji;

Drugo je omóžila
Daleč v ravno pole;
Tretjo je omóžila
Daleč v stèrmne gore.

Mati je šla gledat
K svojoj pèrvoj čerki
Daleč k sivem morji, —
K sivem no globokem.

» Čerka moja draga,
Jel je tebi dobro
Pri tem sivem morji, —
Sivem no globokem? «

»» Dobro mi je dobro,
Hvala bódi Bogu!
Z vinčecom se vmivlem,
Z tenkoj sviloj brišem. « « —

Mati je šla gledat
K svojoj drugoj čerki
Daleč v ravno pole, —
Ravno no široko.

» Čerka moja draga,
Jel je tebi dobro
Vu tem ravnem poli, —
Ravnem no širokem?«

»» Dobro mi je dobro,
Hvala bódi Bogu!
Z mlékecom se vmivlem,
Z pečelatom brišem.««

Mati je šla gledat
K svojoj tretjoj čerki
Daleč v stèrmne gore, —
Stèrmne no visoke.

» Čerka moja draga,
Jel je tebi dobro
Vu tih stèrmnih gorah, —
Stèrmnih no visokih?«

»» Dobro mi je dobro,
Da se smili Bogu!
Z suzami se vmivlem
No z pelinom brišem.

Vsakšo noč odide,
Vsakšo noč mi pride,
Vsakšo noč pèrnese
Mi mèrtvečko glavo.«...»

» Čuješ moja draga!
Poznaš toto glavo?«
»»Kaj nebi poznala
Svojga bratca glave!««

» Čuješ moja draga!
Poznaš toto glavo?«
»»Kaj nebi poznala
Svoje sestre glave?««

» Čuješ moja draga!
Poznaš toto glavo?«
»»Joje no prejoje,
Moje matere glava!««

» Tiho moja draga!
Če bóš se jokala,
Bóm te tudi vmoriô,
Vmoriô kakti mater.«

Z vustmi se smejala
V sèrci se jokala—
V sèrci se jokala,
No dušico dala.

N e z v é s t a.

Vanek jaše konjiča, —
Lépega konja černega,
On pa ga zajahavá bó,
Pod Micikine okneca.

» Dobro útro Micika,
» Al si domaj ali ne? . .
» Če si ti Micika domá,
» Razpregâ bóm ja konjiča.

» Če pa Micke ne domá,
» Podbistrâ bóm konjiča.«
Nega ne Micike domá,
Včera je odišla v béli mlin.

Vanč je podbistrâ konjiča, —
Lépega konja černega —
Lépega konja černega,
No je odjahâ v béli mlin.

» Dobro útro, mlinar mlad,
» Al ti spiš al gor bidiš?« —
» Jaz nespim, neti ne bidim,
» Al Miciki v krilah glavó dèržim.««

» Čakaj, čakaj, mlinar mlad!
» Bóš ti mōně spoznâ rad!
» Kak se lúbijo lúbice,
» Al tiste, ki só zaróčene.«

Čudna Vlaškinja.

Stoji mi stoji pole, —
Pole široko;
Na poli pa mi stoji
Lépi béli grad.

Po gradi pa se šeče
Mlada junfrava;
Proti njoj pa se pèršeče
Šribar Dornaski:

» Dobro ūtro njīm Bog daj,
Mlada junfrava! « —
» » Lépo vam zahvalim,
Šribar Dornaski! « «

» » Vi bóte tū ostali,
Pèr meni te spali. « « —
» Jaz nesmim tū ostati,
Bi prišâ béli den. «

» O nikaj, nikaj šribar,
Šribar Dornaski!
Jaz mam tri prepelinčeeke,
Ki lépo pojejo.

Eden mi popevle
Da se mračiti če;
Drügi mi popevle,
Da je pónoči,—

Drügi mi popevle,
Da je pónoči;
Tretji mi popevle,
Da se zoriti če.«

Onedva sta zaspala,
Je prišá béli den:
» Oje joje, junfrava!
Jaz z grada zdaj nesmé.m. «

» » Nikaj, nikaj šribar —
Šribar Dornaski!
Ja še eno süknjo mam,
Gospod za njo nevé.

Lépóm njih opravila
Kak mlado junfravo,
Tavün bóm njih poslala
Za pravo Vlaškinjo. «

On pa najde ženkinje,
Ki pšeničko žinkajo:
»Le žinkajte, le žinkajte
Dokič še je rosnata.«

Zdigniteda junfrava
Vašo süknjo gor, —
Zdignite si süknjo gor,
Da si je nezrosite.

»Jaz bi si zdignola
Svojo süknjo gor,
Pa bi vam se čüdno zdelo,
Da jaz zpoder hlače mam.«

»Vam bi se čüdno zdelo,
Da jaz spoder hlače mam:
Jaz pa spoder hlače mam,
Sem prava Vlaškinja.«

Pa kaj je to za Vlaškinja,
Ka tak béle róke mà, —
Ka tak béli róke má,
Kak šribar Dornaski.

»Lehko jaz takše róke mam,
Sem sestra njegová;
Jaz sem necej tú ostala,
Pèr küharci sem spala.« —

Prava ljubezen.

(Od Jeruzalema.)

Stoji mi stoji vèrtec lép,
Je z rožami nasajeni.

Po njem se šeče Micika,
Lépa mlada divojčica.

Mimo pa jaše fantič mlad,
En fantič mlad, en lép soldat.

Dobro útro Micika!
Jel bós mi dala püšelce?

» Že minolo je devet lét,
Kaj davala sem püšelce.«

Tüdi že minolo devet lét,
Kaj je tvoj lübi za glavo djan.

Jaz pa sem ravno poleg bió,
Da je tvoj lübi glavo zgibió.

Le zbiraj si zdaj lübega!
Al mene češ al drüega,—

»Jaz nečem zbirat lübega,
Ne tebe neti drüega.«

Sem sedem lét ga čakala,
Zdaj sedem lét bóm plakala.«

Al lübi segne v svilnat žep,
No vün potegne pérstan lép.

To maš, moja lüba, pérsten zlat!
Bió sem nêgda tvoj lübi mlad.

Te bila si mi lübrica,
Zdaj bóš mi žena zaróčena.

Stalna ljubezen.

(Iz Murskega polja.)

Stoji mi stoji lépo pole,
Na poli stoji béli grad,

Po gradi pa se šeče junfrava,
Prelépa mlada Anjčika,

No si pobira béle listeke,
Ž njimi briše čérne okece,

Proti njoj pa se pèršeče
Gospod lép, oj gospod mlad :

Kaj pa je tebi junfrava,
Prelepa mlada Anjčika?

Kaj pobiraš listeke
Si brišeš černe okece? —

Kaj mi nebi blo, kaj mi nebi blo,
Moj lübi mi na vojski je.

Na sedem lét mi je odlog dà,
Sedem lét je že preminólo, —

Sedem lét je že preminólo,
Al lübega še ni nazaj. —

Nikaj nikaj, mlada junfrava,
Češ ti mene al pa drügega?

Vzemi mene al pa drügega,
Nečakaj ti na pèrvega. —

Nečem tebe neti drügega,
Meni je žâ za pèrvega. —

Poglejda, poglej, junfrava,
Prelépa mlada junfrava!

Kaj ja to mam na pravoj róki?
Jaz pa mam zlati pèrstan tvoj.

Ki si mi ga lüba dala,
Da sva si k zarókom šla.

Bogu zaróčena.

Kaj je tebi, Marinka,
Kaj si tak lépo poješ
V svojoj svétloj kamrici?

»Kaj si jaz nebi péla,
Kím zütra svate mela,
Kím zütra mlada sneha?«

Něš mela ne, Marinka,
Něš zütra mlada sneha,
Tiš zütra düšo dala.

»Moj lübi Bog predragi,
Kaj pa sem pregèršila,
Kám zütra düšo pistila?«

Ne si ti pregèršila,
Mati je pregèršila,
Ki te je na svét rodila.

Ki te je na svét rodila,
 V nũnski klošter obečala,
 Zdaj pa zamóž dala.

Nesréčni voglednik.

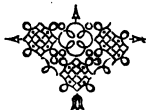
Stoji mi stoji pristava,
 Prelépa nova pristava.
 Po njoj se šeče Nežica,
 Prelépa mlada dekelca.
 Za njo je zvedâ Ivan mlad,
 Dvakrat njoj pošle v ogledy, —
 Dvakrat njoj pošle v ogledy,
 Tretjokrat pèrjaše sam:
 Vzemi me vzemi Nežica,
 Ti moja pèrva lùbica. —
 »Hala hala, Ivan mlad,
 Le naprosi nama svatý, —
 Le naprosi nama svatý,
 Ka dó ti ednaki vsi,
 Ka nedó jako kričali,
 Ka nedó jako huškali.«

Nežica na pragi stoji,
 Pa si gleda svoje svatý.

Vsi drügi só se vклонili,
 Al ne se je vклонiâ Ivan mlad.
 » Oj čakaj, čakaj, Ivan mlad,
 Nebó ti tega tretji den. « —
 Nežica na pragi se zvértí,
 No v zeleno goro bízi.
 'Tam je korenjiče kopala,
 No ga v piškriček nalagala.
 Korenjiče je zviralo,
 Ivani sérce vmiralo.

Oj hala, hala, bratec moj,
 Jašida v novo pristavo,
 Prosi ti lépo Nežico,
 Naj pušča mene živega...

» Oj hala, hala, Nežica,
 Püsti mi bratca živega. « —
 » Hala, hala, Ivanov brat,
 Le jaši ti nazaj domó —
 Jaši ti nazaj domó,
 Vén najdeš bratca živega. « —
 Pérjaše brat nazaj domó,
 Al bratca najde mértvega.
 To pa vam naj bó sakšemi —
 Gizdavci kak bâ Ivan mlad.

Vmorjeno déte.

(Iz Cerovca.)

Stoji mi stoji polece, —
Pole lépo šüroko.
Na poli stoji pristava, —
Prelépa nova pristava.
V njoj mi prebiva Margečica, —
Prelépa mlada majarca —
Prelépa mlada majarca,
Ta pèrva moja lübica.
Margetca potoči zibelko:
» Oj tuja haja, mali sin,
Oj hajaj hajaj, mali sin,
Jaz si zdaj grem pleničic prat.«
Ona si grè pleničic prat,
Gospa pa grè njoj sinka klat,
Margetca opere pleničice,
No si grè nazaj domó.
Ona pa sréča mladó gospó —
Mladó gospó z bélega gradá.
» Kam pa si hodla mladá gospá,
Kaj tak poštrofan fürtoh maš? «
» » Jaz sem hodla pišencov klat,
Obeda za mizo pripravlat. « «
Margetca pride nazaj domó,
No prestraši se premočno:

»Obe Jezoš, kaj je to?
 Puna zibelka je kèrvi —
 Puna zibelka je kèrvi,
 Moj sinek pa mèrtev leži. «
 Gospá pa pride v béli grád:
 »»»Gé pa si bila mladá gospá —
 Gé pa si bila mladá gospá,
 Kaj si tak z kèrvjoj poštrofana?««
 »»Ja sem eno pišče zaklala,
 Tebi obéd pérpravila.«
 Gospod potegne svetli meč,
 No njoj odséka glavo proč.
 »»»To ti naj bó mlada gospá,
 Kaj si mi sinka vmorila —
 Kaj si mi sinka vmorila,
 Kaj nebó herbič grada bélega.««
 Gospod si zbríše svétli meč.
 »»»Ti nebòš moja gospa več!««

Vmorjeno déte.

(Iz Murskega polja.)

Gerca zible sineka
 V svojoj novoj zibelki.
 Tuja, haja, mali sin!
 Da bi skoro velki bià —

Bog daj da bi velki biã,
 V bélem gradi herbič biã. —
 To čüje mlada gospá
 Notér v svoj ti béli grad.
 Gerca grè pleničic prat,
 Gospá pa njoj sinka klat.
 Gerca pride nazaj domó;
 Oje, joje no prejoj!
 Puna zibka je kèrví,
 Moj sinek mèrtev leži.
 To pa čüje mladi gospod —
 Notér v svoj ti béli grad:
 »Kaj je to mlada gospá,
 Kaj tak zbrojen fürtoh maš?«
 »»Jaz sem pišče zaklala,
 Obed nama pérpravila.«
 Gospod vzeme svétli meč,
 Njoj odséka glavo proč.
 »To ti bódi moja gospá,
 Kaj si mi sinka vmorila.«

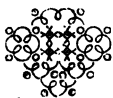
Vmorjeno déte.

(Iz meje Medjimurske.)

Anjčika tenko nit delala,
 Zibko z nogoj potakala:
 Oj tuja, haja, mali sin!
 Da bi mi skoro velki bió.

Da bi mi skoro velki biô,
 Béloga grada herbič biô. —
 Anjčika grè pleničic prat,
 Mlada gospá njoj sinka klat:
 Anjčika pašči se domó:
 »Moj mali sin še izda spi!
 Kaj je to, ti moj mali sin?
 Vén to je tvoja šega ne —
 Vén to je tvoja šega ne,
 Ka bi mi ti tak dugo spô.« —
 Anjčika je zibko odkrila,
 Za svojo se glavo zgrabila:
 »Jezuš presmileni ti moj!
 Oj joje no prejoj!
 Zibka mi puna je kèrvi,
 Sinek pa mèrtev v njoj leží.«
 Mimo mi jaše mladi gospod:
 »»Kaj ti je mlada Anjčika!
 Kaj si tak milo skričala,
 Na Jezuša se zezvala?«»
 »Kaj si ja nebi zkričala?
 Puna mi zibka je kèrvi,
 Ino v njoj sinek mèrtev leží.«
 Žlahtni gospod se pašči domó;
 Žlahtna gospa mu proti grè.
 »»Hala, hala, žlahtna gospá,
 Kaj si ti fürtoh zkervavila?««
 »»»Kuharce só se zakesnole,
 Pišenc zabadat pozabile:
 Za to sem jim pomagala,

Fürtoh si zkèrvavila. ««
 »» Nebi ga tak zkèrvavila,
 Da bi sto pišenc zaklala... ««
 »» Hala hala žlahtna gospá,
 Gé si tak fürtoh zkèrvavila? ««
 »» Mesari só se zakesnoli,
 Telèc zabadat pozabili:
 Za to sem jim pomagala,
 Fürtoh si okèrvavila. ««
 »» Hala haļa, žlahtna gospá!
 Hodma si na visoko goró:
 Tam bóma mija gledala,
 Kak mladi ribiči ribijo —
 Kak mladi ribiči ribijo,
 Drobne ribe po vodi plavajo. ««
 Gospá pogledne nad goró,
 Gospod posüne jo v vodó:
 »» To ti naj bó mlada gospá,
 Kaj si mi sinka vmorila.
 Anjčika bo zdaj žena moja,
 Žlahtna gospa grada béloga. ««

Nevérnost.

(Iz sv. Jurja nad Ščavnico.)

Dober večer Julika,
Lépa mlada Julika,
Kaj pa delaš v ogradi? —
Pléjem rože rómene. —
Komi bóš je davala? —
Lépem mladem vajvodi. —
Kaj pa či to Eva zvé? —
Jaz postavim vahte trí...

Pèrva vahta zakriči:
Béži béži vajvoda! —
Némo béžâ, nebižím,
Či glih tü glavo zgibim...

Eva stópi v hišico;
Vajvoda vün zkoz okneco. —
Dóbro útro Julika,
Moja lüba ženica!
Što pa je prasnâ zkoz okneco? —
Golóbek je pèrhnâ zkoz okneco. —
Kaj pa Julika v posteli je,
Ka je tak razmetana? —
Dekla jo je razmetala,
Da je klüčeke iskala. —

Kaj pa ti Julika je z lasmi,
 Ka óó ti tak küštravi? —
 Dekla me je zküštrala,
 Da me je razpletavala. —
 Kaj pa tvojim nadram je,
 Ka só tak razbërbrane? —
 Nadrinjak sem odvezala,
 Sineka si nadajala. —
 Eva zmekne sablico.
 Juliki odséka glavico;
 To ti bódi Julika,
 Zraven mene si mela vajvoda.

Nevérnost.

(Iz meje Medjimurske.)

Keri je truden naj grè spat:
 Jaz nesem trüdna nedem spat;
 K meni de prišó šribar mlad.

Ona postavi vahte tri,
 Ka njoj od móža rekle bi.

Ta pèrva stoji sréd polá;
 Ta drüga stoji kraj dvorá,
 Ta tretja pa pri kamricí.

Ta pèrva vahta zkričala:
Hala hala, mlada gospá,
Ivanjkovič grejo domó.

Nesmo ga vidli videjóč,
Konjiče smo čüli hërzgetóč,
Sablico svétiti kakti luč. —

Oj nikaj nikaj, šribar mlad,
Vahta neve kaj govori. —

Ta drüga vahta zkričala:
Hala hala, mlada gospá,
Ivanjkovič grejo domó.

Nesmo ga vidli videjóč,
Konjiče smo čüli hërzgetóč,
Sablico svetiti kakti luč. —

Oj nikaj nikaj, šribar mlad,
Vahta nevé kaj govori. —

Ta tretja vahta zakriči:
Hala hala, mlada gospá,
Ivanjkovič só že domá. —

Hala hala, mlada gospá,
Odprite da mi kamrico. —

Gospa mu odpre kamrico;
Šribar skoči zkoz okneco,
No potere šajbico. —

Hala hala, mlada gospá,
Zakaj je ztërta šajbica? —

Nikaj nikaj, žlahtni gospod,
Mačka je miško tuckala.

Hala hala, mlada gospá,
Pa kaj ste vi tak kèrlava? —

Nikaj nikaj, žlahtni gospod,
Mene je dekla česala. —

Hala hala, mlada gospá,
Zakaj je postela razrovana?

Nikaj nikaj, žlahtni gospod,
Dekla je klüče iskala. —

Hala hala, mlada gospá,
Kaj mate nadra razdrajsane?

Nikaj nikaj, mladi gospod,
Sém sinki cecka davala.

Gospod potegne svetli meč,
Gospi odséka glavo proč. —

Izbiranje ljubic.

(Iz Ilovca.)

V sem širokem kraji lüči ni,
Le pèr Megličovih še gori.

Naj mi le gori, naj le gori,
Da Anjčika betežna leži.

Naj mi le leži, naj le leži,
Saj mi mladi Jakop pri njoj bidi.

Zbirajdá si, lübi, lübico:
Ja sem zbetežala, vmèrta bóm.—

Tóžno ti je mojo zbiranje,
Leži bi mi bilo jokanje—

Leži bi mi bilo jokanje,
Da si vidim tvojo vmiranje.

Vém mi lübic je na zbiranje.
Lóžkih grüšek na prebiranje:

Kera grüška lépša, tèrpkeša je,
Kera lübica lépša, hüjša je.

M i c i k a.

Stoji mi stoji polece,
Prelépo pole široko;

Na poli je zrasla lipica, —
Prelépa zelena lipica;

Pod lipoj stoji mizica;
Prelépa kamena mizica.

Okoli stojijo stolčeki, —
Prelépi svilnati stolčeki;

Na njih pa sidijo junaki, —
Junaki — mladi fantiči;

Med njimi pa sidi ljubica, —
Prelépa mlada Micika.

Debele je suze takala
Po svojem rómenem ličeci —

Po svojem rómenem ličeci,
Po svojih prebélih zizekih.

O kaj je tebi, Micika,
Kaj si tak močno žalostna? —

O kaj nebi bila žalostna,
Od fantov sem zapelana.

Oh jaz sem vam tak zméšana
Kak je na stezi vodica,

Po keroj grejo forari
Z samimi težkimi vozi.

Zakaj jaz nesem več micika,
Neti sem žena zakonska.

Anjčika ino Mihalek.

Stoji mi stoji polece —
Prelépo pole široko;
Na poli stoji lipica —
Prelépa lipa zelena;
Pod lipoj stoji jezera —
Lépa jezera glóboka.
V jezери se kóple Anjčika
Prelépa mlada deklica.
Mimo je vlegla stezica —
Prelépa stezica vglajena.
Po stezi se šeče pajbič lép —
Pajbič lép, Mihalek mlad.

Oj kópli se kópli Anjčika,
 Samo nezakópli života! —
 Pa kak bi ga zakópala,
 Ki tebi sēm ga obečala?
 Ki tebi sem ga obečala,
 Mariji pa zaróčila.
 Podaj mi, lüba, bélo rokó,
 Da od tebe vzemem slovò.
 Mihalek potegne svétli meč,
 Anjčiki odséka róko proč.
 Mihalek obriše svétli meč:
 Zdaj pa nebóš moja lüba več.

Sin mačóho izplačuje.

(Iz meje Medjimurske.)

Vse gore se ponižajo,
 Ena se samo vzdiguje.

Na njoj pa teče zibelka,
 V zibelki leži Štefan mlad.

»Zibli me zibli, mačóha —
 Hüda prevzela mačóha!

Naj ti ja zrasem vërha velk,
 Bóm ti ja kúpò senjem lép.«

Štefan je zrasô vërha velk,
Mačóhi kúpô senjem lép.

Mačóhi kúpi súknjico,
Sebi pa kúpi sablico:

» Sedmada mija v sénčico,
Da si pogledama senjem lép.«

Mačóha gleda súknjico,
Štefan pa gleda sablico.

Štefan potegne sablico,
Mačóhi odséka glavico.

Kam je glava klončnóla,
Ta je kèrvčica šprihnóla:

» To ti naj bóde, naj ti bó,
Hüda prevzela mačóha. —

Na tvojem lépem zibanji,
Na tvojem lepem varvanji:

Z tèrnjičom si mi postilala,
Z koprivicami odévala. «

Obsód krivca.

Nicoj só mene vlovili
 Fare Jurja svetega,
 Premočno só me zvezali,
 Na kola me naložili.

Daleč só me pelali —
 Daleč-na pole šüroko:
 Tam pa só me z kol vzeli,
 V temno vózo me djali!

V temno vózo me djali —
 V vózo temno, glóboko:
 Reši me Bog te nevole
 No te vóze glóboke!

Nevidim sunca rumenoga,
 Ne zvézd ne méseca bélega!..
 Z temne vóze so me vzeli,
 Ino na kola naložili.

Daleč só me odpelali —
 Daleč na pole Grivénčko.
 Tam pa só me z kol vzeli,
 No me na stol posadili.

Tam bilo je vnožtvo lüstva,
 Ki so mene gledat prišli —

Ki so mene gledat prišli
No moje grenke smerti.

Zdaj vzemte si od mene peldo,
Kaj tē lépše živili —
Kaj tē lépše živili,
Kak sem živiã jaz siromak.

Mešnik od mene gréhe bere,
Frajman pa mi šinjak tere:
Tü pa bóm nemilo visiã,
Kak po noçi tak po dne.

Tote lépe béle srake
To dó moje sósede;
Okoli mene dó zletavale,
Lasé mi razčesavale.

Ti lépi čèrni gavrani,
To dó moji anjgeljci;
Mesò bódó mi raznašali
Po lépem zelenem borovji.

Naj raznašajo, či raznašajo,
Bog le dobro düši daj, —
Bog nam vsem vküp priti daj
V lép presvétli nebeški raj!

Vóznica.

» Mene glava boli
Za mojo lépo lice:

V vózo só me djali,
Nigdar ž nje vün pelali.—

Notèr v glóboko vózo,
Notèr v húdo temnico.

Bog me reši nevole,
Te glóboke vóze.

Ja nevidim sunca —
Sunca rumenoga,

Ja nevidim méseca,
Méseca svétlega.« —

Povejda meni, Minka,
Kam si sinka djala? —

» Nesem ga rodila,
Neti zanosila!« —

Povejda meni, Minka,
Kam si sinka skrila? —

»Pod vago sem ga djala,
Z peskom zasipala.« —

Povejda meni, Minka,
Gé je tvoj sinek kèrščen?

»Pèr potoki Jordani,
Tam pèr svetem Ivani.

Tista bistra voda
Bila mu je botra;

Moja desna róka
Bila mu je grenka smèrt...

O ti presladko vince,
Dalo si se piti!

Nesréčna moja glava,
Dala si se noriti!«

Ban Lucipeter.

Rase, rase vinska rozga —
Rozga zelena.
Na njoj rase sladko vince,
Vince rumeno.

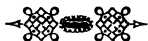
Njega toči kèrčmarica —
Mlada Katica,
Njega pije Lucipeter,
Varadinski ban:

Vzemida me, kèrčmarica,
Mlada Katica,
Ja ti dam tristo dukáti,
Vranj-konjiča dva;

Z zlatom sta ti obvüzdana,
Z srebrom obkovana.

» Nečem tebe, Lucipeter—
Varadinski ban!
Mej si ti tristo dukati,
Vranj-konjiča dvá.

Ja bóm takšnega si vzela,
Ki sèrci dragi bó.

Brat vmori sestro.

Stani, sinek Vanek,
Ženi nama na pašo
Pod gorò visoko
Na zeleni travnik

Dva béla voliča,
Dva černa konjiča.

» Mati moja lüba,
Mati moja draga!
Naj sestrica žene
Pod gorò visoko
Na zeleni travnik
Dva béla voliča,
Dva černa konjiča. «

Sestrica je gnala
Na pašo pod goro,
Pod goro visoko
Na zeleni travnik
Dva béla voliča,
Dva černa konjiča.

Do pónoči je igrala,
Po pónoči popépala,
Popévala, igrala,
Da je gora zvonila.

Hala hala, sinko,
Idi nama gledat,
Kaj sestrica dela
Pod goroj visokoj —
Pod goroj visokoj
Na zelenoj paši? —

Vanek se je opraviâ,
Sablico pèrpasâ,
No šâ pod goro
Na zeleni travnik.

» Sestrica, sèstrica!
Kaj si češ ti raji —
Z menoj gréh včiniti,
Al pa mèrtva biti? «

»» Bratec moj predragi,
Bratec prelibleni!
Raj čem mèrtva biti,
Kak z toboj gréh včiniti.« «

Bratec je potegnâ
Svojo svétlo sablo,
Sestrici odsékâ
Lépo mlado glavo.

V gori kèrvca stoji,
Sestrica mèrtva leži.

Sinek moj predragi,
Kaj sestrica dela
Pod goroj visokoj
Na zelenoj paši?

» Mati moja lüba,
Mati moja draga!

Róžice si tèrga
Béle no romene
Na zelenoj paši
Pod goroj visokoj.

Venčec bó spletala,
Mariji ga dala. «

Ženihova smèrt.

Sinko Marko se je ženiò
Prék morja glóbokega.

Iskò si je takšno lübo,
Kaj bi znala svilo presti. —

Iskò jo je, najšò jo je
Prék morja glóbokega. .

Hala hala, mladi ženih,
Prosi da nama svatý!

Svaty prišli só po sneho
Prék morja glóbokega.

Sneha je zkonec ladje stala,
Zlati pèrstan gledala.

Pèrstan se zmekne z béle rokè.
No padne v sivo morjè.

Hala hala, mladi pozavčín,
Grüntaj ti da sivo morje. —

Jaz bi grüntô sivo morje,
Pa ga nemrem grüntati. —

Hala hala, mladi déver,
Grüntajda ti sivo morje! —

Jaz bi grüntô sivo morje,
Pa ga nemrem grüntati. —

Hala hala, starišina,
Grüntajda ti sivo morje! —

Jaz bi grüntô sivo morje,
Pa ga nemrem grüntati. —

Hala hala, mladi ženih,
Grüntajda ti sivo morje! —

Ženih je skočô v sivo morje,
Pa ga ne več vidit bilò.

Sneha je začela krikati,
Krikati na javkati,

Róbce med svaty je delila —
Svilne róbce no pèrhogače.

Róbce vse je razdelila,
Samo eden njoj je ostò.

Samo eden bà poviše
Za ženiha bà osnovani.

Ž njim pa si je zavezala
Černe oči, bistre oči;

No skočila v morje sivo,
V morje sivo no glóboko.

Gé prebiva moj lübi dragi,
Naj prebiva mojo télo,

Kuma ino sneha.

K Neži só pèrjahali
Mladi vogledniki —
Mladi vogledniki
Z devete dezele.

Ona pa si ide
K svojoj staroj kumi,

Svojo staro kumo
Lépo si popita:

» Kaj bi, kuma, včínila?
Jel bi se ženila —
Jel bi se ženila?
Al se nebi ženila?«

»» Lüba moja draga,
Če se češ ženiti,
Čem te podvičiti,
Kak se maš ženiti.

»» Da dó te pèrpelali
V deveto deželo,
Piti dó ti dali
Gifto no čemera —

»» Piti dó ti dali
Gifto no čemera;
Ti pa si ga nagni,
Ali mi ga nezpíj.««

Njo só pèrpelali
V deveto deželo,
Piti so njoj dali
Gifto no čemera.

Ona ga nagnóla,
Ali ga nezpíla;

Na trato ga je vlila,
Trata je posehnoła.

»»» Oj nesréčna kuma,
Tvoja stara kuma!
Da te je podvičila,
Kak se maš ženiti.

»»» Devet sneh sem mela,
Vseh devet sem vmorila,
Tebe pa nemorem,
Te bóš ti zdaj mene. «««

Boleni junak.

Stoji mi stoji gora
Duga no visoka;

Na gori pa mi stoji
Seh dvanajst junakov.

Enoga zaboli
Glava ino sèrce.

» Pustite me zadi,
Ja nemrem makširat.

»Delajte mi rako
Tam pèr svetom Roku;

»Kopajte mi jamo
Pèr svetom Ivanu,

»Oj jamo glóboko
Na sablo široko:

»Zvünah pa mi püst'te
Mojo desno róko;

»Za róko mi pèrvežite
Mojega vranj-konjiča.

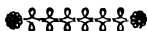
»Naj me konjič plače,
Da me lüba neče.

»Delajte mi mosty
Z mojih bélih kosti —

»Od mojega groba,
Do lübinega dvora.

»Po njih de se šetala,
Mene razmišlavalá.»

Konjič zahèrzguje,
Lüba zaplakuje.

Čudna bolezen.

»Vežteda mi mati glavó,
Ka meni pèrle leži bó!

Jaz sem si vidâ lübingo
Pèr svetem Jürji na senjmu —
V lépih érdečih kiticah,
V džündžanih lépih particah.

Zidajte, mati, cirkvico,
K meši de prišlo, gé bó kaj—
K mešide prišlo, gé bó kaj,
Morti še pride lübinga.«

K meši je prišlo, gé blo kaj,
Lübinge pa le ne bilò.

»Kopajte mati stüdenec,
Po vodo de prišlo, gé bó kaj,
Po vodo de prišlo, gé bó kaj,
Morti še pride lübinga.«

Po vodo je prišlo, gé blo kaj,
Lübinge pa le ne bilò.

»Povejte mi, mati, mèrtev glas,
Molit de prišlo, gé bó kaj—
Molit de prišlo, gé bó kaj,
Morti še pride lübinga.«

Molit je prišlo, gé blo kaj,
Njegova lüba naj najpréj:

»»Kaj, pa mi je to za mértvič,
Ki lépo gleda koz pèrtič?

»»Noge si ma za plesanje,
Róke pa za obinjanje —
Róke ma za obinjanje,
Vüsta pa za kišüvanje.««

Izkušavanje drage.

Stoji mi stoji lépo pole —
Pole šüroko,
Na poli pa mi stoji drevce
Lipa zelena.

Pod lipoj sidi lübi z lüboj
Vanek z Trezikoj.

Nad njima pa se vtica vérti —
Vtica sejavka.

» Čüčü vtico, lüba moja!
Kak si popévle,

» Vtica meni tak govori,
Kak se ženiâ bi.

» Jaz pa bóm se ti oženiâ,
Drúgo lúbo vzeâ,

» Ki bo mi svilo postilala,
Vino natakala.«

»» Oj ženi se ženi v ime božjo,
Vén nëš dugo živ.

»» Na tvojem grobi bó mi zrasla
Trava détela;
Na travi pa bóm si ja pasla
Pave pisane.

»» Oni pa dó mi púščali
Perje pisano;

»» Pisano perje bóm ja brala,
Vanjkiše šivala;

»» Na vanjkoših pa bóm si spala
Célo léto dni.«

» Nevéri mi, nevéri, lúba moja,
Kaj sem praviâ jaz:
Ti si moja, no bós moja
Zdaj no na ves čas. «

Lépa Jana.

Lépa Jana se šetala
Gor no doli kraj Dunaja — hm!

V Dunaj vodo je gledala,
Sama sebe zaglednola — hm!

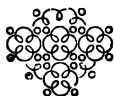
Oje joje, milost božja!
Kak sem deno jako lépa — hm!

Moje lépe černe oči
Vse junake prekanile — hm!

Vse junake prekanile,
Vse junake dó vmorile — hm!

No še Turka harambaša,
Ki med vojskoj konja jaše — hm!

Ki med vojskoj konja jaše,
No se z svetloj sabloj paše — hm!

Junak Dunaj plava.

Stoji stoji lépo pole —
Pole dugo no široko.

Posréd pola vlegla steza —
Steza duga no vglajena.

Po stezi pride divojka —
Prelépa mlada divojka,

No si gleda v tiho vodo —
V tiho vodo, bistri Dunaj.

Oj v Dunaji, oj v Dunaji —
Al je sunce, al je mésec?

Neje sunce, neje mésec,
Mladi junak Dunaj plava.

» Plavaj plavaj, mladi junak!
Plavaj no na kraj pérplavaj! « —

» Oj divojka, draga lúba!
Kak bi plavâ, da nemorem:

Moja lépa ojstra sablja —
Ona mene v Dunaj vleče;

Moja lépa svétla puška,
Ona mene na dno spravlja. « «

Bratec ino sestra.

» Jel si čerka, platno namočila? «
 » » Nesem neti do vodice prišla,
 Gledala sem čüdo preveliko! « «
 » Kaj za čüdo, čerka prelibléna? «
 » » Müra, Drava vodi vküp stekate:
 Müra nosi drevje no kamenje;
 Drava nosi okovane šajke.
 V šajki sédi bratec no sestrica;
 Bratec réže, sestrica pa šivle.
 Sestra bratca z iglicoj bodicne:
 Gledaj, bratec, kak béli grad gori. —
 Naj le gori, če ves vgrünt mi zgori;
 Ja sem slůžâ v njem tri céle léta,
 Da zaslůžim drago no konjiča;
 Vranj-konjiča so mi obečali —
 Obečali, al ga nigdar dali;
 Lüba me je tri léta lübila —
 Tri lübila, štërto se omožila. « «

Ljubi konja jaše.

Lübi konja jaše
Z Radgonjskega grada.

Na konjiči nese
Sivega sokóna;

Za klobükom ima
Vejo rožmarina.

Konjič zahèrzgeče,
Lüba z hiže šeče.

» Lüba moja draga,
Kam pa bi z konjičom? «

» » Lübi moj prédragi,
V mojo štalo zidano. « «

» Lüba moja draga,
Kam pa bóm z sokónom? «

» » Lübi moj predragi,
V mojo svétlo kamrico. « «

» Lüba moja draga,
Kam pâm z rožmarinom? «

» Lūbi moj predragi,
V moje béle nadra.

Konjič de ovsek zobâ,
Sokón lépo péâ,

Rožmarin lépo cveâ,
Ti pa me lūbiâ.«

Ljubi pri ljubi.

Lūbi konjiča kèrmi —
Konjiča čèrnega.

Konjiča pa bó jahâ
V deveto deželô.

Konjiča pa pèrjaše
V deveto deželô.

Pred lūbičinoj kamri
Konjič nemilo zherže.

Lūbica je pèrbézala,
Konjiča je pèrjela
Za vūzdo srebèrno.

Konjiča je pelala
V štalico zidano.

Zobat mu je dala
Eno merco ovseka,

Piti mu je dala
Vedro frišne vode.

Lübega je pèrjela
Za beló rokó,

Ino ga pelala
V kamro pisano

V kamri mu postlala
Lépo bélo postelo.

» Čüčü! lüba moja,
Kak si dékle pojejo,
Ki po travo idejo. «

» Nikaj nikaj, lübi moj,
Dekle si pojejo,
Da posódvo vmivlejo. « «

» Čüčü! moja lüba,
Kak si hlapci füčkajo,
Ki konjíče češejo. «

»» Nikaj nikaj, lübi moj,
Hlapci lepo füčkajo,
Da konjičom polagajo.««

» Čü čü! lüba moja,
Kak petelinci pojejo,
Venda bó že béli den.«

»» Nikaj nikaj, lübi moj,
Petelinci pojejo,
Da si lübe zovejo.««

» Gle gle, lüba moja,
Prišla je že zorjica!«

»» Nikaj nikaj, lübi moj,
To je nikšna zorjica,
To je le svétla mésečina!««

» Čü čü! lüba moja,
Konjič mi je zhèrzgetâ:

» Sréčno sréčno, lüba moja
Zdaj mi je čas vandrati.«

Ljuba z devete dežele.

(Iz Ilovca.)

Pite, jéte — pite, jéte
Mojega bratca konji —
Hm hm, ja ja —
Mojega bratca konji.

Te mo tekli — te mo tekli
V deveto deželo —
Hm hm, ja ja —
V deveto deželo.

Tam mo najšli — tam mo najšli
Mojega bratca lübo —
Hm hm, ja ja —
Mojega bratca lübo.

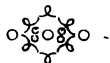
Kaj na glavi — kaj na glavi?
Pantelni plehtajo —
Hm hm, ja ja —
Pantelni plehtajo.

Kaj na nadrah - - kaj na nadrah?
Igllice žvinglajo —
Hm hm, ja ja —
Igllice žvinglajo.

Kaj na rókah — kaj na rókah?
Pèrstani svétlijo —
Hm hm — ja ja —
Pèrstani svitlijo.

Kaj na nogah — kaj na nogah?
Šolnjiči leščijo —
Hm hm, ja ja —
Šolnjiči leščijo.

Kaj na hèrbti — kaj na hèrbti?
Süknjica šomóče —
Hm hm, ja ja —
Süknjica šomóče.

Slovenka.

(*Iz Murskega polja.*)

Minka žela — Minka žela
Dételino travo —
Hm hm, ja ja —
Dételino travo.

Z zlatim sèrpom — z zlatim sèrpom,
Z bélimi rókami itd.

Kaj našela — kaj našela
Vse konjičom dala itd.

Pite, jéte — pite jéte
Mojga bratca konji itd.

Te tē tekli — te tē tekli
V deveto deželó itd.

Tam te našli — tam te našli
Mojga bratca lübo itd.

Žuta svila — žuta svila
Po dvori plaheče itd.

Z zlatim perjem — z zlatim perjem
Dvorišče pometa itd. itd.

Kaj na glavi — kaj na glavi?
Pantelni plehečejo itd.

(Dalje se poje ko pèrva pred njo.)

Mlin ljubezni.

(Iz Murskega polja.)

Stoji mi stoji pole —
Pole šüroko,
Na poli pa mi rase
Drevce zeleno.

Na drevci mi je zraslo
Lépo jabuko:
Od zvünaj je érdečo,
Od znótraj zeleno.

Tak glih je lüba moja —
Lüba cartana:
Na lici je érdeča,
Pèr sèrci žalostna.

Na srédi njenega sèrcá
Stojita mlina dva,
Drüga nič nedelata,
Lübezen meleta.

Dekliči ino fantiči.

(Iz Cerovca.)

En oča ena mati
Sta božnega staná,
Oneja drügo nemata
Kak sina gizdavega.

Na meštvo se je štondera,
On mešnik nebó nigdar;

Ja on drügo nič nebó,
Kak lépi fanj soldak —
Kak lépi fanj soldak,
En mladi oficér.

En oča ena mati
Sta božnega staná;
Oneja drügo nemata
Kak ograd zgrajeni.

V ogradi drügo nemata
Kak jablan drevó;
Na drevi drügo nemata
Kak lépo jabuko.

Od zvünah je èrdečo,
Od znótrah zeleno.

Tak glih ste vi dikline.
Kak toto jabuko:
Na lici ste vesele
Pèr sèrci žalostne. —

Tak glih ste vi pajbari
Kak toto jabuko:
Od zvünah libeznivi,
Od znótrah falš-sèrcá.

Na srédi mojga sèrcá
Stojita mlina dvá,
Drügo nič nedelata,
Libezen meleta.

Samo ljubezen je resnična.

(Iz okolice Marbórske.)

Čela je letéla
Na goro zeleno,
Srécála — srécála
Svojega lubega očeta.

» O moj lubi oče!
Al že rože cvetó?«
» Ja ja ja — só cvelé,
Pa só že ocvele.«

Čela je letéla
Na goro zeleno,
Srécála — srécála
Svojo lubo mater.

» Moja luba mati!
Al že rože cvetó?«
» Ja ja ja — só cvele,
Pa só že ocvelé.«

Čela je letela
Na goro zeleno,
Srécála — srécála
Svojega lubega bratca.

» O moj lubi bratec!
Al že rože cvetó?«
»» Ja ja ja — só cvelé,
Pa só že ocvele.««

Čela je letéla
Na goro zeleno,
Srěčala — srěčala
Svojo lubo sestrico.

» Moja luba sestrica!
Al že rože cvetó?«
»» Ja ja ja — só cvelé,
Pa só že ocvelé,

Čela je letela
Na goro zeleno,
Srěčala — srěčala
Svojega lubega dragega.

» O moj lubi dragi!
Al že rože cvetó?«
»» Ja ja ja — že cvetó,
Zdaj najlépši cvetó.««

Kdé je naj bolje?

Veter véja, z snégom séja,
Mene odeja nič negréje.
Mati je čerko pitala:
»El bóš pèr meni hajala?«

»»Oj nikaj nikaj, draga mati,
Žmetno je pri vas ležati:
Kratka odeja, duga noč,
Mene pa zebe célo noč.««

Veter véja, z snégom séja,
Mene odeja nič negréje.
Mati je čerko pitala:
»El bóš pèr oči hajala?«

»»Oj nikaj nikaj, draga mati,
Žmetno pèr oči je ležati,
Kratka odeja, duga noč,
Mene pa zebe célo noč.««

Veter véja, z snégom séja,
Mene odeja nič negréje.
Mati je čerko pitala:
»El bóš pèr sestri hajala?«

»» Nikaj nikaj, draga mati,
Žmetno pèr sestri je ležati:
Kratka odeja, duga noč,
Mene pa zebe celo noč.««

Veter véja, z snégom séja,
Mene odéja nič negréje.
Mati je čerko pitala:
»El bóš pèr bratci hajala?«

»» Nikaj nikaj, draga mati,
Žmetno pèr bratci je ležati:
Kratka odeja, duga noč,
Mene pa zebe celo noč!««

Veter véja, z snégom séja,
Mene odeja nič negréje.
Mati je čerko pitala:
»El bóš pèr lübem hajala?«

»» Le to le to, draga mati,
Lehko pèr lübem je ležati!
Duga odeja, kratka noč
Meni bó toplo celo noč.««

Ljubezen drage, prava Ljubezen.

Vtica lépo poje
Dol pod bélim gradom.
To nepoje vtica,
To je mladi junak —

To je mladi junak,
Ki na vojsko ide,
Ki slovò si jemle
Od svojega očè:

»Z Bogom, lübi oča,
Jaz na vojsko pojdem!«
»Le pojd, le pojd, le pojdi,
Pa nigdar več nedojdi.««

Vtica lépo poje
Dol pod bélim gradom.
To nepoje vtica,
To je mladi junak —

To je mladi junak,
Ki na vojsko pojde,
Ki slovo si jemle
Od svoje lübe matere:

» Z Bogom, lüba mati,
Jaz na vojsko pojdem!«
»» Le pojd, le pojd, le pojdi,
Pa nigdar več nedoжди.««

Vtica lépo poje
Dol pod bélim gradom.
To nepoje vtica,
To je mladi junak —

To je mladi junak,
Ki na vojsko pojde,
Ki slovò si jemle
Od svojga lübga bratca:

» Z Bogom, lübi bratec,
Jaz na vojsko pojdem!«
»» Le pojd, le pojd, le pojdi,
Pa nigdar več nedoжди!««

Vtica lépo poje
Dol pod bélim gradom.
To nepoje vtica,
To je mladi junak —

To je mladi junak,
Ki na vojsko pojde,
Ki slovò si jemle
Od svoje lübe sestree:

» Z Bogom, lüba sestra,
Jaz na vojsko pojdem!«
» » Le pojd, le pojd, le pojdi,
Pa nigar več nedojdi. ««

Vtica lépo poje
Dol pod bélim gradom,
To nepoje vtica,
To je mladi junak —

To je mladi junak,
Ki na vojsko pojde,
Ki slovò si jemle
Od svoje lübe drage:

» Z Bogom, lüba draga,
Jaz na vojsko pojdem!«
» » Le pojd, le pojd, le pojdi,
Pa skoro nazaj dojdi. ««

Bolezen glavna.

Vtica je pèrletela
Na okni posidí;
Libezen premišljuje.
Da lübi pèr lübi spí. —

Če bódó drúgi fantje
Te, draga, bűdili;
Ti pa njim tako reci,
Da glava te bolí.

Sréčno, sréčno, vi fantje!
Jaz nemrem stanóti —
Jaz nemrem stanóti,
Da glava me bolí.

Ptica glas prinese.

(Iz Murskega polja.)

Vtica je pèrletéla
Z Gradca némškega,
Ino je letéla
V béli Varožlin.

Tam si je dol séla
Na lépi béli hram,
V kerem je prebivá
Mladi kapitan.

»Jaz pa sem ti pèrnesla
En lép veseli glas,

Ki ti ga je poslala
Mostnarova či.

Če si jo misliš vzeti,
Hitro mi povéj. « —
» » Da bi jo mislá vzeti,
Že davno bi jo meâ. « « —

Glas iz Gradca.

(Iz okolice Ormuške.)

Ena vtica je pèrletela
Z tega Gradca nemškega,
Ona pa je obsedela
Gdé furmani zprežüjejo.

Gdé pa je mladi furman,
Ki Vanč mu je imè? —
On je v béloj hiži,
Dobro pije ino jé.

Kaj si ti vtica pèrletela,
No kaj mi ti povéš? —
Jaz sem ti pošto pèrnesla
Eno pošto ali dvé —

Jaz sem ti pošto pèrnesla
Eno pošto ali dvé,
Ki jo tebi je poslala
Türskega hotmana či.

Če si jo misliš vzeti,
Le hitro mi povéj;
Če pa je nemisliš vzeti,
Le hitro odpovéj. —

Da bi jo mislò vzeti,
Že davno bi jo meò:
Jaz pa bóm si vzeò
Enega grofa čer.

Jaz bóm njoj zaženiò
Svojih dvanajst konjov —
Svojih lépih dvanajst konjòv,
Svoje lépe štiri vozè

Ljubi pri ljubi.

Bog mi daj le svétlo noč,
Ka bóm jahâ célo noč
Črez tri gorè, črez tri dolè
Črez tri zelene travnike.

Proti béloj Liblanici,
Pred moje lübe kamrico.

Konjič je milo zhèrzgetâ,
Lüba z kamre pèrbežala.

» Oj joj joj kaj je to za glas?
To je lübeга konjičov glas!«

Vzela ga je za vüzdo srebèrno,
Pelala v štalico zidano.

Zobati mu je dala
Lépe žute pšeničkice;
Z okovane vedre dala
Piti frišne vodice.

Lübeга vzela za bélo rokó
No pelala v kamro malano;
Na stolček ga je posadila —
Na stolček lépi svilnati.

Za jésti mu položila
Lépih pèrhkih pogačic;
Za piti mu je postavila
Sladkega rómenega vinčeca.

Onjedva pa sta počivala
V lépoj prebéloj posteli.
Konjič je nemilo zhèrzgetâ,
Lübi od lübe slovò jemâ:

Sréčno ostani, lübiga,
Meni je že čas vandradi
Črez tri gore, črez tri dolé,
Črez tri zelene travnike.

» Ostani še, lübi, pri meni
V mojej malanój kamrici;
Dokič bóš ti pri meni spâ,
Bó tvoj konjič pšeničko brâ. «

Ljubezen do dvuh bratov.

Čüâ sem žalosten glas
Od svoje lübe strélanje —
Oj strélanje no bóbnjanje —
Oj bóbnjanje no igranje.

Jaz sem si obsedla konjiča,
Tak čèrnega kak žüžovka,
Tak gladkega kak ribica,
Tak hitrega kak vtičica.

Vzeâ sem si en par pištol,
Pèrpasâ svétlo sablico,
No pèrjaha k lübici
Pred kamrico, pod oknece.,

» Odpri mi lüba, kamrico,
Naj k tebi ležem si nicoj.«
» » Jaz ti neodprem kamrice,
Pri meni je bratec moj.« »

» To pa mi neje bratec tvoj,
Prék tebe dérži pravo rokó,
Na pèrsti pa ma pèrstan zlat,
Ka se sija po vsoj kamrici.

» Na zglavniki pernat klobük,
Na klini vidim puškico,
Na mizi vidim süknjico,
No poleg svétlo sablico... »

» Daj da mi, lüba, bélò rokó,
Naj vzemem od tebe slovó.«
Lüba podà bélo rokó;
Lübi jo odséka z sablicoj.

» To naj bóde vsakšnoj takšnoj,
Kak si mi bila lüba ti;
Zakaj si lübila bratca dva:
Lübi enega al pa nibenega.«

Ne tréba zibanja.

Stoji mi stoji pole —
Oj pole šüroko;
Na poli stoji drevce —
Oj lipa zelena.

Pod lipoj stoji miza —
Oj miza kamena;
Okolo mize stolci —
Vsi lépi pisani;

Na njih pa mi sidtjo
Mladi fantiči;
Med soboj si gučtjo,
Ker lepšo lübo má.

» Jaz pa mam eno lübo,
» Kaj njoj enake né;
» Enok šém pri njoj spâ,
» Te pa nikdar več.

» Šenka bóm njoj zibelko
» Te pa odvandrâ bóm. «

Lüba je za lipoj stala,
Te réči slüšala:
» » Tebi ne tréba vandrat,
Neti meni zibati. « «

Ona pa je šla domò
V kamro malano,
Močno se zariglala
Z devetimi rigli.

» Dober večer, ljubica,
» Odpri mi kamrico —
» Odpri mi kamrico,
» Kak si navajena. « —

» » Bog ti plati, dragi lübi,
» » Lezi ti na tratico! « « —
» Če se ti ja nemilim,
» » Tak moja süknja svilnata. « —

» » Če je tebi žò za süknjo,
» » Meni za bélo postelo:
» » *Ne tréba tebi vandрати,*
» » *Ne meni zibati.* « « —

» Oj kaj je tebi lüba,
» Kaj si tak žalostna?
» Gdo kódi ti je to povedá,
» Se tebi zlagá je. « —

» » Meni se ne nišče zlagá,
» » To sem sama slüšala:
» » Za lipicoj sem stala
» » Te réci slüšala. « «

Dva groba.

Ena vtica pèrletéla
Sela si na okneca,
Ona pa je tak velela,
Kaj je Minka betežna.

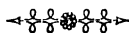
Kak hitro Ivan to začüje,
On od straha zablidi,
Lépo bélo se opravi,
No odide k Minkici.

Kak on hitro v hižo stópi,
Ona mèrtva že leži,
Tüdi on na tla opadne,
No mèrtev obleži.

Njega só mi pokopali
Proti sunčnem izhodi;
Njo pa só pokopali
Proti sunčnem zahodi.

Ž njegovega groba je zrasla
Lépa roža gartroža;
Ž njenega pa je groba zrasla
Lépa béla lelija.

Onjedvi sta dorasli
Zraven béle cirkvice,
Tam pa sta se ošepili,
No rasli v svetò nebò.

P i t a n j e.

Stoji mi stoji polece —
Oj pole lépo šüroko.

Oj Neža, Neža, Nežica —
Liblanjska lépa kelnarca!

Na poli stoji hižica —
Zidana oštarijica. itd.

K Neži sta prišla študenta dva;
Z čérne šköle sta oba. itd.

Daj nama Neža, daj nama ti
Piti no jésti v oštarijici:

Piti daj vinca od tréh lét,
No jésti sladko cukrojéd.

Sta pila vince od tréh lét,
Pojéla sladko cukrojéd.

Povéj da nama Nežica
Kaj va zdaj tebi platila.

Vidva mi nêta dužna niö,
Le povéjta mi te tri riči.

Tri riči ta mi povédala,
Kere vaj bóm opitala.

Kam tote dūše pridejo,
Ki vodo v vino vlévlejo? —

Tote dūše pa pridejo,
Gé só na véke zgüblene. —

Kam tiste dūše pridejo,
Ki matere déco vmarjajo? —

Tiste dūše ti pridejo,
Gé só na véke zgüblene. —

Kam pa te dūše pridejo,
Ki kuma s kumom pregriši? —

Tiste dūše ti pridejo,
Gé só na véke zgüblene.

Bistre noge.

Lübi pa ide k lübi
V lépoj prebéloj opravi,
V lépem černem klobüčeci.

»Nehodi, nehodi k lübici,
Za gvišno dó te vlovili,
No v béli grad odpelali.«

»Mene pa nedó vlovili,
Ne v béli grad odpelali;
Jaz mam ti bistre nogice,
Ki dó me nesle prék goré
Ino čez šüroko polé.«

Nékda ino zdaj.

Micika je po placi — hodila
Korpeček na rokah — nosila —
Korpeček na rokah — nosila,
Fantom je püšelce — délila.
Fanti só jo opi—janili,
Ka só je leži — vkanili.

Micka je po placi — hodila
Sineka na rókah — nosila —
Sineka na rókah — nosila,
Fantiče za krühec — prosila.

M i n k a.

»Hodi da, Minka, zdaj domó!»:«

»»Nedem, nedem neti nesmém.««

»Što pa te, Minka, nepisti?:«

»»Lübi, lübi, lübiček moj.««

»Kaj pa ti, Minka, lübi dá?:«

»»Tolar, tolar, tolara dva.««

»Kaj pa bóš, Minka, z talarma?:«

»»Zibko, zibko kúpila bóm.««

»Kaj pa bóš, Minka, z zibkicoj?:«

»»Sinka, sinka zibala bóm.««

»Kak páš mu, Minka, pévala?:«

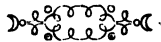
»»Tuja haja, Bog daj skoro dva!««

Kukovica.

Kukovica kukuje
V bukovi zelenom;
Kosec koso brüsi
V zelenem travniki.

Marinka z cirkve gre
Kak roža rózmarin,
Vèrbnjak pa za njoj,
Kak riba za vodoj.

Sénca Jaborova.

Vtičice pojejo,
Gèrlice ziblejo:
Lépa je senčica
Jaborova.

V sénci mi stoji
Pisani šampet —
Pisani šampet
Bélo postlan.

V njem pa mi leži
Deklica mila —
Deklica mila,
Mlada Anjčika.

Mimo se šeče
Pajbiček mili —
Pajbiček mili,
Mladi Videk.

On si jó pita:
» El bóš kaj jéla —
El bóš kaj jéla,
Ali pila? »

» Jaz nebóm jéla,
Jaz nebóm pila
Samo me líbi,
Videk moj! «

Kdé je najboljé.

Poje, poje ðérni kos,
Po zelenem búkovji:
Za njim špega jager mlad,
Kaj bi ga stérliâ rad.

Ne strelaj me ne, jager mlad,
Jaz ti mam dežele tri;
V sakšoj deželi grade tri,
V sakšem gradi lübe tri.

Pèrva mi je šribarca,
Drüga je ferboltarca,
Tretja pa je Micika,
Moja prava lübiča.

Pèr pèrvoj sem pečenko jeâ;
Pèr drügoj sem vince piâ;
Pèr tretjoj sem krühec jeâ,
No mèrzlo vodico sem piâ.

Z pèrvoj sem spâ na vanjkiši;
Z drügoj na mehkoj postelci;
Z Micikoj na praproti:
Na praproti sem naj leži spâ.

Pisan ptič.

Priletâ je pisan vtič,
Pèrnesâ žalosten glas —
Pèrnesâ žalosten glas,
Ka, Micka, neboš več diklič.

» Jaz pa tebe čem dobit,
Perjiče ti spipati —
Perjiče ti spipati,
Ka nebóš več ti pisan^t vtič.«

»» Zpipli mi, zpipli, Micika,
Le malo me püsti živega;
Meni de zraslo perjiče,
Pa bóm páli pisan vtič.

»» Jaz pám zletâ v zelen gaj,
Tam veselo si zapeâ;
Jaz bóm páli pisan vtič,
Al ti nigdar več diklič.««

Slobodnost.

Vtica poje (:)
V zelenoj naranči.

Njó si gleda (:)
Mlada gospa z grada,

Hodi vtica (:)
K meni v béli grad!

Pri meni bóš (:)
Drobni džündž zobala —

Džündž zobala (:)

Farazino pila.

Për kraljići (:)

Mladem bõš sedéla —

Bõš sedéla (:)

Pésmice mu péla.

» Nečem, nečem (:)

Mlada gospa k tebi!

» Ti bi mene (:)

V béli grad zapèrta.

» Raj odletim (:)

Si ja v lóg zeleni;

» Se nazoblem (:)

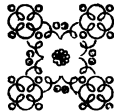
Rómene pšeničke,

» Se napijem (:)

Lépe frišne vode,

» No zapojem (:)

Z moje drage vole. «

S v è t.

Žuta vuga lépo poje
Nasred lóga zelenoga — hoj hoj!

Za njoj hodi jager mlad,
Kaj bi njo vmorià rad — hoj hoj!

Nestrelajda mene jager,
Nestrelaj me, jager mlad — hoj hoj!

Jaz te očem podvičiti,
Kak se moreš oženiti — hoj hoj!

Nejemli si stare babe;
Stara baba, velka žalost — hoj hoj!

Nejemli si mlade vdove;
Mlada vdova, jako hüda — hoj hoj!

Vzemi si lépo divojko;
Lépa divojka, sèrčna radost — hoj hoj!

Brezov lés.

Lép ti je lép brezov lés,
Béli no zeleni,
Še lépši ti je ledikstan,
Račosten, veseli.

Lüba cegèlc piše,
Meni ga pošila:
» Delaj, lübi, zibelko,
Tréba mi je bó.«

» » Zibelka je narejena
Z lipovega dréva;
Pridi da si ti po njo,
Če ti je tréba bó.«

» Sineka bóm zibala,
Pésmice mu péla;
Célo milo léto dni
V sénéci sedéla.«

Čèrni kos.

(*Iz Celjskega kotara.*)

Lejpo poje čèrni kos,
No trepeče z nogoj zkoz;
Za njim gresta fanta dva,
Rada bi mu možgane zpila.

Kadár prideta bliže k njèm,
Edèn veli: Tèga želim!
Tič lepò zapèje,
No se jima nasméje:

Očeta le mene lovit, •
Moreta bolj hitra bit:
Vidita da perje mam,
Lehko jaz vjidem vam'.

Ko ne sta ga dobila,
Pa sta kam drugam šla:
Micki sta vlovila,
V njedvi se zaljubila.

S i r o t e.

(*Iz Celjskega kotara.*)

Žena, žena zakonjska
Zpoviedana, obhajena —

Zpoviedana, obhajena,
Nikdar več gor nevstajena.

» Le prid le pridi, ljub moj brat!

» Kaj ti mam jaz poviedat:

» Bódi ti voča mojih otrók —

» Mojih otrók, vbogih sirót.

» Da óš ti dáv svojim kruhá —

» Dav svojim kruha bejlèga,

» Dàj ti mojim zmesnèga.

» Da óš ti dav svojim vinca —

» Dav svojim vinca zreleğa,

• Daj mojim friške vodice.

» Da óš dav svojim prašni gvant,

» Dáj te mojim hodničnèga. «

Voča, voča na stran' stoji

Se z ojstroj šiboj nam grozi.

» » Nikar te nikar, voča vi!

Našo smilenje že v grobi leži. « «

Vmoriteljka.

» Kaj si, Orša, ti žalostna?

Kaj sinka si zanosila?

Al si, Orša, ti žalostna,

Kaj si si ga vmorila? «

» » Jaz pa še sem skoz vesela,

Kaj sem si ga kèrstila,

• No za kumo sem si vzela

Marijo ino Jezoša. « «

» Oj poglejda, mlada Orša!

Gdo tódse pèrti tebi gre? «

» » Tódse pa mi grè mladi frajman,

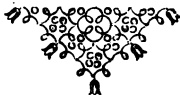
Ki de mi glavo jemâ. « «

» Orša, češ ti moja biti,
Ali češ glavó, zgibiti? «

»» Jaz čem raj glavó zgibiti,
Kak pa tvoja biti.

»» Dosti sem tancov zatajila,
Dosti fantov zanorila:
Kakšo bilo mi je življenje,
Takša naj bó moja smert. ««

(Tota pésmá ide svojim redom na stran 83. za pésmo
«Vóznica.»)

VÓGÁRSZÁB.

(Iz železne ino saladske stolice.)

Tri sinovje.

(Iz železne stolice.)

Po mourji mi plava nova ladja,
Srebrom okovana.
V njej pa mi sidi mlada divojka,
Tenka no visoka.
Po brejgi mi jašijo mladi katanje,
Srebrni konjiči.
»Jaši mi jaši, mlada divojka,
Kaj bóš z nami spala.«
»Jaz sam ti ne ta mlada divojka,
Ka bi z vami spala.
Jaz pa imam tri mlade sine,
Só vsi tri jednaki.
Prvoga sam v Búдино dala,
Vse z Búdinov lada,
Drúgoga sam si kralom dala,
Vsem kralom kralúje.
Tretjega pa sam Bougi dala,
Bojdi Bougi hvala!«

Vdovica ino divojka.

(Iz železne stolice.)

Ravnaj mi, moj mili,
Poule ino dvore;
Idi mi, moj mili
Konjiček, na gore.

Konjiček mi ima
Dvojno trojno kopje;
Kopje pa mi ima
Tri zelene vejnce.

* * *

Plavaj mi pa plavaj,
Moj zeleni vejnec!
Ino mi priplavaj
V mojga bratca dvorec.

I tam nótri idi,
I njemi povejdaj:
Či se nej oženô,
Nít se naj neženi.

Naj si on nejemle
Gizdave dovice;
Neg naj si on vzeme
Pokourno divojko.

Dovičino blago
Vsigdar oponosno;
Divojkino blago
Vsigdar v srci drago.

Dovica mi ima
Krplice za nadrov;
Divojka mi ima
Rožmarin za nadrov.

Slobodnost.

(Iz železne stolice.)

Služit me zové
Jeden mladi gospon;
Nejbóm bogme šla,
Gospà je čemerna.

Jaz si poletím
Na široko poule,
Tam se nazobam
Rumene pšenice.

Jaz si poletím
Na visoko gouro,
Tam se nazobám
Rumenoga grozdja.

Tam mi pa hodè
Jeden mladi jajer:
Strejlò bi me rad,
Paj se jemi mejlim.

Rodbina.

(Iz železne stolice.)

Sirmak gūnak touži
Po gūnačkoj vouzi;

Če se bole touži
Se je v vekšoj vouzi.

» Oča moj predroagi
Rešte me te vouze!«

» » Sinek moj ljubleni,
Koaj je za te doati?««

» Oča moj predroagi!
Neje dosti doati —

» Neje dosti doati,
Te tri črne konje.«

» » Sinek moj ljubleni,
Tou je preveč doati,««

Sirmak gūnak touži
Po gūnačkaj vouzi.

Če se bole touži,
Se je v vekšoj vouzi:

» Moati moja droaga,
Rešte me te vouze!

» Sinek moj lübleni,
Koaj je za te doati? «

» Moati moja droaga,
Neje dosti doati —

» Neje dosti doati,
Te tri bejle grady. «

» Sinek moj lübleni,
Tou je preveč doati. «

Sirmak gūnak touži
Po gūnačkaj vouzi.

Če se bole touži
Se je v vekšoj vouzi;

» Bratec moj predroagi.
Reši me te vouze! «

» Bratec moj lübleni
Koaj je za te doati? «

» Bratec moj predroagi,
Neje dosti doati —

» Neje dosti doati,
Te tri sviekle puške. «

» » Bratec moj lübleni
Tou je preveč doati « «

Sirmak güñak touži
Po güñáčkoj vouzi.

Če se bole touži,
Se je v vekšoj vouzi;

» Sestrica predroaga,
Reši me te vouze! « «

» » Bratec moj lübleni,
Koaj je za te doati? « «

» Sestrica predroaga,
Neje dosti doati—

» Neje dosti doati,
Te tri lejpe kite. «

» » Bratec moj lübleni,
Tou je preveč doati. « «

Sirmak güñak touži
Po güñáčkoj vouzi.

Či se bole touži
Se je v vekšoj vouzi:

»Lüba moja droaga,
Reši me te vouze!«

»»Lübi moj lübleni,
Koaj je za te doati?«

»Lüba moja droaga,
Dosti ti je doati,—

»Dosti ti je doati:
Tvojo bejlo rouko.«

»»Lübi moj lübleni!
Neje dosti doati;

»»Neje dosti doati,
Mojo bejlo rouko.

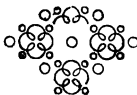
»»Lehkoj za te doati
Rouko no življenje.

M a č ó h a.

(Iz saladske stolice.)

Čerka je molila Boga
 Na materinom grobišči:
 »Stante-da, mati; vi gori!
 Ka se nam oča oženô,
 Lagojo mater pripelô,
 Nas dejco zčeja oboužô.
 Gda je to mater zaroučô,
 Nam je nevolô odloučô.
 Žalostna dejca, žalostna,
 Šteroj se daje mačiha:
 Nam se je dala mačiha,
 Vse nam nevolô načinja,
 Svoje čemere občinja.
 Krüh nam li peče z pepela,
 Jesti nam küh z čemera.
 Jesti je naše čemer zdaj,
 Piti pa žvepelno takaj.
 Gente se, mati, v grobi vi,
 Gda se vam dejca dreseli
 Gda se vam dejca dreseli,
 Stante-da, mati, z grôba vi!

FRANČIJA

Pegam ino Lambergar.

Pegam jezdi po Dnaji,
 Pred cesarskim dyoram obstoji,
 Reku je cesarju svitlimu:
 »Al imaš junaka pod saboj,
 De bi se skusiš on z manoj.«
 Takò svitli cesar govori:
 »Jes mam junaka pod saboj,
 De se že skusi on s taboj;
 Al mi je daleč rumeno,
 V Krajnski dežel' na belim Kamen.«
 »Če je blizo pošliva ponj,
 Če je deleč pišiva ponj.
 De bi se znaš pobič mlad,
 De bi na bel' Kamen znoš.—
 Še se je znaš pobič mlad,
 De je na bel' Kamen znoš,
 Klobuk je vzeš pod pajzdehe,
 V róke pa drobno pismice.—
 Pobič mi pa čez polje gré,
 Lambergar pa v linah stoji,
 Še tako pravi in govori:
 »K nam pa dunejski pobič gre,
 Gajtinge nese dunejske.«

Še mu hitro naproti gre,
 Na štengah sta se sréčala :
 Z eno róko ga je objeú,
 Z to drugo pismice je zveú.
 Hitro pa je pismo prebraú,
 Še mi je tak materi djaú:
 »Kaj vam povém, mati moja,
 Po me je poslaú Pegam hud.«
 »»Pegam ima hudiča dva;
 Ti imaš Marijo in Boga.
 V štali maš konjiča bèrziga,
 K' ni sedem lét iz štale biú,
 Tudi ne mèrzle vode piú;
 Piú je sladko rebulico,
 Zoboú pšenico rumeno.« —
 Sede na konj'ča bèrziga,
 Ker on tako tèrdò zdèròí,
 Ko tica pod nebom leti.
 V noó' in dnev' je tamkej biú.
 On dol po Duneji dèrçi,
 De mi šipe z okèn letè. —
 Pegam pa pèr kosil' sédi,
 In tako pravi, govori:
 »Oh le sim, le sim, moj lokaj!
 Al je gromenje al je tresk,
 Al so kola Burovžove.«
 »»To ni gromenje tud ne tresk,
 To je gospod Lambergar mlad.«
 Pegam ga h kosili ravná.
 Tako Lambergar govori:

» Nisim peršû k' tebi gost'vat,
S toboj peršû sim se boj'vat,
Peršû sim na róso glavo,
In na tvojo bélo pero,
Na koncu lepó pozlačeno,
Zdáj bo pa v blati potlačeno.«

Tako mu Pegam govori:

» Meni se nesmili drugiga,
Ko tvoja srajca špenatova,
Ki bo z kervjo premočena.«

Naprej mu Pegam govori:

» Al greva na cesarski dvor,
Al na dunejske ulice?«

• Tako mu rekû Lambergar:

» Na dvóri se svinje koljejo,
In v ulicah babe prepirajo,
• Am fantje se nebijejo.

Mi dva greva v ravno polje,
De naj bodo vidli vsi ljudje,
In vsa gospoda dunejska.«

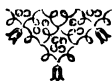
Te sta mi šla v ravno polje,
Enkrat se vkup zadirjata,
En drujmu nič nestórita.

V drugoč se vkup zadirjata,
Klobuke z glave si zbijeta.

V tretjič se vkup zadirjata,
Pegamu glavca odleti.

Lambergar jo je na meč vjeû,
Nesû cesarju svitlimu.

Takò mu cesar govori:
»Kaj hočeš pa plačila ti!
Al hočeš sto belih gradou?«
»»Naj jih ti svetli cesar bou,
Devetdeset ino devet,
De pa še več štovenja bó.««

Lépa Vida.

Lépa Vida je peljnice prala —
Për kraju morja na sinji skali.
K nji pa se pèrpelje čèrni zamorc.
Tako nji je rekò čèrni zamorc:
»Kaj je tebi, lépa moja Vida!
K' nis' več lépa kakor pèrve léta?«
»»Kako hočem ti jáz biti lépa —
Biti lépa kakor pèrve léta,
Domà mam star'ga móža, boljno déte;
Céli dan mi déte prejokuje,
Célo noč pa móž mi prekašljuje.««
Tako nji je rekò čèrni zamorc:
»Le z mèno le z mèno, lépa Vida!«
Tako mu je rekla lépa Vida:
»»Komu bóm sirota jáz pustila
Starèga móža in boljno déte?««

Tako nji je rekó. čèrni zamor'c:
 »Lè z mèno, le z mèno, lépa Vida
 Le z mèno pojd u Špansku deželo.
 Po tebe pošlje me Španska kraljica.
 Tam ti nebóš družiga delala,
 Kakor béle postlje postiljala,
 In na bélih postljicah ležala,
 In dojila Španskèga kraljiča.«

Lépa Vida v barko je stopíla,
 Ko sta užè od kraja odtegnila,
 Je začela jokati lépa Vida:
 »»Komu sèm sirota ja pustila
 Starèga móža in bolno déte?«
 Perpeljaò njo je u Špansko deželo—
 U Špansko deželo k Španski kraljici.
 Vida zjutrej je zgodèj ustala—
 Zgodèj ustala, pèr okni stala,
 Gori pride to rómeno sónce,
 Tak je rekla sóncu lépa Vida:
 »»Kaj te prašam, ti rómeno sónce?
 Kaj détece moje boljno dela?«
 Sónce pravi: »Kaj bó zdej delalo!
 Rauno zdej só svéčo mu dèržali;
 Tvoj star móž pa se po morji vozi,
 Se po morji vozi, tebe íše,
 In se po tebi, Vida, milo joka.«
 Takrat še bolj se je zajokala,
 Béle róke sirota je lomila,
 In zvečer je spet pèr okni stala.

Gori pride ta presvitla luna:
»» Kaj te prašam, ti presvitla luna!
Kaj détece moje boljno déla?«
Luna pravi: »Kaj bó zdej delało!
Rauno zdej só ti ga zakopali;
Tvoj star oče se po morji vozi, —
Se po morji vozi, tebe iše;
In se po tebi, Vida, milo joka.«
Še bolj se je zajokala Vida.
Tokrat pride k nji Španska kraljica:
»Kaj je tebi, moja lépa Vida!
De se mi ti tako milo jokaš?«
»» Kaj bi se sirota nejokala?
Ko sém zjutrej jáz pèr okni stala,
Ino zlato kupco pomivala,
Padla mi je u morje glóboko.«
Tako rekla je Španska kraljica:
»Nič nemaraj, moja lépa Vida!
Jáz bóm tebi spet drugo kupila,
Tebe bóm pèr kralju zgovorila:
Le lépo doji mi mojga kraljiča!«

Rejenka.

(Iz Ribnice od g. Ant. Rudera.)

Stoji stoji prelejpi grad —
Stoji stoji Rožlinski grad.

Notri sta mi dva jetnika.

Obà lepa, oba mladà:

Sta uprašala žlahtno gospò,

In sta ji rekla tako:

»Kir boste rejenko móžu dajal',

Jo bóste nama dvejma dal'.«

Žlahtna gospa je tako rekla,

In jima ta odgovor dà:

»»Ki bóm rejenko móžu dajala,

Jo bóm dala ko svojo kòir.««

Rejenka je u lini stala,

Vse je dobro slišala,

U sèrce si je zapisala;

Se je milo zajokala.

Žlahtna gospà jo je uprašala:

»Kaj tebi mènka, rejenka?

Al ti mènka sukne židane,

Al pa svitlih čreuličou?«

Rejenka je takò rekla,

In ji ta odgovor dà:

»»Men' nič nemènka, žlahtna gospà!

Ne mènka sukne židane,

Ne mènka svitlih čreuličou:

Men' ne mènka nič družiga

Ko očeta in matèrè.

Dajte meni vun rojen list,

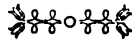
Pojdem iskat očeta matere.««

Žlahtna gospa je tako reklà,

In ji ta odgovor dà:

»Jàz bi ti ga rada dala,

Al ti ga nevej m kako:
Tebe só bli Turki ukral',
Pa só tebe meni šenkal'.
Rejenka je doli pala,
Na mejsti dušo pustila.

Rejenka.

(Iz sbírke g. K.)

Stoji, stoji bejli grad;
Notri je žlahtna gospa,
Varašlinjska grafinja.
Përšla sta študenta dva:
»Kaj vam praviva mi dvá,
Varašlinjska grafinja!
Ak rejenko hočete móžit,
Jo prideva mi dva snubit.«
Tako grafinja govori:
»Naj rejenka se móži
Ko bi prava bla mi hči.
Bóm ji šrinjice nakladala,
Kakor bi bla hči moja.«
V lini rejenka je stajala,
Je vse dobro slišala.
Hitro gre po gredicah (!?)
Po kamenitih gredicah.
»Kaj vam povém, žlahtna gospa!
Varašlinjska grafinja,

Dajte meni rojen list,
Hočem se iskat spustit
Očeta ino matere.
Oh de to resnica ni,
De bi bila vaša hči!«
Tako pravi žlahtna gospa,
Varašlinjska grafinja:
»Al je tréba, rejenka,
Ti pripasa svilenja?«
»Né pripasa suknje ne,
Meni samo tréba je
Očeta in matere.«
»Kolenic al je sviljenih,
Al črévljov tréba bo baljastih?«
»Meni samo pa tréba je:
Le očeta ino matere.
Dajte meni rojen list,
Hočem iskat se jih spustit
Očeta ino matere.«
»Kaj bóš po svéti šla iskat,
Kje oča tvoj, kje tvoja mat!
Tebe Turki vkradli só
Ino meni dali só.«
Pade rejenka omedli,
V omedlavci dušo pusti.
Lépsih rož na svéti ni
Kakor só oča ino mati!

Dominkova Ančika.

Ančika Dominikova
Rožice je tèrgala.
Pèrvi pušljic spletala,
Z zankami povezala:
» Ta bó kralju mojimu,
Kteri je na Duneju. «

Drugi pušljic spletala,
Z zankami povezala.
» Ta bó bratu mojimu,
Kteri je na Duneju. «

Tretji pušljic tèrgala,
Rožice prebiralá. —
Se okrog zdáj zabèrni,
Hudi Turk za njo stoji,
Prime za bélo njo rokó,
Pelje v Turčijo z sabo.
Ančika tak govóri:
» Kaj te prosim, Turek ti!
Pusti k materi me v vas,
Storiú bóš mi zlati čas. «

» » K materi nebóš ti šla,
Dokler nisi noseča. « «
Anč'ka komej čakala,
De bi bila noseča.

Ančika tak govori:

»Kaj te prosim, Turek ti!
Pusti k materi me v vas,
Storiü bôš mi zlati čas.«

Turek tak ji govori:

»»Ti nepojdeš k materi,
De boš nesla sinka z sabó;
Saj lépo to vidit bó.«
Ančika komej čakala,
De bi sinka pestovala.

Ančika tak govori:

»Kaj te prosim, Turek ti?
Pusti k materi me v vas,
Storiü bôš mi zlati čas.«

Turk tako ji govori:

»»Zdaj nepojdeš k materi,
Spustiü te nebóm nič pred,
De bó sin star sedem lét.
Saj še lépsi vidit bó,
Ko bó sinik šou z tabó.«
Z težko more doživet,
De je sin star sedem lét.

Ančika tak govori:

»Kaj te prosim, Turek ti!
Pusti k materi me v vas,
Storiü bôš mi zlati čas.«

Turek tako govori:
» Morem ti povédati,
Vse tolažbe so zdaj preč,
Ker nepojdeš nikdar več!
Ančika pade, omedli,
Dušo per ti prič' pustí.

Ribniška Jerica.

Stoji béla Ribnica,
V Ribnici dolinica.
Tam bla Jerica vkradena,
Dol v Turčijo vplénjena.
Zdej pšenico je šla zét —
Jerca s Turkinjami vred.
Poleg leži gladka steza,
Ozka steza, vglajena.
Po nji pride lép vojak,
Lép vojak, pravi junak —
Dobèr dan! vsaki žnjičici,
Tudi tebi Jerici.
» Al bi rada šla domu? «
Jerca pravi pa njemu:
» » Rada, vsmili se Bogu! « «

Njo na konjča zavhiti,
V bélo Ribnico zdriči.

Še gospa v lin'ci stoji,
In tako le govori:
»Bódi hvala zdej Bogu!
Naša Jerca grè domú.«

Jer'co só sprejémali,
Nič vojaka čislali (?).
Milo njemu se stori.
On na vért gre zeleni,
Tam vtèrga jabelko,
Prav rudečo jabelko,
In tako le govori,
Ko ta sad v rókah dèrži.

»Jablan, jablan, jablanca!
Bódi sréčno ti domá!
Ko sim jes še pobič biú,
Tebe sim skèrbno sadiú!«

Spet se milo mu stori,
Potok sólz (?) mu grè z oči;
Se na konjča zavhiti,
In na Dunaj odleti,
Ter tako še govori:
»Jes cesarja služiú bóm,
Vèčno pustiú ljubi dom!«

Hlevar.

Mlad hlevar konje lepò
Je snaziù sedem lét in poù.
Noben'mu to ni znano blo,
De ženska je hlevar letà,
Le samo vé to kuharca,
Ki mu je kite spletala.

Aj danas je božični dan,
In Štefanj dan tud' daleč ni,
De hlevar službo zapusti.
Še pride tudi Štefanj dan,
De hlevar se napravi stran.
Še grè zdaj hlevar v bèli grad,
K gospódu gor' slovò jèmat.
Pokrit je hlevar biù svoj pót:
»Aj z Bogom žlahtni vi gospód!«
Tako je zdaj slovò jemoù,
Klobuk iz glave vzet se boù.

Gospód mu pravjo govoré:
»Neveš, de m' spoštovanje, gré,
Zakaj odkrit nočèš glavè?«
Mu hlevar zdaj odgovori:
»Lasje so moji pregèrdi,
De bi gospód jih vid'li vi!«

» Aj, hlevar mlad! to nič nedé,
Le vzemi svoj klobúk z glavè,
Pokaži nam svoje lasé.« —
In hlevar je klobuk si zneù,
Slovo tako je v gradi vzeù.
Se dvoje kit mu dol' obes',
In tudi lépa vóza vmes.

Gospod besédo popriješ:
»Pometoù si lépo mi hleu —
Aj sedem lét, osmiga pou,
Znoù nisim, de si žensk' telò!
In zdaj te vzamem jes gospó —
Za ljubo prežlahtno gospó!«

Majerca.

Stoji, stoji béli grad,
Nótri sta žlahten gospod —
Žlahten gospod, žlahtna gospa,
Mlada sta mi obedva.
Imata bélo pristavico,
Nótri je mlada majerca, —
Ona ziblje sinka mladiga.

Majerca je šla pelnice prat,
Pust'la sinka v bél' pristavici.

Gospa pa je zvedla letò.
Gospa ima mojšker devet,
Poslala' je mojškro mladó:
»Pojdi ti v bélo pristavico,
Pèrnesi mi sinka majerčín'ga.«
Mojškra gre v bélo pristavico,
Pènese sinka mladiga.
Še vzeme ojstro britvico,
Na oba kraja rezečo,
Potèkne mu je v sèrčice.

Mojškra ga nese nazaj,
In ga v zibko položi.

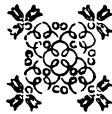
Majerca pride z vode:
»O moj Bog, kako je to,
De moj sinek tak dougo spi!«
Ona gre v zibko gledati —
Pounó zibko našla kèrvi,
Notri sinek mèrtèv leži. —
Majerca zavpije premočno:
Gospa je moja' sovražnica,
Je vmorila sinka mi mladiga!
Gospód jo sliši jokati,
K sebi kliče hlapca svojiga:
»Pojd' gledat, kaj je majer'ci?
Al je lačna, al je žějna,
Ker se joka tak na glas.«

Hlapec gre v bélo pristav'co:
»Kaj ti je, mlada majerca?

Al si lačna, al si žejna,
Ker se jokaš tak na glas? « —
» Nisim lačna, nisim žejna, —
Gospa mi je sinka vmorila!

Hlapec gre nazaj domó:
» Ona ni lačna, ni žejna, —
Gospa so ji sinka vmorili. «
Gospód gre gledati k gospej:
» Kaj je tebi moja gospá,
Ker imaš ti firtah kervav? «
» Jes sim zaklala golobca dva,
Bova mela pèr kosil' obedva. «
Še gresta v bélo pristavico.
Prime jo nizko čez pas,
Vèrže jo doli čez okno:
» Ti si sinka umorila,
Ti boš umèrta tud' danas « —

Gospa zavpije na vès glas:
» Zdaj bo majerca tvoja gospá! « «

Nezvésti gospód.

» O Špela, Špela, Špelica,
Premila moja ljubica! «
»» Kak hočem vaša ljub'ca bit,
Ker nočete gospé ubit'! « «

» Kako gospo svojo ubit',
Ker je nemorem razjezít' ? «
»» Gospód, ko domu pridete,
Pobite sklede cinaste,
De z tim gospó razjezíte. « «

Gospód, ko je domu pèršoú,
Je sklede cinaste pobiú.
Gospa zato se nejezí,
Tako le ona govori:
» Če bote te pobili zdej,
Pa bote druge kupil' kdej! «

Ko je gospód domu pèršoú,
Je vselej k svoji Špeli šoú:
» O Špela, Špela, Špelica,
Premila moja ljubica! «
»» Kako čem vaša ljubca bit',
Ko nočete gospé ubit',

» Kako gospó svojo ubit'! « «
Ker je nemorem razjezít' ? «

»» Gospód, ko domu pridete,
Razbite škrinje pisane,
De z tim gospó razjezite.««

Gospód, kó je domu pèršoú,
Je škrinje pisane razbiú.
Gospa zato se nejezi,
Tako le ona govori:
» Če bóte te razbili zdej,
Pa druge bóte kupil' kdej.«

Gospód, ko je domu pèršoú,
Je vselej k svoji Špeli šoú ;
» O Špela, Špela, Špelica,
Premila moja ljubica ! «
»» Kako čem vaša ljub'ca bit,
Ko nočete gospe ubit ! ««

» Kako svojo gospo ubit,
Ker je nemorem razjezit ? «
»» Gospód, ko bóte spet doma,
Ubite sinka mladiga,
De jezna vaša bó gospa.««

Ko je gospód biú spet domá,
Ubije sinka mladiga
De jezna bila bi gospa.
Tako je rekla zdaj gospá:
» Ste sinka ubil' mladiga,
Bo vam Bog šenkoú družiga.«

Ko je gospód domò pèrsoù,
Je vselej k svoji Špeli soù:
» Oj Špela, Špela, Špelica,
Premila moja ljubica!«
»» Kako čem vaša ljubca bit,
Ko nečete gospè ubit!««

» Kako svojo gospó ubit,
Ko nje nemorem razjeziti?« —
»» Gospód, ko bóte spet domà,
Odrez'te nji béla cuzika,
Da jezna bó vaša gospá.««

Ko spet je biù gospód domà,
Odreže nji béla cuzika:
Gospá nemila upila,
In takrat dušo pustila.

Desetnica.

Stoji, stoji béli grad,
V bèlim gradu mlad gospód,
Mladi gospód, mlada gospa.
Mata devet bélih gradov,
Devet gradov, devet hčeri.
Po bèlim gradu hodita,
Za béle róke se vodita,
In lépo Boga prosita,

De bi jima Bog porod daü,
 Daü porod sinka majhniga.
 Bog jima je porod daü,
 Daü hčerko njima majhino.
 Oj, smili se stokrat Bogu!
 Dejte bo moglo v desetino,
 Ta mlajši hčerka Nežica.
 »Kaj jih prosim, žlahtna gospa,
 Naj dajo nam od vértu kluč!
 Gremo notri se sprehajati,
 In lépe rož'ce tǝrgati.« —
 Še je pǝršou angel z nebés,
 Pǝrnesú hčerki pǝrstan zlat,
 Mlajši hčerki Nežici.
 »»To daj ti svoji materi,
 De ti spečejo povančico,
 Eno lahko popótnico.« «

Mati ji speče povančico,
 Notri je djala pǝrstan zlat.
 Še vrezala dešet kosov:
 Vsaki hčerki kosec dala je,
 Desetnici je pǝrstan pǝršou,
 Mlajši hčerki Nežici.
 Ona culico navezala,
 Se od gradú pobirala.
 Sleče si obleko svileno,
 Obleče si raztǝrgano:
 »Bog vas obvari oča, mat'!
 Bog vé, homo se vidli kdà!

Čez sedem lét pridem nazaj,
Ker boste dal' starši hčer možu,
Stariši hčerko Lenčico. «

Vsi so jo nazaj klicali:
»Pojd nazaj, desetnica!
Bomo dali starši hčerkō,
Ki je že per vsi pameti. «
Desetnica gre zmirem naprej,
Ona pèršla v zeleni gojzd.
Se je strila tèrdna noč,
Tèrdna noč, in tèrden mrak.
Ona doli k bukvi sedla je.

Kader odbije poúnoči,
Ta čas sveto dèrvo govori:
»Pober' se zpod mene, desetnica. «

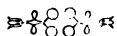
Čez sedem lét je šla nazaj,
Je pèršla v béli grad,
Gospóda prosi, jo met' čez noč:
»Kaj jih prosim, zlahtni gospód,
Naj me imajo čez noč! «
»»Pojd' sirota raztèrgana,
Raztèrgana, razméršana!
Pojdi ti v čèrno kuhinjo,
Gospe pros', de te majo čez noč. « «
Dol je šla v čèrno kuhinjo,
Prosi góspó, meti jo čez noč.

Gospa nji tako govori:
Imaš, ubožica, béle uši!

Mi te nimamo kje imeti,
Bodo pèršli davni ljudje:
Smo dali starši hčer možu,
Starši hčerko Lenčico.«

Desetnica se zabèrni,
Kèrvavo souzo potoči:
»Bog jih obvar', žlahtna gospá,
Žlahtna gospa, mati moja!«
Mat' doli pade, omedli,
Pèr ti priči dušo pusti.

Vsi so jo nazaj klicali:
»Pojd' nazaj, desetnica!
Tvoji materi vže svéčo dèržé!«
»Naj jo le dèržé v ime Boga!
Saj sim jim pred povédala:
Čez sedem lét bom pèršla nazaj.
K' bodo dal' starši hčer možú,
Starši hčerko Lenčico.
Koderkoli hodila bom,
Za njih dušo molila bom.««

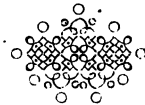
Marjetica ino Tèrdoglav.

Stoji, stoji pusti grad,
Ki nima nobenih vrat,

Ko eno samo linico,
 V kateri stoji Mārjetica,
 Ker mi češe lépe lasè,
 Lépe rumene lasè,
 Ma zlate niške, srebèrno šet.
 Še je prišû grofič mlad:
 »Kaj delaš, lépa déklica,
 Gor' v linah goranjih?«
 Tako Marjeta govori:
 »»Jes sim lépa déklica,
 Lépa déklica Marjetica,
 Sim bla iz križov ukradena.
 So bli botri nespametni,
 De so se vpijanili,
 Na križji pót me postavili,
 Ni svet'ga križa storili.
 Še je prišû Tèrdoglav,
 Vzeû me mlado déklico,
 Še me prenesû v pusti grad.
 Jes sem že letû sedem lét,
 Sedem lét osmiga poû.«
 Tako Marjeta govori:
 »»Ti b' mene rešiû prav lahko:
 Pridi danas osmi dan,
 Ko nebo Tèrdoglav doma;
 Pojde kje na Ogèrsko,
 Ki bota dva pèrsegala.
 Pèrnesi oljkove križe tri,
 K' so cvétno nedeljo v cèrkvi bli;
 Tri leskove šibice,

K' so vse enga léta rašene,
K' so cvétno nedéljo žegnane.
Z vsako trikrat vdariù bós,
Potlaj Marjeto rešiù bós.«

Prišù grofič je osmi dan,
Vzeù je oljkove križe tri,
K' so cvétno nedéljo v cèrkvi bli.
Vzeù je tri leskove šibice,
Vse enga léta rašene,
K' so ble v cèrkvi žegnane.
Z vsako trikrat vdariù je,
Potlej Marjeto rešiù je.
Marjeta se doli spusti,
Po drobni zlati ketini.
Tèrdoglav tako govori,
Ali tam na Ogèrskim:
»Meni se pak tako zdi,
De zlata ketina zvenči,
De bo nekdo Marjeto vzeù.«
Tèrdoglav tako močno rjovi,
De se je stresla zemlja in nebo
Od prevelikèga strahù.
Tako Tèrdoglav govori:
»Kaj ti pravim grofič mlad,
Tista je ta prava sestra tvoja :
Nikar nestor' tegà grèhù,
De bi jo za ženo vzeù.«

B a r o d a.

Gospod kliče hlapca svojega:
»O hitro pojd' mi gledat rane!
Ako rane so kervave,
Bèrž mi teci po zdravnika (?):
Ako pa so rane černe,
Pojdi-hlapèc kopat jame —
Oj široke in glóboke.«
Ko šò je gledat pèrve rane,
Vidiò hlapèc je možgane;
Ko pogledaò drugo rano,
Vidlo se je do sèrcà.
Reče gospod Baroda:
»Kader se domá popelješ,
Bodo za me te prašali:
»Kje je žlahtni Baroda?«
Reci: »Zadi se peljá.«

Šò je hlapèc kopat jame —
Oj široke in glóboke.
Tak je rekò Baroda:
»Dobro z brinjàm me pokadi,
Tèrdno z vejàm me ogradi,
Dà nebódo odkopali,
Vranou tiči me kļuvali.

Rošlin ino Vèrjanko.

»Kak hoče bit? kaj hoč'va strit?
Ti si premlad se oženit,
Jest sim prestara se móžit.«
»»Le mati omóžite se,
Vzamite kogar hočete;
Le hudiga Rošlina ne,
Ki velik moj sovražnik je;
Je bratca in očeta vbiú,
In komej sim mu jest ušó.««

Al mati nič nemarala,
Rošlina vzela hudiga,
Vèrjankov'ga sovražnika.
Zvečer z njim grede v hrambo spat;
Vèrjanko gre pod okno stat.
Je v hrambi govorila mat':
»O škoda, škoda za blago,
Ko zdaj se razdélilo bó!
Kaj pravim tebi, ljubi móž!
Tam v čèrni gori v temni góš'
Studen'c pod bukvo vidiú bóš.
Ti rečem se za bukvo skrit',
Vèrjankota skrivej vmorit':
Se jutro bouna bóm storila,
In k sinu rekla, govorila,
De boljši meni pred nebó,

De pila mèrzlo bóm vodó,
 Ki v čèrni gori se dobó (*sic*).
 Sin me je vbogaù vselej rad,
 K studencu hočem ga poslat', « —
 Pretiho gre Vèrjanko stran',
 Beséde njene v sèrc' ohran'.
 Ko je prišoù spet béli dan,
 Vèrjanko k mater' v hrambo grè,
 In reče ji beséde té;
 »Kaj pravim, ljuba mati vi!
 Visoko sónce že stoji,
 Tò vaša s'cer navada ni,
 De b' tako doùgo v post'lji bli.« —
 »Sin ljubi! bouna sim hudò!
 Oh boljši meni pred nebó,
 De pila mèrzlo bom vodó,
 Ki v čèrni gori se dobó.« —

Sin vzeù je v roke kanglico,
 Pripasaù si je sablicó,
 Je djaù na ramo pušico,
 Po vodo šoù pod bukviso.
 »Kaj jemlješ ti oróžje, sin!
 Sej v čèrni gori ni zverin,
 Z dezele zbežaù je Turčin.« —
 »Peróti tičica imá,
 Plavute ribica imá,
 Junak z oróžjem se obdá.« —

Vèrjanko gre pod bukviso,
 V Rošlina spróži pušico,

Odpre mu žile z sablico,
In v svojo bélo kanglico
Natoči vróce si kèrvi,
Z njo k materi domó hiti,
Beséde take govori:
»Želeli piti sinovo,
Zdaj nate kri Rošlinovo!«

Nesréčni strélec.

Ljubčik se na pót napravlja;
Culico si skupej spravlja.
Ljubica je zgodej stala,
K sveti máši ga ravnala.

Za beséde nje nemara,
Neti za mášo nebara:
Vzame pušo in v planine
Divje strélat gre zvirine.

Sèrne ljubi strélat grede,
In jelene in medvéde.
Ljubica ga je čakala,
Pod planino štrene prala.

Pèrvo štrencu ljuba prala,
Proti nji klobuk pèrplava,

Vès raztèrgan in kèrvavi:
Nje je ljubiga ta pravi.

Drugo štrencò ljuba prala,
Suknja proti nji pèrplava,
Vsa raztèrgana kèrvava:
Nje je ljubiga ta prava.

Tretjo štrencò ljuba prala,
Proti nji po béli Savi,
Vès raztèrgan, vès kèrvavi
Plava ljubi nje ta pravi.

Štrencò z roke je pustila,
In se v Savo zagrozila,
Ga zadela je na ramo,
V vérti ma skopala jamo:

»Rože bóm na njem séjala,
Vselej milo se jokala;
Kader bódem rože pléla,
Ljubiga nebóm več méla.«

Pótovanje ino zibanje.

Stoji stoji Zavogle —
Zavogle douga vès,
Nasréd vèsi lipka
Oj lipka zelena.

Pod lipkom (!) se zbirajo
Vsi fanti Voglarski;
Napréd je prišoû Ivan —
Ivan kovačev sin.

Še on je tako rekû —
Rekû ino djaû:
» Jáz imam jedno ljubco
Ubožnèga stanú. »

» Še nicoj jo pojdem klicat,
Potlam grem vandrati.«
Ljubca na ganku stala,
Vse dobro slišala. —

Pèršaû je tam pod okno —
Pod okno malano;
Potèrknoû je na vrata —
Na vrata boltane:

» Odpiraj, ljubca, kamro —
Oj kamro velbano!

Odpiraj, ljubca, kamro —
Oj kamro velbano, «

Pa veli taj fantiču
Fantiču huděmu:
» Pod lipcou si postelji
Z tou drobnou dėtelcou!

Če s' lépsi bouš posteljio,
Pa wože ležao bouš, —
Bouš ležao ti pod lipcou,
Jáz v kamri malani.

Teb' nebou trěba vandrat,
Men' pa koj zibat ni.

Sěm hriona in sěm sirotna,
Sěm božněga stanù;
Pa brumnost in poštenje
To moje je blagou:

V štacuni se neznajde,
V kramah na prodaj ni. « «

» Nesrěčni ludi tašnji,
Ki t' vse povédajo! «
» Meni nisou povédali;
Sěm sama slišala. « «

S. I o v b.

Snoči sèm stao v eni vèsi,
Ki je ura bila pounoči.

Ura je bila pounoči,
Vsako se dekle prebudí.

Ludjè só že prosil' Bogà,
De bi šla mèglica z jezera.

Mèglica je šla z jezera,
Moj ljubi pa se pèrpelja.

Moj ljubi séka smrečico,
De bó si déla barčico, —
Al barčicò al ladjico.

»Kaj pa bóš nucao barčico,
Ki maš na suhèm ljubico?«

Barka je že narejena,
Po morji je zatočena.

Barka je jela plavati,
Ljubca pak milo jokati:

»Odrin' odrin' od kraja preč,
Nebòš me vidla nikdar več.«

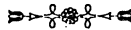
» Moj ljubi, nikar tak deleč preč;
De b' te nevidla nikdar več.

» Ostani, ljubi, ti domá,
Sáj sèm zmiram ljubca tvojà. «

Sklenila je belé rokè,
Točila je grenke soze.

» » Tri bintlehe pa bóm pèržgao,
Nasréd barčice bóm jih djao;

» » De sèm m' bo vidlo kjer vozit,
Še enkrat nazaj k' ljubci prít'. «

S l o v o.

Fanti se zbirajo,
Kamor dáleč maširajo —
Dáleč, dáleč na tujo stran,
Kjer noben'ga nepoznam.

Fanti se zbirajo,
In u barko sédajo:
Odrine barko preč:
» Se nebómo vidli več! «

Barka jela plavati,
Ljubica pa jamrati:
Sklenila je ljubca roki
Tekle só ji dol sozý.

Tekle so dol sózice —
Kokor najboljì dèž grjé.

»Hribci se ponižajte,
Doline povikšajte!
De vidim vse rauno poljè,
Kòder moj dragi grjé.

»Sáj se ze vseh pozná,
Zelen pušlèc imá —
Z rožmarina némškèga,
Z nagélna érdečèga.

Ki sèm mu ga dala jáz,
Kád mi je maširou proč: —
Pušlèc, pušlèc za šenkingo,
Dnarce, dnarce za ceringo.

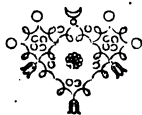
»Kader pušlèc vidiù bòš,
Vse se na me zmisliù bòš;
Kader dnarce poceraù bòš,
Vse nazaj pa maširaù bòš.«

»Rožmarin je lejp zelen,
Nagèlèc je lejp érdeč —

Nagèlèc je lejp èrdeč :
Nebóš mene vidla več. «

Sklenila je ljuba roki.
Tekle só ji dol sozý —
Tekle só ji dol sozý,
Kàkòr najboljì dèž grje.

» Bòh te obari, ljubiča,
Od mene ostanèš dèklica,
Zdej bó drug' te fant ljubiù,
Pa ti bóde drag in miù. «

Jezd k ljubici.

» Bòg daj, Bòg daj svejtlo noč,
Mojmu konjiču medvédjo moč,
Ker bó me nosò cejlo noč
Čez tri gorè, čez tri vodè,
Čez tri zelene traunike
Notèr v to bejlo Ljubljnico.

» V cejli Ljubljanci luči ni,
Pèr moji ljubci gorijo tri,

Kaj mi zdaj tam, kaj delajo?
Al špilajo al kartajo?
Al sladko vince pijejo?

• Nešpilajo nekartajo,
Nit sladko vince pijejo,
Moji ljubci k smèrti strežejo:

— — — — —
— — — — —

Dévičtvo.

Stoji stoji tam lipica;
Pod lipo hladna senčica;
Pod lipo miza kamnata,
Na štiri vógle rezana.
Stolov dvanajst okol stoji,
Na njih sedé fantjé mladí.
Vsak ima svojo kupico,
Vsak ima svojo ljubico;
Naliva vince si sladkó,
Veselo ga popiva z njo.

Še pèrleti kje tičica —
Predrobna tica šinkovka,

Usede se na lipico
Zapoje tako pésmico:
» Divičice! noričice!
Če fantam vse vérjamate!
Zvečer obéta pérstan zlat,
Zvečer obéta béli grad,
Al zjutrej čérne kajše ní:
Lažnivi oj ste fantje vi!«
» O tiho, tiho, tičica,
Predrobna tica šinkovka!
Fantiči bomo vjeli te,
Populjili ti perje vse.«
» Če perje mi populite,
Življenja mi nevezamete,
Mi perjiče spet zraslo bó,
V zeleno poletim goró,
In tamkej bom prepévala,
In v zelen traunik gledala:
Zibale bote sinčke,
Neporóčene matere!
Dojile bóte sinke vy,
Točile pregnenke souzé
Po divičtvi, ki ga več nebó,
Če vam ga fantje vzámejo.
Vérjeti druj'ga jim nikar
Ko: Bog pomagaj! Bog obvar'!»

G l a s.

Ena tičca pèrletela
Z tèga Gradca nemškiga,
Pèr velki cesti obsedéla,
Ker furmani ainkerajo.

Prelépo je uprašala
Tega birta kelnarco:
»Al je nòtèr tisti furman,
Ker je šafar tih vozòv?«

»Šafar rajtinge spisuje,
Ker só cerenge dragé.«

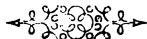
»Jez mu eno pošto nesem
Z tèga Gradca némškiga —
Z tèga Gradca némškiga
Od mostnarove hčeri :

Ona je troje snóbce méla,
Pa nòben'ga nétla vzet'.«
»»Naj le vzame kter'ga hoče,
Na me naj nečaka več.

Jez se bóm u Tèrst oženio,
Bóm vzeo enga grofa hčer;
Šestnajst konj bóm nji zaženio,
In pa štir' novè vozè.

Ona pa m' je pèrstan dala,
Ker jo lih sto rajnš koštá:
Ljubljanski votšmed je ga zlio
Iz samga čistiga zlatá.

Naj ljubezèn je lih taka
K' ta okrógla rinčica ;
Nima kraja, nima konca: —
Naj ljubezen lih takò. « « «

P o m l a d.

Zima odhaja,
Lejto pèrhaja,
Vse je veselo,
Ker rožce cvetó.

Ptičice pojo
Po gojzdi zelenèm,
In se vesele,
Ker rožce cvetó.

Jagar pa jaga,
Bi ptico ustrejlio,
Ptica zletejla,
Ustrejlio je ni.

Ptica zletejla,
Je glasno zapejla:
Lejpa je sejnčica
Javorová.

Notèr je postlja
Z bejlim prestljana,
Na nji pa leži
Mlado deklè.

Jagar k nji pride,
Lepo nje uprašá:
»Kaj boš ti jéjla,
Ti kupim nicor.«

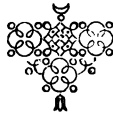
»Jáz nebóm jéjla,
Jáz nebóm pila,
Samo, moj ljubi,
Ljubi me ti!«

Ljubezèn je bila,
Ljubezèn še bóde —
Ko mene in tebe
Na svejti nebó.

Kukovica.

Kukovica lépo kuka
V zeleném bukovji,
Prepelica prepeluje
V zeleném trauniki.
Ljubčik pa kosico brusi
V zeleném trauniki.
Mèrzla voda; dobra kosa —
Rada travco položi;
Suha burja, gorko sónce —
Rado se senò suši;
Mehka postlja, lépa ljubca —
Kratke so pèr nji noči.

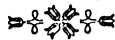
ROBUŠKA.

L j u b i c a.

Sèm biw včera na semenje
Për svet'm Jurne na gorè,
Tam je lubica rajawa,
Mene v sèrce nahajawa: —
Lubica moja!
Lubica moja!

Je bwa tenka ko konopwà
Rèdeča kakor gartroža,
Bjewa ko makov cvjet.
Sam Bóg te zvolio na te svjet: —
Lubica moja!
Lubica moja!

P r i d i !

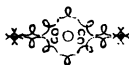
V gartelni rastejo rože lepè,
Ljepe rèdeče ino rumenè;
Djekle natèrgaj jih mi!
En pušèlc mi von stori, —
Juhè! no z žido povij.

Rožce že dauni potèrgane mam,
Žido zeleno cu kupiwa bom;
Kader bóš ti prišow,
Bóš pušalc tvoj nejšow —
 Juhè! koj gvišno pridi.

Kader jez pridem, k' nepridem koj sam:
Z mano še pride on gorši moj špan,
Deleč je; strah me je —
Kje bom jez klicaw te?
 Juhè! koj v kamro pridi.

V kamro k' nepridem, za duèrce nevjem,
Na okni potèrkam; te gori zbudim:
Gor vstani, lubica,
Svjetiš kak lunica,
 Gorši kak sónce po dni.

Kader greš v hirbart, koj pridi gredè,
Bom pa an malo pogostiwa te,
Piti ti dobro dam,
Rajat te tud pelam, —
 Juhè! koj gvišno pridi.

P o š t a.

Ano pošto sèm slišaw
Sèm žalostèn staw,
Ki bom moraw vzeti
Te ledik-stanu.

Sèm misliw, sèm žinjaw;
Kaj bom si začew?
Al pojdem k žownirjam?
Al bodem jo vzew?

»K' nehodi k žownirjam,
Bo škoda za te:
Boš vidiw moj pobič,
Bo grevawo te.«

Kaj grevawo bó me,
K' sèm preboren za te;
Ti druge maš pobe,
Se sramuješ mene.

»Koj vérji mi, pobič,
Prav rada te mam;
Bóm t' pušéle storiwa,
Po njega prid' sam.

»« 191 »«

Koj pridi, koj pridi,
Boš vidiw saj sam;
Kaj jez za 'ne rožce
U gartèlni mam.

Oj pridi koj gvišno,
No vtèrgaj ano,
Katjera ta ljepši
Ta lubejši bó.«

Prošnja.

Ti moja djeklina,
Ljepo te jez prosim
Za 'n birtoh senà,
De bom konjča nafutraw,
De bom konjča napojow,
Mam siwno trudnà,

Sèm deleč pèrjezdow
Črez tri pwanine,
Čir tiči pojò;
Kukuca pa poje;
De vse se cengwà,
Men' spati nedà.

Gèrlca.

Čej si hodiw, čej si biw
Po noči;
Da si tako črevelce zrosiw
Po noči — po noči?
Jez sim biw v zelenim gozdeči
Po noči;
Tam čir so te ljepe gèrlce
Po noči — po noči.
One majo rèdeče ličice
Po noči;
Ino ljepe rèdeče žnabélce
Po noči — po noči.
Le te gèrlce sim jez lubiw
Po noči;
Sim pa vendèr eno le dobiw
Po noči — po noči.
Ta ma te nar ljepši žnabélce
Po noči;
Ino narbolj rèdeče ličèce
Po noči — po noči.
Le ta gèrlca me rada mà
Po noči;
Noj mydva bova vkupej živewa
Po noči — po noči.

Na tratici.

(Iz Zilske doline.)

Tu mi stoji 'na tratica —
Oj lépa zlena tratica ;
Na tratci lépa lipica —
Oj lépa zlena lipica.

Pod lipco stojo pobiči —
Oj vsi veseli pobiči,
Si nove rate skwadajo,
Kan dreve k dečwan pojdajo.

Gre sači k svojej lubici,
No jez pa k mojej dečelci ;
Gre sači k svojej lubici,
Noj jez pa k mojej Minkici.

Bez konca ino kraja.

(Iz Zilske doline.)

Cév dan sèn jez pobič žvižgow,
Cév dan sèn jez pobič pow :
Jez pa drujga nesèn žinjow,
Če kej dreve ležow bón.

Jez dro man si dečwo zbrano,
Deleč tan je pod gorò;
Jez jej gódce bón pèrpelaw,
De se bón izrajaw ž njo.

Da bóš gódce lih pèrpelow,
To ti bóde vse zastónj;
Jez man že en drujga šocja,
Da pèr njen ležawa bón.

Kakor tèrdo je železo,
Ko nikol nezaèrji,
Tako najna je lubezèn,
Da nikol jej kraja ni.

Kakor rinčica je krógwa,
Nema kraja tud ne vógwa:
Tako najna je lubezèn,
Nema kraja ne koncà:

DODANE.

ŠTAJERSKE ROMANCE.

Čèrni kos.

(Iz Cerovca.)

Lépo poje čèrni kos,
Za njim šüta jager mlad,
Ka bi ga strelia rad :
Nestrelaj me jager mlad,
Kajti jaz mam grade tri ;
V vsakšnem gradi lübe tri ;
Vsakšna lüba sine tri ;
Vsakšni sinek süknje tri.

Čèrni kos.

(Iz Murskega polja.)

Čèrni kos ma devet dežel.
Pèrva dežela je jaborova ;
Drüga dežela je brezova ;
Tretja dežela je jošova ;
Štèrta dežela je vèrbova ;

Peta dežela je leskova;
Šesta dežela je borova;
Sedma dežela je hrastova;
Osmá dežela je bukova;
Deveta dežela je lipova.
V devetój deželi ma grade tri;
V vsakšnem gradi lübe tri;
Vsakšna lüba ma sine tri;
Vsakšni sinek ma süknje tri;
Vsakšna süknja ma žepe tri;
Vsakšni žepek ma zlate tri.

Marko dévojko prosi.

Marko skače — Marko skače
Po zelenoj travi —
Hm hm! ja ja!
Po zelenoj travi. •

V róki nosi — v róki nosi
Sedem žutih zlati —
Hm hm! ja ja!
Sedem žutih zlati.

To de njemi — to de njemi
Za ženico dati —
Hm hm! ja ja!
Za ženico dati.

Pite, jejte — Pite, jejte,
Mojega bratca konji —
Hm hm! ja ja!
Mojega bratca konji!

Te mo tekli — te mo tekli
V deveto deželo —
Hm hm! ja ja!
V deveto deželo.

Tam mo najšli — tam mo najšli
Gizdavo divojko —
Hm hm! ja ja!
Gizdavo divojko.

Pisala je — pisala je
Z žutim zlatim perom —
Hm hm! ja ja!
Z žutim zlatim perom.

Z zlatim perom — zlatim perom
Z milimi rokami —
Hm hm! ja ja!
Z milimi rokami.

Dajte mi jo — dajte mi jo,
Moja draga mati —
Hm hm! ja ja!
Moja draga mati!

Nedam ti je — nedam ti je.
Kurvin sin bradasti —
Hm hm! ja ja!
Kurvin sin bradasti!

Kaj na glavi — kaj na glavi?
Pantelni plehtajo —
Hm hm! ja ja!
Pantelni plehtajo.

(Dalje kak v pèsni: *Slovenka* str. 104.)

ERANJSKA DAVORA.

Gospód Raubar.

Tam stoji gospod Raubar
Lejpi konjski poĝlavar,
Notèr u góstim smrečiji,
Ko se drugam nevidi
Kakor u svetò nebò.
Gor in dol po izbi hod'
Lepè brumnè molitve mol'.

Šoù je u line visoke,
In gleda u ravnò poljè.

Po ravnem polj' publič teče
Gvišno mu 'bejli list nese.

Še mu je šou naproti,
Še ga na pragu sréča:
Z enou rókou je odperaú,
Z drugou beli list prjemaú.

Užè list bejli je prebraú,
Gori kliče dvanajst hlapcou:

» Hitro gori ustajajte,
Na vojsko napravljajte,
Bèrz dajte šternajst konjčou!
Tur'k nam hoče Sisek vzèt.
Če nam Tur'k Sisek uzame,
Mestò Ibljana bou pokrajna,
Krajnska dežela Turska gmajna.

Užè sou na konjče sedli,
Te sou tèrdò preč zdirjali
Pa nisó preji obstali,
Ko pèr bistri vodi Savi:

» Oj gori gori, brodniki!
Nas boutè vi čez vozili:
Turèk nam hoče vzèt Sisek. «

Užè u svilèn je žep segoú,
Zagrebù vunkaj je zlatou,
Še jih brodnikam je podaú.

» Nate to mladi brodniki
De bi nas vy čez vozili,
In za naš sréčo prosili.»

Užè só na konjče sedli,
Te sou preč zdirjali,
In nisó preji obstali,
Kakor v beli Ibljančici;

» Oj gori gori, Ibljanci —
Oj Iblanci, oj zaspanci!
Hitro hitro ustajajte,
In za vojsko napravljajte:
Tur'k nam hoče vzet Sisek.
Če nam Tur'k ųzeme Sisek,
Mestò Ibljana bo pokrajna,
Kranjska dežela Turska gmajna.

Ibljanske gospè se sou jokale,
Duarje u bertacih nosile,
In za gospóde si prosile.

Tako reče gospód Raubar
Prelejpi konjski poglavar:
» Zdaj ni časa podkupovat
Zdaj je časa se vojskovat:
Turèk nam hoče vzet Sisek.
Če nam Tur'k uzame Sisek,
Mestò Ibljana bou pokrajna,
Kranjska dežela Turska gmajna!

KAZALO.

D a v o r i e.

	<i>Stran.</i>
1. Marko ino Turki (<i>M. Prelog</i>)	3
2. Mladi Marko (<i>Jos. Muršec</i>)	4
3. Kralj Matjaš pred peklom	6
4. Turki v Limbuši	7
5. Baron Balon (Laudon)	8
6. Laudon (izk. Pésme po Štajerskim ino Koruškim znane, <i>M. Ahazel</i>)	10
7. Marko (<i>Dr. Prešern</i>)	12
8. Ženitba kralja Matjaša (<i>Kranjska Zibeliza bukv. IV. str. 86.</i>)	16
9. Matjaš v vózi turski (<i>Dr. Prešern</i>)	22
10. Matjaševa smért (<i>Kr. Zibel. b. III. str. 98</i>)	26
11. Alenčica Gregičova sestra (<i>Dr. Prešern</i>)	29
12. Ribniška Alenčica (*)	33
13. Raubar (<i>Kr. Zibel. b. III. str. 85</i>)	35
14. Turki pred Dunajem (<i>M. Kastelic</i>)	41
15. Poljska kraljica (*)	43

Balade, Romance.

1. Mlada Vida	47
2. Lépa Vida	48
3. Nevésta	50
4. Tri òeri	53
5. Nezvésta	56

	<i>Stran.</i>
6. Čudna Vlaškinja	57
7. Prava ljubezen	60
8. Stalna ljubezen	61
9. Bogu zaročena	63
10. Nesrečni voglednik	64
11. Vmorjeno déte	66
12. Vmorjeno déte	67
13. Vmorjeno déte	68
14. Nevérnost (<i>Dav. Terstenjak</i>)	71
15. Nevérnost	72
16. Izbiranje ljubic	75
17. Micika	76
18. Anjčika ino Mihalek	77
19. Sin mačóho izplačuje	78
20. Obséd krivca	80
21. Vóznica	82
22. Ban Lucipeter	83
23. Brat vmori sestro	84
24. Ženihova smért	87
25. Kuma ino sneha	89
26. Boleni junak	91
27. Čudna bolezen	93
28. Izkušavanje drage	94
29. Lepa Jana (<i>Trezika Križaničova</i>)	96
30. Junak Dunaj plava	97
31. Bratč ino sestra	98
32. Ljubi konja jase	99
33. Ljubi pri ljubi	100
34. Ljuba z devete dežele (<i>Jakob Košar</i>)	103
35. Slovenka	104
36. Mlin ljubezni	105
37. Deklič ino fantjči	106
38. Samo ljubezen je resnična (<i>Rudolfo Gödel</i>)	108
39. Kde je naj bolje?	110
40. Ljubezen drage, prava ljubezen	112

	<i>Stran</i>
41. Glavna bolezen	114
42. Ptica glas prinese	115
43. Glas iz Gradca	116
44. Ljubi pri ljubi	117
45. Ljubezen do dveh bratov	119
46. Ne treba zibanja	121
47. Dva groba (<i>Dav. Terstenjak</i>)	123
48. Pitanje	124
49. Bistre noge (<i>Všk. Šparavec</i>)	125
50. Nekda ino zdaj	126
51. Minka	127
52. Kukovica	128
53. Senca javorova	128
54. Kde je najbolje?	129
55. Pisan pišč	130
56. Slobodnost	131
57. Svět	132
58. Brezov les	133
59. Črni kos (<i>J. N. Leskošec</i>)	134
60. Sirote	135
61. Vmoriteljka	136
62. Tri sinovje (<i>Jos. Varga</i>)	138
63. Vdovica ino divojka (<i>Jos. Varga</i>)	139
64. Slobodnost	140
65. Rodbina	141
66. Mačoha (<i>Štev. Soldatič</i>)	145
67. Pegam ino Lampergar (<i>M. Kastelic</i>)	146
68. Lépa Vida	149
69. Rejenka (<i>Ant. Rudež</i>)	151
70. Rejenka (<i>Iz šbirke M. Koritka</i>)	153
71. Dominkova Anjčika (*)	155
72. Ribniška Jerica (*)	157
73. Hlevar (*)	159
74. Majerca	160
75. Nezvěsti gospod (*)	163

